

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

**Türkçe ve Almancanın İkinci Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Ders Kitabının
Yazma Becerisi Açısından Karşılaştırılması**

Olgun KELEŞ
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOK

Çanakkale
Ocak, 2015

Taahhütname

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Türkçe ve Almancanın İkinci Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Ders Kitabının Yazma Becerisi Açısından Karşılaştırılması ” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

10/01/2015

Olgun KELEŞ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Olgun KELEŞ tarafından hazırlanan çalışma, 06.01.2015 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No: 10060433

	Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza
Danışman	Yrd. Doç. Dr.	Mehmet TOK	
Üye	Prof. Dr.	Aziz KILINÇ	
Üye	Yrd. Doç. Dr.	Hasan BAYRAKTAR	

Tarih: 06.01.2015

İmza:

Doç. Dr. Ajda KAHVECİ
Enstitü Müdürü

Önsöz

Yazma, duyguların ve düşüncelerin belli kurallar çerçevesinde sembollerle kâğıda aktarılmasıdır. Yabancı dil öğretiminde, yazma dört temel beceri içerisinde en zor ve en çok hata yapılan beceri alanıdır. Çünkü yazabilmek için öğrencinin dil bilgisi ve söz dizimi kurallarını çok iyi kullanabilmesi ve geniş bir kelime hazinesine sahip olması gerekmektedir. Ana dili eğitiminde de zor bir beceri olan yazma yabancı dil öğretiminde alfabe, söz dizimi ve kelime yapılarındaki farklılıklar nedeniyle daha da zor bir hal almaktadır.

Temel dil becerilerinin geliştirilmesinde ders kitapları en çok kullanılan ders materyalleridir. Ders kitapları, yazma becerisinin ve diğer temel dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmen ve öğrenciye rehberlik eden, dil öğretim sürecinde çok önemli bir yere sahip olan araçlardır. Yazma becerisinde öğrencilerin zorlanması, ders kitaplarında yazma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla tasarlanmış etkinliklerin farklı düzeylere uygun ve farklı yöntemler içermesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada, Türkçe ve Almanca'nın ikinci dil olarak öğretiminde kullanılan iki farklı ders kitabı, yazma becerileri açısından ele alınmıştır.

Çalışmamızın birinci bölümünde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımlar ve tanımlara yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde dil, yabancı dil öğretimi, yazma becerisi, yazma seviyeleri, yazma yaklaşımları ve yazma teknikleri açıklanarak kavramsal çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Tezin üçüncü bölümünde araştırmanın yöntemi ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Dördüncü bölümde ortaya konan bulgular tablolarda gösterilerek yorumlanmış, son bölümde ise tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Çalışmamızın hazırlanmasında öneri ve yönlendirmeleriyle bana yol gösteren, yüksek lisans dersleriyle de öğrenimimde büyük katkıları bulunan hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOK'a teşekkürü bir borç bilirim.

Gerek tez yazım aşamasında, gerekse de ders döneminde maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen aileme çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans sürecinde gösterdiği fedakârlık ve sabrıyla hep benim yanımda olan, beni hiçbir konuda yalnız bırakmayan, tezin yazımında fikirleri ve önerileriyle bana hep destek olan sevgili eşim Esra KELEŞ'e sonsuz teşekkürler ederim.

Gülmesiyle, ağlamasıyla, kendine has konuşmasıyla hayatımı zenginleştiren ve bana yaşama sevinci veren biricik kızım Elif KELEŞ'e sonsuz teşekkürler ederim.

Çanakkale, 2015

Olgun KELEŞ

Özet

Türkçe ve Almancanın İkinci Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Ders Kitabının Yazma Becerisi Açısından Karşılaştırılması

Yabancı dil öğretiminde yazma en önemli becerilerden biridir. Çünkü bireyin dile ne kadar hâkim olduğu ancak konuşma ve yazma becerileri alanlarındaki başarısıyla ölçülebilir. Ayrıca yazabilmek için öğrencinin okuduğunu, duyduğunu anlayabilmesi, dilbilgisi kurallarını kullanabilmesi ve kendini ifade edebilecek kelime hazinesine sahip olması gerekmektedir. Yazma, ikinci bir dilde yeterlilik elde edilmesinde, o dilin etkin bir şekilde kullanılabilmesinde kazanılması zorunlu olan bir beceridir.

Yazma becerilerinin geliştirilmesinde ders kitaplarında yer alan etkinliklerin niteliği oldukça önemlidir. Çünkü yazma becerisi farklı bilişsel süreçleri içinde barındırması bakımından zor bir beceri alanıdır. Yabancı uyruklu öğrenciler için hedef dille ilgili kurallara hâkim olunması gerekli olduğundan yazmanın zorluk derecesi artmaktadır. Bu durumda ders kitaplarında yer alan etkinliklerin düzeylere uygun olması, öğrencilerin motivasyonunu, yazma tutumunu arttıracak farklı etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle bu araştırmada, iki farklı dilin öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarında, yazma becerilerine yönelik geliştirilen etkinliklerin niteliğinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak “Schritte International” ve “Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe” ders kitaplarındaki yazma becerisine ayrılan yer ve kullanılan farklı yazma teknikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla kitaplarda dört temel beceri içinde yazma becerisine ne kadar ağırlık verildiği, ne tür yazma teknikleri bulunduğu ve yazma etkinliklerinin hangi yazma düzeyinde (kelime düzeyi, cümle düzeyi, paragraf düzeyi ve metin düzeyi) sunulduğu ortaya konulmuştur.

Araştırmada kullanılan ders kitaplarının seçiminde ölçüt örneklem kullanılmıştır. Ders kitaplarının yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanmış olması, güncel olması ve temel düzey olması ölçütleri dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda, Schritte International 1-2-3-4 ve Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti A1- A2 ders kitaplarındaki tüm yazma etkinlikleri incelenmiştir.

Çalışmanın verileri Schritte International 1, 2, 3, 4 ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 adlı ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri taranarak toplanmıştır. Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları’nda beceri alanları “Anlama, Konuşma, Yazma ve Dinleme” şeklinde kategorize edilmiş halde kitapta yer almaktadır. Ancak Schritte

International Ders Kitapları'nda böyle bir sınıflandırma bulunmadığı için bu hususta uzman görüşü alınarak beceri alanları tarafımızca kategorize edilmiştir.

Doküman analizi ile elde edilen veriler sonucunda “Gazi TÖMER’in Yabancılar için Türkçe Öğretimi” ve “Schritte International” adlı ders kitaplarında farklı beceri alanlarına ağırlık verildiği ve bu durumun kullanılan yazma tekniklerinin miktarına ve çeşitliliğine etki ettiği tespit edilmiştir. Schritte International ders kitaplarında konuşma ve dinleme becerileri ön plandayken Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında okuma, yazma ve konuşma becerileriyle ilgili etkinlikler birbirlerine denk olacak şekilde dağıtıldığı ve dinleme becerisi en az önem verilen beceri alanı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yazma Teknikleri, Doküman Analizi.

Abstract

The Comparison of Two Course Books on Teaching Turkish and German as Second Languages in Terms of the Writing Competence

In teaching a foreign language, writing is one of the most important skills. Because, how much an individual has the command of a language can only be measured with his/her success in speaking and writing skills. Besides, a student must understand what to read and listen, know the grammar rules and has vocabulary knowledge to express himself/ herself in order to be able to write. The writing skill that contains also the language skills except reading constitutes the basic of our study.

The nature of the activities in the textbook is quite important in the development of writing skills. Because of the ability of writing is a difficult skill area in terms of hosting (requiring) different cognitive processes. Especially for the foreign national students, degree of difficulty of the writing increases for the reason of that it is required to control rules of the targeted language. In that case, it is essential of that the activities in the textbooks suits (matches) the level of required, also needs to be given the different activities (in the textbooks) that will improve the attitude of writing and the motivation of the students. Therefore, in this research it is aimed to reveal the nature of the activities developed for skills of writing in the textbooks which are prepared for teaching in two different languages.

In this study, by using the document analysis from the qualitative research methods, it is tried to determine competencies of writing techniques in “Schritte International” and “Gazi TÖMER Turkish for Foreigners” text books. For this purpose, it is set forth how much weight is given to writing ability among four basic skills, what kind of writing techniques exist and in which writing level the writing activities are presented (word level, sentence level, paragraph level and text level).

The Turkish Teaching Set for Foreigners by Gazi TÖMER and Schritte International German Set constitute the universe of the research. In the research, all the writing activities in Schritte International 1-2-3-4 and Turkish Teaching to Foreigners Set A1-A2 are used as a sample.

The data of the study were collected by scanning the writing activities in Schritte International 1, 2, 3, 4 and Turkish for Foreigners A1 and A2 by Gazi TÖMER. The skill areas in Turkish for Foreigners textbook by Gazi TÖMER are categorized as “Understanding, Speaking, Writing and Listening”. However, as there is not such a categorization in Schritte

International textbooks, the skill areas were categorized by us by taking the opinions of specialists on this matter.

As a result of the document analysis and obtained data, it has been determined that different skill areas are given weight in the textbooks of Turkish Teaching for Foreigners by Gazi TÖMER and Schritte International and this affects the quantity and diversity of the writing techniques used . While the speaking and listening skills are prioritized in the Schritte International textbooks, activities related to reading, writing and speaking skills are distributed equally in the textbooks of Gazi TÖMER Turkish for Foreigners and listening skill is placed lesser than others.

Keywords: Turkish Teaching as a Second Language, Writing, Document Analysis, Writing Activity

İçindekiler

Onay	i
Önsöz.....	ii
İçindekiler.....	viii
Kısaltmalar Listesi.....	xii
Tablolar Listesi.....	xiii
Şekiller Listesi.....	xv
Bölüm I.....	1
Giriş.....	1
Problem Durumu	2
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	5
Sınırlılıklar	6
Varsayımlar	7
Tanımlar	7
Bölüm II: Kavramsal Çerçeve.....	8
Dil.....	8
Yabancı Dil Öğretimi	9
Dil Becerileri	13
Yazma Becerisi	13
Yazma seviyeleri.....	17
Yazma Yaklaşımları.....	17
Ürün temelli yazma yaklaşımı	18
Süreç Temelli Yazma Yaklaşımı.....	18
Kontrollü Yazma	20
Yeniden Yazma	21
Tamamlama Alıştırmaları.....	22
Kelime Tamamlama.....	23
Diyalog Tamamlama.....	24
Cümle Tamamlama	25

Bağlaçla Cümle Tamamlama.....	25
Bulmaca Doldurma	26
Form Doldurma.....	27
Listeleme	28
Metnin Devamını Yazma.....	28
Kelime Zinciri.....	30
Sözcük Oluşturma.....	30
Sözcük Ailesi Oluşturma	30
Kelime Yılanları	30
Cümle Yılanı.....	31
Cümle Ekleme	31
Kelime Cümleleri	31
Sıralama alıştırmaları.....	31
Kelime sıralama	31
Cümle sıralama	32
Dönüştürme Alıştırmaları	33
Yakın Anlamalı Alternatif Oluşturma.....	34
Örneğe Bakarak Yazma.....	34
Verilen Konu ya da Kavramın Zıddını/Tersini Düşünerek Yazma	36
Bir Metni Kendi Kelimeleriyle Yeniden Oluşturma	36
Bir Metinden Hareketle Yeni Bir Metin Oluşturma.....	36
Anıyı Öyküleştirme	37
Sorulara Cevap Vererek Yazma	37
Düzeltilme Alıştırmaları	38
Cümle Kurma	39
Güdümlü Yazma.....	40
Dikte	40
Boşluk doldurarak dikte.....	41
Sırt sırta dikte.....	43
Kutulu dikte	43

Not alma	44
Özetleme.....	44
Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma.....	45
Anahtar kelimelerle metin yazma	46
Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma.....	47
Grafiklerden, Tablolardan Yararlanma.....	47
Karikatürde İşlenen Konuya / İletiyeye İlişkin Söz Yazma	48
Haritalardan yararlanma	49
Serbest Yazma	50
Betimleme.....	51
Hikâye Etme	52
Verilen Resimlerle öykü, Masal Oluşturma	52
E-Posta, Mektup, SMS Yazma	53
Görüş Yazma	54
Röportaj	55
Kompozisyon.....	55
Kendini Başka Bir Nesnenin, Kavramın ya da Canlının Yerine Koyma	56
Duyulardan Hareketle Yazma	56
Edebi Yazma.....	56
Edebî Tür Değişirme	57
Günlük Yazma.....	57
Talimat, Tarif yazma	57
Yaratıcı Yazma	58
Beyin Fırtınası	58
Çağrışımları Yazma.....	58
Kavram Haritaları (Minimap).....	59
İşbirlikçi (grup olarak) Yazma	60
Bölüm III.....	61
Yöntem	61
Araştırmanın Modeli.....	61

İnceleme Nesneleri	62
Verilerin Toplanması	63
Veri Analizi	64
Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliliği	66
Bölüm IV	67
Bulgular ve Yorumlar	67
Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve Schritte International Ders Kitaplarında Yazma Becerisi Etkinliklerine Yer Verme Durumuna İlişkin Bulgular	67
Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve Schritte International Ders Kitaplarında Kullanılan Yazma Tekniklerine İlişkin Bulgular	70
Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve Schritte International Ders Kitaplarındaki Yazma Etkinliklerinin Düzeylerine İlişkin Bulgular	102
Bölüm V	104
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	104
Tartışma	104
Sonuçlar	107
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	107
Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	107
Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	108
Öneriler	109
Kaynakça	112

Kısaltmalar Listesi

vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
Etk.	: Etkinlik
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ADÖÇ	: Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı
TÖMER	: Türkçe Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezi
f	: Frekans

Tablolar Listesi

Tablo No	Başlık	Sayfa No
1	ADÖÇ' teki Seviyelere Göre Yazma Becerisindeki Kazanımlar.....	17
2	Ürün Temelli Yaklaşımın ve Süreç Temelli Yaklaşımın Özellikleri.....	19
3	Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Becerilere Göre Dağılımı	68
4	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 1. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri	70
5	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 2. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	72
6	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 3. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	74
7	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 4. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	75
8	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 5. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	77
9	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 6. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	78
10	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 1. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	79
11	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 2. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	81
12	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 3. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	82

Tablo No	Başlık	Sayfa No
13	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 4. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	83
14	Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 5. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri.....	84
15	Schritte International 1'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri	86
16	Schritte International 2'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri	88
17	Schritte International 3'teki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri	90
18	Schritte International 4'teki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri	93
19	Yazma Tekniklerinin Ders Kitaplarına Göre Dağılımı.....	95
20	Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ve Schritte International A1, A2 Ders Kitaplarındaki Yazma Etkinliklerinin Yazma Düzeylerine Göre Dağılımı.....	114

Şekiller Listesi

Şekil No	Başlık	Sayfa No
1	Kontrollü Yazma Etkinliği Örneği	21
2	Yeniden Yazma Etkinliği Örneği.....	22
3	Kelime Tamamlama Etkinliği Örneği	23
4	Diyalog Tamamlama Örneği 1	24
5	Diyalog Tamamlama Örneği 2	25
6	Bağlaçla Cümle Tamamlama Örneği	26
7	Bulmaca Doldurma Etkinliği Örneği	26
8	Form Doldurma Etkinliği Örneği1	27
9	Form Doldurma Etkinliği Örneği 2	27
10	Liste Hazırlama Etkinliği Örneği 1	28
11	Listeleme Etkinliği Örneği 2	28
12	Metin Tamamlama Örneği	29
13	Kelime Yılanı Örneği	30
14	Kelime Cümleleri Örneği.....	31
15	Kelime Sıralama Etkinliği Örneği	32
16	Cümle Sıralama Etkinliği Örneği	32
17	Dönüştürme Alıştırması Etkinliği Örneği 1.....	33
18	Dönüştürme Alıştırması Örneği 2.....	33
19	Yakın Anlamli Alternatif Oluşturma Etkinliği Örneği	34
20	Örneğe Bakarak Yazma Etkinliği Örneği 1	35
21	Örneğe Bakarak Yazma Etkinliği Örneği 2	35
22	Bir Metinden Hareketle Yeni Bir Metin Oluşturma Etkinliği Örneği	36

Şekil No	Başlık	Sayfa No
23	Sorulara Cevap Vererek Yazma Örneği 1.....	38
24	Sorulara Cevap Vererek Yazma Etkinliği Örneği 2	38
25	Düzeltilme Alıştırması Örneği	39
26	Cümle Kurma Etkinliği Örneği 1.....	39
27	Cümle Kurma Etkinliği Örneği 2.....	40
28	Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 1	41
29	Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 2	42
31	Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 3.....	42
32	Sırt Sırta Dikte Örneği	43
33	Not Alma Tekniği Örneği	44
34	Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma Etkinliği Örneği	45
35	Anahtar Kelimelerle Metin Yazma Etkinliği Örneği 1.....	46
36	Anahtar Kelimelerle Metin Yazma Etkinliği Örneği 2.....	46
37	Kelime Ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma Etkinliği Örneği	47
38	Tablolardan Yararlanma Örneği	48
39	Haritalardan Yararlanma Etkinliği Örneği 1.....	49
40	Haritalardan Yararlanma Etkinliği Örneği 2	50
41	Serbest Yazma Örneği	51
42	Betitleme Örneği 1	51
43	Betitleme Örneği 2	51
44	Verilen Resimlerle Öykü, Masal Oluşturma Örneği	52

Şekil No	Başlık	Sayfa No
45	SMS Yazma Etkinliği Örneği	53
46	E-Posta Yazma Etkinliği Örneği	53
47	Mektup Yazma Örneği	54
48	Görüş Yazma Etkinliği Örneği	54
49	Röportaj Etkinliği Örneği	55
50	Kompozisyon Etkinliği Örneği	55
51	Edebi Yazma Etkinliği Örneği	56
52	Şiir Yazma Etkinliği Örneği	56
53	Günlük Yazma Etkinliği Örneği	57
54	Çağrışımları Yazma Örneği	59
55	Kavram Haritaları Örneği 1.....	59
56	Kavram Haritaları Etkinliği Örneği 2.....	60
57	Schritte International Ders Kitabı'ndaki Diyalog Örneği	99
58	Schritte International Ders Kitabı'ndaki Bir Oyun Örneği	99
59	Schritte International Ders Kitabı'ndaki Dilbilgisi Ve Kelime Bilgisine Yönelik İpuçları	101

Bölüm I

Giriş

Yazma, insanların duygularının ve düşüncelerinin görünür hale gelmesini sağlayan bir araçtır, insanın zihninin ve kalbinin birer tercümanıdır. Bu yüzden de yazma mekanik bir eylem olmanın ötesinde bir düşünme sürecidir (Demir, 2013). Günümüzün gelişen teknolojisiyle birlikte yazma daha önemli bir hal almıştır. Her şeyin dijital ortamda yerini alması, web içeriklerinin telefonlarda yaygın olarak kullanılması ve sosyal paylaşım sitelerine kolayca ulaşım sağlanabilmesi insanların yazmayı daha fazla kullanmalarını sağlamaktadır. Türkiye’de insanların interneti kullanma amaçları arasında ilk sırada e-postalara bakıp yanıt yazmak, ikinci sırada ise sosyal paylaşım ortamlarında metin, görüntü, fotoğraf, video, müzik vb. içerikler hakkında yorum ve görüş yazmak yer almaktadır (Tüzel ve Tok, 2013).

Günlük hayatın yanı sıra araştırmalarda, eğitimde, bilimde ve birçok alanda yazılı iletişimi sağlayan yazma, yabancı dil öğretiminde çok mühim bir yere sahiptir. Kişinin dile ne kadar hâkim olduğu, konuşma ve yazma becerisini ne kadar geliştirdiğine bağlıdır. Yazma dilbilgisi, imla kuralları, kelime hazinesi gibi birçok alanı bünyesinde barındırdığı için hata yapmaya çok açık bir beceri alanıdır. Öğrenciler dört temel beceri arasında en çok yazarken enerji harcarlar (Schiller 1954; Eßer, 1997). Bu yüzden yabancı dil derslerinin nitelikli yazma etkinlikleriyle desteklenmesi gerekmektedir.

Yabancı dil öğretimi için yazılmış kitaplarda yazma etkinlikleri çoğu zaman dilbilgisi öğretimini amaçlamaktadır. Doğru yazabilmek için dilbilgisi kurallarını bilmek gerekmektedir; ama bunun yanında yazma etkinliklerinde öğrenci merkezli, günlük yaşamda karşılaşılabilecek durumlarla ilgili, yazma becerisinin sürekli gelişmesini sağlayacak

etkinliklerin kullanımı da faydalı olmaktadır (Bräuer ve Schindler 2010). Bu çalışmada yazma etkinliklerinde ne gibi tekniklere yer verildiği ele alınacaktır.

Problem Durumu

Yabancı dil öğretimi günümüzün değişen dünyasında bir zorunluluk halini almıştır. Toplumlar arası ilişkilerin yoğunluk kazanmasıyla ve kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle birlikte yabancı dil öğrenme gereksinimi artmıştır (Yaşar, 1992). Eskiden yabancı dil bilmek elit tabakadaki insanların vasıflarındanken günümüzde sıradan bir özellik haline gelmiştir. Bu nedenle nitelikli bir dil öğretimine ihtiyaç duyulmaktadır.

Günümüzde dil öğretim merkezlerinde kullanılan temel araç ders kitaplarıdır. Yabancı dil ders kitapları, metin, alıştırma, dilbilgisi, sözcük gibi öğretme ve öğrenme için gerekli malzemeleri iki kapak arasında bulunduran, öğretim yöntemi kesin çizgilerle belirlenmiş basılı yayınlardır (Neuner, 2007). Bu kitaplar, dil öğretim sürecinde çok önemli bir yere sahiptir. Özenle amacına uygun bir şekilde hazırlanmış bir ders kitabı sayesinde öğrencilerin dört temel becerisi de geliştirilebilir. Örneğin metinler sayesinde öğrencilerin okuma becerileri ve kelime hazineleri geliştirilir, fotoğraf, resim gibi unsurlar ses ve video ile desteklenerek öğrenci konuşmaya teşvik edilir ve çeşitli alıştırma ve etkinliklerle de yazma becerisi kazandırılabilir.

Konuşma gibi etken olmayı gerektiren bir beceri olan yazma becerisi, diğer becerilerle kıyaslandığında öğrenmesi ve öğrenileni uygulamaya aktarması en zor olan beceridir (Tok ve Ünlü, 2014). Öğrenci bir şeyleri yazılı olarak ifade ettiğinde, yaptığı hatalar okuyucu tarafından hemen fark edilir. Bu yüzden de yazarken öğrenciler kendilerini pek rahat ve emin hissedemezler (Selvikavak, 2006). Hata yapma kaygısı içinde yazarlar. Bu durum da onların yazma gelişimini olumsuz yönde etkiler.

Yazma becerisi sayesinde öğrencilerin yabancı dil öğreniminde ne kadar ilerledikleri ve neler öğrendikleri ortaya çıkmaktadır. Yazma becerilerini geliştiren öğrencilerde estetik bir

duyarlılık oluşmakta ve yazma sanatsal bir duruş olarak algılanmaktadır (Ungan, 2007). Yazma, sözle aktarılan şeylerin bazı sembollerle kâğıda dökülmesi anlamına gelmektedir (Çakır, 2010; Ludwig 1983 akt. Günther ve Klaus 1983). Yazma, kendi içinde bir şeyleri üretmenin, dile getirmenin dışında dilbilgisi, kelime hazinesi, noktalama işaretleri ve imla kuralları gibi birçok bilgiye sahip olmayı gerektiren bir beceridir. Kelimeleri bir araya getirerek anlamlı birer cümle, paragraf, hatta metin oluşturmak ve bunları yaparken de kurallara dikkat etmek gerçekten kolay bir iş değildir.

Yazma, günlük hayatımızda önemli bir işleve sahiptir. Konuşma gibi yazma da iletişim kurmamızı sağlayan temel bir beceridir. Yazma beyinde yapılandırılmış bilgilerin ve düşüncelerin harfler yardımıyla kâğıda aktarılmasıdır (Cavkaytar, 2010; Güneş, 2007). Ancak günümüzde teknolojinin ilerlemesiyle birlikte insanlar haberleşirken bilgi ve belge paylaşırken bir olaya beğenilerini ya da tepkilerini ortaya koyarken yazmayı daha sık kullanır olmuşlardır (Tok, 2012). Hayat koşuşturması içinde yazma, kimi zaman belli bir konudaki görüşleri yazılı hâle getirirken, kimi zaman öğrenmek istenilen hususları, gerektiğinde, ilgililere yazılı olarak sormak için, kimi zaman da belirli günlerde ve belirli olaylarda (bayram, düğün, hastalık, ölüm, doğum vb.) tanıdıklarına mail, SMS vb. yazma amacıyla kullanılmaktadır. “Ayrıca resmî kuruluşlardan olan isteklerini yazılı bir dilekçe hâlinde belirtirken, belli konulardaki yazılı istekleri yazılı olarak cevaplarırken, okul veya sınıftaki duvar gazetelerine belli konulardaki görüşlerini belirten yazılar yazarken ve bir konuşmanın önemli kısımlarını yazılı olarak not ederken yine yazmaya başvurulmaktadır” (Tekin 1980, s. 85).

Yabancılar için dil öğretiminde önemli bir beceri olan yazmanın, ders kitaplarında nasıl yer aldığı, hangi yöntemlerin kullanıldığı ve hangi yazma düzeylerinin işlendiği durumları ele alınması gerekmektedir. Nitekim yapılan bazı çalışmalarda (Tok, 2013; Yılmaz, 2014) ders kitaplarında yazma alanıyla ilgili birçok sorunun varlığı tespit edilmiştir. Tok

(2013), yazma becerileri için tasarlanan etkinliklerin bazı kaynaklarda çok sayıda verilmesinin yazmanın doğasına aykırı olduğunu vurgulamıştır ve yazma etkinliklerinde nicelikten çok niteliğe önem verilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Yazma, çok vakit alan bir eylem olduğu için ders kitaplarında çok sayıda yazma etkinliğine yer verilmesi, etkinliklerin yüzeysel bir şekilde yapılması sonucunu doğurabilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Yazma, bireyin dil becerileri alanındaki bütün kazanımları bünyesinde barındıran önemli bir beceridir (Kırbaş ve Orhan, 2011). Çünkü yazma beceresini geliştirebilmek diğer becerilere hâkim olmakla mümkündür. Dilbilgisi kurallarını bilmeden, okunan ya da dinlenen bir metni anlamadan ve ilgili kelime hazinesine sahip olmadan bir metin üretebilmek olası görünmemektedir. Bu araştırmada, yabancı dil öğretiminde en son ve zor olarak gelişen yazma becerisi, ders kitaplarının incelenmesi yoluyla ele alınacaktır. Bu tezin amacı Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından yazılmış olan “Yabancılar İçin Türkçe A1-A2” ve yabancılar A1 ve A2 seviyesinde Almanca öğretmek için yayımlanan “Schritte International 1-2-3-4” isimli ders kitaplarındaki yazma etkinliklerini kıyaslayıp bu iki kitaptaki yazma becerisinin kazandırılması hususundaki çeşitliliği ve farklılığı saptamaktır. Bu iki kitabın da birbirine üstün yönleri olabilir. Bununla birlikte Almancanın yabancı dil olarak öğretiminde daha uzun yıllara dayanan tecrübesi göz önünde bulundurulduğunda “Schritte International” adlı ders kitaplarında bulunan ve “Yabancılar İçin Türkçe” adlı ders kitaplarında bulunmayan yazma etkinliklerinin tespit edilerek yabancılar Türkçe öğretimi alanına katkı yapılması amaçlanmıştır.

Tezin temel araştırma sorusunu “Schritte International 1,2, 3, 4” ve “Yabancılar İçin Türkçe A1-A2” ders kitapları yazma becerisinin kazandırılması hususunda hangi düzeylerde hangi tekniklere yer vermektedir? sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. “Schritte International 1, 2, 3, 4” ve “Yabancılar İçin Türkçe A1, A2” ders kitaplarında diğer becerilere kıyasla yazma etkinliklerinin ağırlığı nedir?
2. “Schritte International 1, 2, 3, 4” ve “Yabancılar İçin Türkçe A1, A2” ders kitaplarında yazma etkinliklerinde hangi yazma teknikleri kullanılmıştır?
3. “Schritte International 1, 2, 3, 4” ve “Yabancılar İçin Türkçe A1, A2” ders kitaplarında kullanılan yazma etkinliklerinin düzeylere göre dağılımı nasıldır?

Araştırmanın Önemi

Geçmişten günümüze kadar yayımlanan yabancı dil ders kitapları incelendiğinde ilk çıkan ders kitaplarının hep dil bilgisi odaklı olduğu görülür. Zaman içerisinde birçok değişikliğe gidilmiş ve kitaplarda dinleme ve konuşma becerilerinin kazandırılması için girişimlerde bulunulmuştur (Schönfellner, 2013).

Günümüzde yabancı dil öğretmek amacıyla yazılan ders kitaplarında ise dört temel beceri (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) ile kelime ve dil bilgisi temel alınır. Bu kitapların ana hedefi, bu beceri ve bilgilerin öğrenciler tarafından kazanılmasını ve öğrenilmesini sağlamaktır. Öğretilecek yabancı dil Almanca, İngilizce, Fransızca ya da başka bir dil olsa da kitapların yapısı bu temele dayandırılarak oluşturulur. Ders kitaplarında çoğunlukla dil öğretiminde iletişim yetisini geliştirmeyi temel amaç olarak gören iletişimsel yöntem kullanılmaktadır (Tosun, 2006). Bu yaklaşımla dil öğretiminin sadece dil bilgisi kurallarından ve sözcük listelerinden oluşmadığı vurgulanarak dış dünyadaki gerçek dil örnekleri sınıf ortamına aktarılabilir (Akcan, 2009).

Türkçe için yazılan kitaplar da yukarıdaki özelliklere göre hazırlansa da bu kitaplarda bir takım eksikliklerin olması muhtemeldir. Çünkü yabancılar Türkçe öğretimi henüz yeni bir alandır ve gün geçtikçe alanda gelişmeler olmaktadır. Bu gelişmelere katkı sağlamak amacıyla yabancılar Türkçe öğretmek için yazılan ders kitaplarının incelenmesinin ve başka

dilde yayımlanan ders kitaplarıyla kıyaslanmasının alandaki olası eksikliklerin kapatılması açısından faydalı olabileceği düşünülmektedir.

“Yazma, bireylerin konuşma ve düşüncelerini yazılı olarak anlatmalarındır” (Özdemir, 1987, s. 77). İnsanların kendi ana dillerinde yazarken, birçok hata yaparken yeni öğrendikleri bir yabancı dilde yanlışlar yapmaları gayet doğaldır. Yabancılar için Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili Açık’ın (2008) yaptığı anket çalışmasına göre öğrenciler en çok yazma becerisinde sorun yaşamaktadırlar. Bunda yazmanın zorluğu, birçok beceriyi içinde barındırmasının yanında, ihmal edilen, amaç olarak değil de konuşma, dilbilgisi ve kelime öğretimiyle ilgili etkinliklerde bir araç olarak kullanılan bir beceri olması da neden olabilmektedir (Solmecke, 1997).

Yazma becerisiyle ilgili yabancı dil öğrencilerinin karşılaştığı sorunlara ışık tutabilmek için yazma becerisi alanında yapılacak çalışmalara ve araştırmalara ihtiyaç vardır. Yazma becerisinin elde edilmesi, öğrenilen yabancı dilde okuryazarlığı elde etmede diğer becerilere göre daha ön plana çıkmaktadır. Bu maksatla araştırmamızda dört temel beceri içinden yazma becerisinin geliştirilmesinde önemli bir yere sahip olan ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri incelenmeye tabi tutulmuştur.

Sınırlılıklar

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı’na göre ders kitapları A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 şeklinde seviyelere ayrılmıştır. Bu çalışma “Schritte International” ve “Yabancılar İçin Türkçe“ ders kitaplarının A1 ve A2 seviyeleriyle sınırlandırılmıştır.

Her iki kitapta da kelime bilgisi, yazma, konuşma, dinleme okuma ve dil bilgisi etkinlikleri bulunmaktadır. Çalışma bu etkinliklerden yazma etkinlikleri ile sınırlıdır.

Yazma etkinliklerinin analizi, düzey ve yöntem açısından incelenmesi ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanmış olan kitapları temsilen Schritte International ders kitapları da Almanca öğretmek için yayımlanmış olan kitapları temsilen kullanılmıştır.

Yazma teknikleri; Raimes (1983), Demir (1999), Kast (2003), Demirel (2003), İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı (2006), İnal (2006), Kasapoğlu (2007), Göçer (2010), Sever, Kaya ve Aslan (2011) ve Güvercin'e (2012) göre sınıflandırılmıştır.

Schritte International ders kitaplarında beceri alanları belirtilmediği için uzman görüşü alınarak incelenmeye tabi tutulan yazma etkinlikleri belirlenmiştir. Uzmanların görüşlerine göre tespit edilen etkinlikler yazma etkinlikleri olarak varsayılmıştır.

Tanımlar

Beceri: “Öğrencinin kendi kültürünün yanı sıra öğrendiği yabancı dilin kültürünü algılama, anlama çabası, öğrencinin olası konuşma durumlarında belirli yapılara hâkim olabilmesi ve duruma uygun tepki vermesi. Yabancı dil öğretim yöntemlerinden iletişimsel yaklaşımda hedeflenen ve bir dili bildirişim ihtiyacını karşılamaya yönelik bir ortamda ve uygun biçimde kullanarak karşılıklı anlaşmayı sağlayan yetidir” (Genç, 2000, s. 101).

Ders Kitabı: Genel ve özel hedeflerin somutlaştırılarak sunulduğu, öğretim malzemesinin (metin, içerik, beceri alanları, dil bilgisi, sözcük bilgisi, fonetik, imla v.s.) bu hedeflere uygun olarak seçildiği, düzenlendiği, sınıf içindeki öğretim sürecini, yöntemi, dersin aşamalarını, çalışma biçimlerini, öğrenci ve öğretmen etkileşimini belirleyen; araç gereç seçimini ve kullanımını düzenleyen öğretim malzemesidir (Genç, 2002).

Bölüm II: Kavramsal Çerçeve

Dil

Dil, içinde birçok anlam barındıran, düşünürlerin ve dilbilimcilerin farklı farklı tanımlarını yaptıkları bir kavramdır. İnsanlar duygularını ve düşüncelerini ifade ederken bir iletişim aracı olan dili kullanırlar. O yüzden de dilin tanımına geçmeden önce “İletişim nedir?” sorusunu yanıtlamak gerekmektedir.

“İletişim, en genel tanımıyla insan ile insan, insan ile makine (programcı bilgisayar), makine ile makine (güdümcü araç ile güdülen araç) arasında türlü ilişkilerin kurulması ve kurulan bu ilişkilerin türlü biçimlerde değiştirilerek sürdürülmesidir” (Demircan, 2013, s.1). Dolayısıyla iletişimin gerçekleşebilmesi için birden fazla kişiye ve araca ihtiyaç vardır.

Bir topluluğa millet diyebilmek için o topluluğun sahip olması gereken en önemli şeylerden birisi dildir (Calp, 2007). Çünkü bir milletin kültürel mirasını kuşaktan kuşağa aktarılması ancak dil sayesinde mümkün olabilmektedir.

Güvenç (2002) dili, toplumu bir arada tutan harca, kültürü taşıyan ortak bir hazineye, bireyler arasındaki ilişkileri düzene sokan bir hakeme, toplumu yansıtan bir aynaya benzetmiştir. Ergin ise (1998) dili, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araca, kendine has kanunları bulunan ve bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlığa ve temeli tarihin bilinmeyen dönemlerinde atılmış gizli anlaşmalar sistemine, seslerden örülmüş toplumsal bir kuruma benzetmektedir. Dolayısıyla dil, yaşamımızda birçok rolü üstlenen önemli bir varlıktır.

Türk Dil Kurumu (2014) dili, insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban; bir çağa, bir gruba, bir yazara özgü söz dağarcığı ve söz dizimi; belli mesleklere özgü dil; düşünce ve duyguları bildirmeye

yarayan herhangi bir anlatım aracı; sorguya çekilmek için yakalanan tutsak olarak tanımlamıştır.

Şahin'e (2013) göre dil, insanın doğumundan itibaren iletişim kurduğu kişilerin çıkardıkları sesleri davranış söz ve durum ilişkisi içinde zihninden geçirerek anlam kazandırdığı ve kendisini ifade etmek için kullanmış olduğu semboller bütünüdür. İnsanlar kalbinde hissettiklerini ve zihninden geçenleri dil sayesinde ortaya koydukları için bu yönüyle diğer canlılardan ayrılır.

“İnsanların düşündüklerini ve duygularını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşmaya “dil” denir” (Ergül, 2012, s. 18). Aksan'a (1998) göre ise dil; duyguların, düşünce ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallar vasıtasıyla başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir.

Tüm bu tanımlardan hareketle dilin, duyguların ve düşüncelerin dışa vurumuna olanak sağlayan, kültürü nesilden nesle aktaran, bir topluluğu millet yapan ve insanlar arasında iletişimi sağlayan çok önemli bir araç olduğu söylenebilir.

Dil, anadil ve yabancı dil olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Anadili araştırmanın konusundan uzak olduğu için ona değinilmeyecektir.

Yabancı Dil Öğretimi

Başkan (2006, s. 194) “yabancı dilin, bir ülkede veya toplumda kullanılan geçerli anadil dışındaki tüm dilleri kapsadığını belirtmektedir”. Yani ana dilden sonra kişinin okul ya da benzeri bir kurumda ya da kitap ve dijital kaynaklar aracılığıyla kendi çabalarıyla öğrendiği dildir. “Başka bir deyişle insanların doğduğu ülkede konuşulmayan, ama başka bir ulusun bireyleriyle iletişim kurmak için öğrenilmesi gereken dildir” (Ceyhan, 2007, s. 71).

“Yabancı dil öğrenme ise, öğrencinin sistematik uygulamalarla kendi isteğiyle dilsel davranışlarında hedef toplumla etkileşime elverişli değişimler meydana getirme çabalarını kapsayan eylemlerin tümüdür” (Doğan, 2012, s. 39). Bu tanıma göre kişinin hususiyetle

yabancı dili öğrenmeyi istemesi gerekmektedir. Ama anadilde özel bir çaba söz konusu olmadığı için anadil için “edinmek” kavramı kullanılırken yabancı dil “öğrenmek” kavramıyla birlikte kullanılır. Çünkü yabancı dilde kişinin bilinçli olarak öğrenme faaliyetlerine katılması gerekmektedir.

Yabancı dil, eskiden üst tabakadaki insanlara has bir şeyken günümüzde sıradan bir durum haline gelmiştir. Gelişen teknolojiyle birlikte yabancı dil kullanımını artmıştır. Devlet okullarında artık birinci yabancı dilin dışında Almanca, Rusça, Fransızca gibi ikinci yabancı dilin de öğretiliyor olması yabancı dilin devlet tarafından da çok önemsenen bir konu haline geldiğini göstermektedir.

“Yabancı dil öğrenmek, yeni bir dünyaya kapılarını açmak, yeni yerler görmek, yeni insanlar ve kültürlerle tanışmak, tanıdık kavramlara ve düşüncelere değişik açılardan bakmak ve benzeri yeni deneyimler edinmektir” (Yaylı ve Bayyurt, 2011, s. 1).

Kültür toplumun kimlik kartıdır (Cemiloğlu, 2009). O yüzden dille doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla yeni bir dil öğrenmek aynı zamanda yeni bir kültür öğrenmektir.

İnsanları yabancı dil öğrenmeye iten sebepler arasında dil öğrenirken aynı zamanda farklı dilleri konuşan insanlarla iletişim kurabilmek, başka bir toplum içinde yaşayabilmek ve kendi kültürel değerlerini onlarla paylaşabilmek yer almaktadır (Köksal ve Varışoğlu, 2012). Bunlara ek olarak işsizlik sorunu yaşanan ülkemizde kolayca iş bulabilmek, gelişen bilim ve teknolojinin gerisinde kalmamak da insanların dil öğrenirken motivasyonlarını artıran etkenlerden sayılabilir. Acat ve Demiral’a (2002, s. 315) göre öğrencileri yabancı dil öğrenmeye motive eden üç etken vardır:

1. İçsel nedenler: Kişilerin yabancı dil öğrenmeyle ilgilenmeleri, bundan keyif almaları ve öğrendikleri yabancı dili kullanmaları.
2. Araçsal (Instrumental) nedenler: Yabancı dili iyi bir düzeyde öğrenmenin sağlayacağı çıkar ve yararlar.

3. Bütünleştirici nedenler: Bir yabancı dilde ustalaşmayla başka bir bölge veya ülkenin kültürüne dâhil olabilme ve başka insanlarla ilişki kurabilmeye dönük amaçlar.

Dil öğrenimi, uzun ve zor bir süreçtir. Ülkemizde insanların büyük bir çoğunluğu yabancı dili devlet okullarında öğrenmektedir. Bu süreçte öğrenme ve öğretme sürecini etkileyen faktörler büyük bir önem arz etmektedir. Demirel (2008, s. 32-33) yabancı dil öğretiminin ilkelerini şöyle sıralamaktadır:

- Öğretime dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme ile başlanması,
- Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlemesinin sağlanması,
- Kullanılan dilin öğretilmesi,
- Öğrencilerin yeni dil alışkanlıkları sağlamasına yardımcı olunması,
- Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde çıkarmalarının öğretilmesi,
- Amaç dil ve ana dil arasında sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,
- Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp sunulması,
- Yeni cümle kalıplarının bilinen sözcüklerle öğretilmesi,
- Öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağının tanınması,
- Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,
- Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının anında düzeltilmesi,
- Bir seferde tek bir sorunla uğraşılması,
- Amaç dilin o dili anadili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğretilmesi,
- Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,
- Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,
- Öğrencilerin sınıfta daha çok konuşma yapmalarına olanak sağlanması,
- Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
- Öğrencilere sorumluluk verilmesi,
- Dersi planlarken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,

- Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması.

Dil öğretim setleri, çoğunlukla ders kitabı, çalışma kitabı, dil bilgisi kitabı, ses CD'sinden oluşmaktadır. Dil öğretiminde ders kitaplarına destek olması için internet ve Web tabanlı eğitim ortamları da kullanılabilir. Çoklu medya öğeleri içeren (ses, video, animasyon v.b.) materyaller ders kitaplarına entegre edilmeli ve bu sayede dil eğitim ortamlarının kalitesi artırılmalıdır (Berigel ve Karal, 2006).

İkinci yabancı dil ise, birinci yabancı dil öğrenildikten sonra ya da birinci yabancı dile ait temel seviyedeki bilgi ve beceriler kazanıldıktan sonra öğrenilen dildir. Araştırmaya konu olan ders kitaplarının dili Almanca ve Türkçedir. Ülkemizde Almanca, çoğunlukla İngilizceden sonra ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir. “İkinci yabancı dil öğreniminde, öğrencinin yeni karşılaştığı bir bilgiyi anlamlandırması ve öğrenmesi için, daha önceden öğrenmiş olduğu yabancı dile ilişkin önbilgileri ve dil öğrenim tecrübelerini hatırlaması oldukça önemlidir” (Akıllılar, 2013, s. 276). İngilizcedeki yapıları, dilbilgisi kurallarını ve ifadeleri öğrenen kişiler, Almancayla tanışınca İngilizce öğrenirken yaşadıkları sıkıntıların birçoğunu yeniden yaşamazlar. Çünkü İngilizceyi öğrenirken aynı zamanda da “Bir dil nasıl öğrenilir?” sorusuna yanıt arayarak kendi kendine dil öğrenme stratejileri oluştururlar. Tüm bunların üstüne Almanca'nın İngilizce'ye olan benzerliği de eklenince ikinci dili öğrenme süreci daha kolay bir hal alır.

Türklerin bulunduğu birçok Avrupa ülkesinde Türklerle yakın ilişki içerisinde olan halk Türkçeye sempati duyup Türkçeyi ikinci yabancı dil olarak öğrenmek istemektedir (Büyükaslan, 2007). Ayrıca Avrupa ülkelerinin Türkiye'yi ekonomik, eğitim ve turizm açısından tercih etmesi de yabancıların Türkçe öğrenmeye ihtiyaç hissetmelerini sağlamıştır (Tok ve Yığın, 2013). Türkiye'de ise Türkçe, ülkemize gelen yabancılar tarafından ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir. Dolayısıyla Türkçeyi öğrenmek isteyen gençlerde bir dil öğrenme tecrübesi mevcut olduğundan Türkçenin sondan eklemeli, öğrenmesi zor bir dil

olmasına rağmen Türkçeyi öğrenirken ilk yabancı dillerini öğrendikleri zamanki gibi sorunlar yaşamayacaklardır, çünkü öğrenci dile hâkim olmak için geliştirmesi gereken bir takım beceriler olduğunu ve bu becerilerin gelişmesi için neler yapması gerektiğini artık bilmektedir.

Dil Becerileri

Günümüzde yabancı dil ders kitapları ve yabancı dil dersleri dört temel beceriye dayanılarak hazırlanmaktadır. Bunlar anlama becerileri “okuma, dinleme” ile anlatma becerileri “konuşma ve yazmadır. Bazı kitaplarda bunlara ek olarak dilbilgisi ve kelime öğretimi de eklenmektedir. Dili bir iletişim aracı olarak öğretirken bu temel becerilerin öğrencilere kazandırılması gerekmektedir (Demirel, 1999). Bu beceri alanları, kimi kitaplarda her ünite başlıklar altında bölümler halinde sunulurken, kimi kitaplarda her etkinliğin başına konan sembollerle birbirinden ayrılır. Bazı kitaplarda ise beceri alanını belirleyecek herhangi bir sembole ya da başlığa yer verilmez, ama kitap içerik olarak incelendiğinde tüm beceri alanlarına göre etkinliklerin kitapta işlendiği görülür. Araştırmaya konu olan Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları’nda beceri alanları “yazma, anlama (okuma), konuşma, dinleme” şeklinde bölümlere ayrılmışken Schritte International Ders Kitapları’nda ise yalnızca dinleme etkinlikleri kaset sembolüyle belirtilmiştir. Diğer beceri alanları için herhangi bir belirleme söz konusu olmamıştır.

Yazma Becerisi

Diğer üç beceriyle kıyaslandığında yazma belki de en zor en sıkıntılı beceridir, çünkü yapılan yazım yanlışları, anlatım bozuklukları, yanlış kullanılan kelimeler ve ifadeler hiçbir beceride olmadığı kadar belirgin haldedir. Konuşma becerisinde de benzer durumlar söz konusu olsa da yazmada geri dönüp hatalı yerlere bakılabilmesi, ayrıca büyük küçük yazımı, noktalama işaretleri gibi şekilsel olan birçok kuralı da bünyesinde barındırmasından dolayı konuşmadan daha zordur. Ayrıca konuşma esnasında yapılan hatalara yazmadaki kadar önem

verilmemektedir (Güzel ve Barın, 2013). Yazarken etkileşimde bulunulacak birisinin olmaması Öztürk'e (2012) göre insanı psikolojik baskı altına alıp hatalara neden olabilmekteyken, Tok, Rachım ve Kuş'a (2014) göre ise yazmanın tam tersi bir etkisi vardır; çünkü öğrenciler, yüz yüze söyleyemeyecekleri bazı durumları yazarak çok rahat ifade edebilmektedirler. Ayrıca konuşurken düşünmek için çok zaman bulunmayabilir. Ama yazarken düşünmek için yeterli vakit bulmanın yanında önceden yazılanları da okuyup düzeltebilmek mümkündür.

Günümüzde yabancı dil ders kitaplarının büyük bir çoğunluğu iletişimsel yönetime göre hazırlanmıştır. İletişim denince genellikle bir şeylerin karşılıklı ve sözlü olarak aktarılması akla gelse de iletişimin tanımı Türkçe Sözlük'te "Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması" olarak yapılmıştır (Türkçe Sözlük, 2005, s.696). Ancak iletişimsel yöntemle hazırlanan yabancı dil ders kitapları incelendiğinde sözlü iletişimin bel kemiğini oluşturan dinleme ve yazma becerilerine ağırlık verildiği, dolayısıyla da iletişimin yazılı boyutuyla ilgili olan yazma becerilerinin ise arka plana atıldığı görülmektedir. Yazma etkinliklerinde ise dikte çalışmaları, yazım kuralları ve noktalama işaretleri, kelime ve dilbilgisi ile ilgili alıştırmalara yer verilmektedir. Öğrencilerin kısmen de olsa serbestçe yazabilecekleri etkinlikler çok nadir kullanılmaktadır (Şahin, 2013). Hâlbuki yazmanın kişinin düşünceler üretmesinde ve yaratıcılığını geliştirmesinde çok büyük etkisi vardır. Çünkü düşünceler, fikirler yazarken oluşur ve olgunlaşır. İştah nasıl yemek esnasında geliyorsa parlak fikirler de yazma esnasında gelmektedir (Kast, 2003). Yani yazma bir iletişim aracı olmanın yanında, fikir dünyamızı aydınlatmada da yardımcı bir etkidir. Çakır'a (2010, s. 167) göre ise, a) yazma becerisi öğrenme sürecini kontrol etmeye, b) öğrencilerin seviyelerini belirlemeye, c) öğretilen yapıların veya kelimelerin pekiştirilmesine, d) dil yanlışlarının görülmesine, noktalama işaretlerinin öğretilmesine, e) diğer becerilerin daha iyi öğrenilmesine, f) öğrencilerin dil yetilerinin gelişmesine, g) öğrencilerin yaratıcı

düşünmelerine, h) öğrenilen konuların kısa dönem bellekten uzun dönemli belleğe aktarılmasına, ı) öğrencilerin yetilerini (competence) performansa dönüştürmelerine katkıda bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi yazma becerisinin öğrencilere kazandırılması, onların yabancı dillerine önemli ölçüde fayda sağlamaktadır. O yüzden yazma becerisinin kazandırılmasında nelere dikkat edilmesi gerektiğine değinmek yerinde olacaktır. Way, Joiner&Seaman' a (2000, s. 172) göre yazma becerisi eğitiminde şunlara dikkat etmek gerekmektedir:

Yabancı dilde yazma eğitimi verebilmek için hitap edilen hedef kitlenin özellikleri (yaş, ana dili ve kültür yapısı vb.) göz önünde bulundurulmalıdır, çünkü Alman ile Türk farklı dil özelliklerine sahiptir. Öğretmen öğrencileri tanımalı ve olumsuz aktarımların önüne geçmelidir. Öğrencilerin ana dilindeki cümle yapıları farklılık gösterdiğinden bu duruma dikkat edilmelidir. Örneğin, İngilizcede söz dizimi “özne ==> eylem ==> nesne” şeklindeyken; Türkçede cümle “özne ==> nesne ==> yüklem” sıralamasıyla kurulmaktadır. Yabancı dilde yazma eğitimi için sürekli ve planlı çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmen yazma aktivitelerinde öğrenciyi yalnız bırakmamalıdır ve ona rehberlik etmelidir. Yazma çalışmaları, farklı metin türlerinde çeşitli anlatım yollarından yararlanılarak öğretilmelidir.

Yazma öğretiminde değerlendirme çok önemlidir. Değerlendirme aşamasında yapılacak hatalar öğrencinin yazma gelişimini engelleyebilir. Bu yüzden yazılı çalışmaların değerlendirilmesinde öğrenciler birbirleriyle kıyaslanmamalıdır. “Metni değerlendirirken olumsuz sıfatlar kullanmamalı, öğrenme sürecini de değerlendirmelidir” (Oral, 2003, s. 21-22).

Ders kitaplarındaki etkinliklerde “yazınız, not alınız, ifade ediniz” gibi başlıklar altında yazma etkinlikleri bulunmaktadır; ancak bu etkinliklerde yazma bazen hedef değil, araç olarak kullanılmaktadır (Kast, 2003). Belli dilbilgisi konularının işlendiği kontrollü yazma etkinlikleri ya da mevcut kelime ya da cümlelerin olduğu gibi yeniden yazıldığı yeniden yazma alıştırmaları bunlara örnek olarak gösterilebilir. Yazma öğretiminde bu tür alıştırmalar yerine öğrenciye serbestçe nitelikli yazılar üretme imkânı sağlayacak etkinlikler yaptırılmalıdır. Bu noktada öğretmene de görevler düşmektedir. Şahin (2013), serbest yazma etkinliklerinde öğretmenin dönüt ve düzeltmeleri yaparken öğrencide korku ve çekingenlik oluşmaması için özen göstermesi ve bu maksatla öğretmenin de yazarak öğrencilere örnek olması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca öğretmen ders kitabının yetersiz kaldığı durumlarda derse ek materyal getirerek ders içi motivasyonu artırmalı ve dersi zenginleştirmelidir. Ayrıca hangi konuda yazma etkinliği yaptırılacaksa onunla ilgili öğrencilerinin ön bilgilerini harekete geçirme, düşüncelerini düzenleme, yazma taslağı oluşturma, yazma taslaklarını gözden geçirme, geliştirme ve değerlendirme gibi temel yazma süreçlerinin öğretilmesi gerekmektedir (Akyol, 2006).

Coşkun (2009) yazma eğitiminde; a) birbiriyle sıkı ilişkilere sahip birçok eylemin art arda bir süreç içerisinde gerçekleştiğini, b) yazma eğitiminin amacının metin oluşturma için gerekli becerilere sahip olunmasını sağlamak olduğunu, c) öğrencinin yazmaya psikolojik ve düşünsel açıdan hazır olması için yardımcı olunması gerektiğini, d) öğretmenin yazmanın her aşamasında öğrenciyi takip etmesi, ona yol göstermesi, metin oluşturmada yardımcı olması gerektiğini, e) öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutumlarının giderilmesi gerektiğini, f) öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulması gerektiğini, g) öncelikle içeriğin düzenlenmesine dikkat etmek gerektiğini belirtmektedir.

Yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler ve alıştırmalar bazı yaklaşımlar göz önünde bulundurularak hazırlandığı için yazma tekniklerini daha iyi anlayabilmek amacıyla yazma yaklaşımlarının bilinmesi önem arz etmektedir.

Yazma seviyeleri

Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve programına (ADÖÇ) göre dört temel beceri “A1, A2, B1, B2, C1, C2” şeklinde 6 seviyeye ayrılmıştır. Seviyeler kolaydan zora doğru ilerlemektedir. Tablo 1’de yazma becerisinde tüm seviyelere göre kazanımlar gösterilmektedir.

Tablo 1

ADÖÇ’teki Seviyelere Göre Yazma Becerisindeki Kazanımlar

Düzy	Yeterlilik
A1	Basit, kısa örneğin bir tatil kartpostalı yazabilirim. Bir soruşturmaya ilişkin kişisel ayrıntıları verebilirim, söz gelimi adımlı, ulusumu ve bir otel kayıt formuna adresimi yazabilirim.
A2	Basit, kısa not ve mesajlar yazabilirim. Çok basit kişisel bir mektup örneğin bir teşekkür mektubu yazabilirim.
B1	Bildik ya da beni kişisel olarak ilgilendiren konularda yalın ve tutarlı bir metin yazabilirim. Deneyimleri ve izlenimleri betimlemek için kişisel mektuplar yazabilirim.
B2	İlgi alanlarıma ilişkin olarak geniş bir konu dizisi içinde açık ve ayrıntılı metinler yazabilirim. Bir bilgi aktararak ya da belli bir görüşe ilişkin olarak bu görüş doğrultusunda ya da karşıt gerçekler sergileyen bir deneme ya da tutanak yazabilirim. Olaylara ve deneyimlere ilişkin kişisel görüşlerimi vurgulayan mektuplar yazabilirim.
C1	Açık ve yapılandırılmış bir metin içinde düşüncelerimi dile getirebilirim ve bakış açımı geliştirebilirim. Bir mektupta bir denemede ya da bir tutanakta önemli gördüğüm noktaları vurgulayarak karmaşık konuları vurgulayabilirim. Alıcıya uygun bir üslup benimseyebilirim.
C2	Açık, akıcı ve üslup bakımından koşullara uyarlanmış bir metni kaleme alabilirim. Okurun önemli noktaları kavrayıp belleyebilmesine olanak tanıyacak açık bir kurgu içeren mektuplar, raporlar ya da karmaşık makaleler yazabilirim. Bir mesleki yapıtı veya yazınsal bir yapıtı yazılı olarak özetleyebilir veya eleştirebilirim.

Kaynak: MEB (2012).

Yazma Yaklaşımları

Yazma araştırmaları ilk olarak hep ürün üzerine yani yazılanlar üzerine yoğunlaşmış, buna yönelik kurallar oluşturulmuş ve öğrencilere öğretilmiştir (Paris, 1999). Bugünkü yazma araştırmalarında ise yazma ürününün kendisi değil de nasıl meydana getirildiği önemlidir.

Dolayısıyla günümüzde yazma eğitiminde iki yaklaşımın öne çıktığı görülmektedir: “Ürün temelli yazma yaklaşımı” ve “süreç temelli yazma yaklaşımı” .

Ürün temelli yazma yaklaşımı. Yazma etkinliği sonrasında ortaya çıkan yazılı ürünün değerlendirildiği geleneksel yöntem olarak da bilinen bir yazma yaklaşımıdır. Öğretmenler öğrencilere bir dilbilgisi konusuyla ilgili alıştırmalar yaptırdıktan sonra konuyla ilgili yazılmış örnekleri gösterir. Öğrencilerden bu örnekleri genişleterek ya da üzerinde ufak tefek değişiklikler yaparak yeniden yazmaları istenir. Ortaya çıkan ürünler değerlendirilir ve başarı durumları belirlenir ama yapılan hatalar kesinlikle göz ardı edilmez (Tok, 2012). Ürüne dayalı yazma eğitiminin en önemli kısmı bilgiye dayalı metin oluşturmaktır. Bu sebeple, öğretmen ve öğrenci rolleri metin oluşturma ekseninde gelişmektedir. “Metin oluşturma sürecinin ne öncesine, ne sonrasına ne de oluşturanına dikkat edilir. Öğrenciler aktif değil pasif bir konuma sahiptir, yazma tamamen bireysel bir etkinliğe dönüşmekte ve öğrenciler süreçte dikkate alınmamaktadır” (Tabak ve Göçer, 2013, s. 149). Öğrencilerin kendi kompozisyonlarını yazmalarına müsaade edilmez. Dilbilgisi yapılarının öğretimin yazma etkinliğinin temelini oluşturmaktadır.

Sonuç olarak ürün temelli yazma, öğrencilerin nasıl yazdıklarının değil ne yazdıklarının önemli olduğu ve yazarken yaptıkları hataların notlarına olumsuz yönde yansıdığı bir yazma yaklaşımıdır.

Süreç Temelli Yazma Yaklaşımı. Sürece dayalı yazma yaklaşımı, yazmayı tamamlanmış bir ürün olarak değil, bir süreç olarak gören, yazma çalışmalarının yazılı metin sonlanmadan süreç içinde yapıldığı, öğrencinin yazma etkinliğinin odağında olduğu ve öğretmenin öğrenciyi yönlendirmekle mükellef olduğu bir yazma yaklaşımıdır (Bayat, 2014).

Ürün temelli yazma yaklaşımına tepki olarak ortaya konulan bu yaklaşımda zaman ve geri bildirim, yazmada çok önemlidir. Öğretmen öğrencilerin yazma çalışmalarına müdahale etmez, onların özgürce yazmasını sağlar. Hataların düzeltilmesi çok önemli olduğu için

müsvedde kullanılır ve yazı tekrar gözden geçirilir. Yazma becerisini nasıl geliştireceği, nerede nasıl yazması ve hangi kurallara uyması gerektiği öğrenciye öğretilir. Ortaya çıkacak üründen ziyade yazma eyleminin kendisi önemli olduğu için öğrenciler kendi kompozisyonlarını seçme ve oluşturmada serbest bırakılırlar. Ayrıca öğrenciler yaptığı hatalardan dolayı düşük notlarla cezalandırılmazlar. Aksine hataların bulunup düzeltilmesi diğer öğrencilerle ve öğretmenle görüş alışverişinde bulunulması ve sonrasında metnin yeniden düzenlenmesi esas alınır.

White ve Arndt'a (1991, s. 5) göre "süreç temelli yazma yaklaşımının aşamaları taslak çıkarma, yapılandırma, tekrar etme, odaklanma, düşünce üretme ve değerlendirmedir". Tüm bu aşamaları gerçekleştirmek çok zaman alacağı için bir yazma etkinliğini bir derste bitirmek her zaman mümkün olmamakta ve etkinlik birkaç ders saati alabilmektedir.

Konunun iyice anlaşılması açısından aşağıda Tablo 2'de Ürün ve süreç temelli yazma yaklaşımlarının özellikleri karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

Tablo 2

Ürün Temelli Yaklaşımın ve Süreç Temelli Yaklaşımın Özellikleri

Ürün Odaklı Yazma Eğitimi	Süreç Odaklı Yazma Eğitimi
Yazma becerisi tek hamlede gerçekleşen bir eylem olarak düşünülür.	Yazma becerisi birbiriyle sıkı ilişkilere sahip birçok eylemin art arda kullanılmasıyla gerçekleşen bir süreçtir.
Amaç, öğrencinin bir metin oluşturmasıdır.	Amaç, öğrencinin bir metin oluşturmak için gerekli becerilere sahip olmasını sağlamaktır.
Hazırlık aşaması yoktur, öğrencinin her konuyu her zaman yazmaya hazır olduğu varsayılır.	Hazırlık aşaması çok önemlidir. Bu aşamada öğrencinin psikolojik ve düşünsel açıdan yazmaya hazır olması amaçlanır.
Öğretmen, yazma konusunu verme ve yazılanları değerlendirme dışında çok rol üstlenmez.	Öğretmen, yazma sürecinin her aşamasında öğrenciyi takip eder, ona yol gösterir, metin oluşturmasında yardımcı olur.
Öğrencilerin yazma kaygıları göz önünde bulundurulmaz.	Öğrencilerin yazma kaygılarını azaltır ve yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlar.
Öğrencilerin hepsi aynı düzeyde kabul edilir.	Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.

Tablo 2'nin devamı

Ürün Odaklı Yazma Eğitimi	Süreç Odaklı Yazma Eğitimi
Konu önemlidir, öğrenciye yazması için tek konu (genellikle bir atasözü veya özdeyiş) verilir.	Özel bir amaç olmadıkça, konu sadece bir araçtır, öğrenciye çeşitli konulardan herhangi birini seçme hakkı verilir.
Belli metin türleri dışına çıkılmaz.	Her türden metin oluşturulur.
Öğrencinin konuyla ilgili “doğru” düşünceleri dile getirmesi önemli görülür.	Öğrencinin başkalarına göre doğru ya da yanlış olmasına bakılmaksızın kendi düşüncelerini rahatça ve başarılı bir şekilde açıklaması önemlidir.
Yazma becerisi ile bilişsel beceriler arasındaki ilişki göz ardı edilir.	Yazma becerisinin temelinde öğrencilerin becerilerini geliştirmek amaçlanır.
Değerlendirme not vermek için yapılır.	Değerlendirmedeki en önemli amaç, öğrenciye yazma sürecinde yaşadığı sorunları göstermek ve yanlışlarını düzeltmesinde ona yol göstermektir.
Öğrencilerin yazma faaliyetleri sınıf içi çalışmalar ve sınavlarla sınırlıdır.	Yazma zevk ve akışkanlığı kazandırarak öğrencinin sınıf çalışmaları ve ödevler dışında da yazmasını sağlamak amaçlanır.

Kaynak: Coşkun (2009).

Yazma Teknikleri

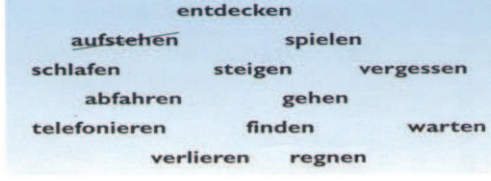
Yazma becerisi, diğer dil becerilerine göre yavaş gelişmekte ve çok sayıda alıştırma yapmayı gerekli kılmaktadır (Demirel, 2003; Karatay, 2013). Bu yüzden yazma alıştırmasında ne gibi tekniklerin kullanıldığı çok önem arz etmektedir. Raimes (1983), Demir (1999), Kast (2003), İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı (2006), İnal (2006), Kasapoğlu (2007), Göçer (2010), Sever vd. (2011) ve Güvercin'e (2012) göre yazma teknikleri şunlardır:

Kontrollü Yazma

Kontrollü yazma, yazma öncesi hazırlık olarak görülebilir. Amaç, öğrencilere bir durumu, bir olayı, bir görünüşü betimlemek, bir duyguyu anlatmak için kısa yazı çalışmaları yapmaktır (Aktaş ve Gündüz, 2009, s. 218). Öğrencilerin yeni bir şeyler üretmesi söz konusu değildir. Sadece cümle içindeki boşlukları doldururlar ya da metni anahtar kelimeler yardımıyla yeniden yazarlar. Yazma bir amaç değildir, aksine dilbilgisi ve kelime bilgisinin pekiştirilmesi için bir araçtır (Demir, 1999). Dolayısıyla alıştırma, dilbilgisi alıştırmasına

benzemektedir. Yazma becerisinin temellerinin atıldığı A seviyesinde kontrollü yazma etkinliklerine çok sayıda yer verilmektedir.

3 Hören Sprechen Lesen **Schreiben**
Die Reise nach Salzburg
 Jonas spricht mit Valentina. Ergänzen Sie.

1. Wir sind ganz früh aufgestanden und ins Auto _____, nur Papa nicht.
2. Er hat mit Onkel Hans _____. Onkel Hans hat nämlich unseren Hund.
3. Und dann sind wir endlich _____.
4. Wir Kinder haben _____ und Karten _____, aber die Reise war so langweilig!
5. Einmal ist Mama aufs Klo _____, da haben wir ganz lange _____.
6. Zuerst haben wir unser Hotel in Salzburg nicht _____.
7. Papa hat den Stadtplan _____ und Mama war sauer.
8. Es hat _____ und Mama hat ihren Regenschirm _____.
9. Dann habe ich aber das Hotel _____.

Şekil 1. Kontrollü Yazma Etkinliği Örneği (Passwort Deutsch, s.10).

Şekil 1’de kutuda master halde verilen fiillerin geçmiş zamana göre uyarlanıp cümlelere yerleştirilmesi istenmektedir.

Yeniden Yazma

Raimes’e (1983) göre, yeniden yazma ilgili cümlenin, paragrafın ya da metnin olduğu gibi yazılması esasına dayanan ve dil öğretiminde temel seviyede sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Bu teknik sayesinde imla kuralları, noktalama işaretleri, büyük küçük yazımı ve nerede paragrafa başlanacağı öğretiler. Günlük hayatta adres, yemek tarifi, şiir, alıntı gibi önemli ve unutulmaması gereken konularda kullanılır. Ama söz konusu ders olunca öğrenciler bir metni yeniden yazarken sıkılabilir ve bu yüzden hata yapabilirler. Bunu önlemek için öğrenci için önemli olan kısımlar yazdırılmalıdır.

Aşağıda Şekil 2’de alt kısımda gerekli cümleler zaten yazılmıştır. Öğrencilerden fotoğraflara uygun olabilecek cümleleri bulup fotoğrafların altına yeniden yazmaları istenmektedir.

YAZMA

A) Aşağıdaki notlarla fotoğrafları eşleştiriniz.

- Alışveriş listesi: yumurta, tereyağı, soda.
- Seni seviyorum.
- Ödevler pazartesi günü teslim edilecek.
- Nice mutlu yıllara!

Şekil 2. Yeniden Yazma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A2, s.28).

Tamamlama Alıştırmaları

Cümlede boş bırakılan yerlere anlamca uygun kelime ya da kelimelerin yazıldığı alıştırmalardır. Bir paragrafta, diyalogda ya da metinde boş bırakılan yere cümle yazmak şeklinde de olabilir. Bağlaçlarla iki cümleyi birbirine bağlayıp yeniden yazmak veya bulmaca doldurmak da tamamlama alıştırmalarıdır (Demirel, 2003). Bu tür etkinlikler İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda boşluk doldurma olarak adlandırılmıştır (MEB, 2006). Güvercin'e (2012) göre ise son kısmı boş bırakılmış bir metnin devamını yazmak da bir tamamlama yöntemidir. Bunlardan hareketle Kast'ın (2003) yazma engellerini azaltmaya yönelik basit yazma etkinlikleri başlığı altında verdiği "kelime zinciri", "kelime yılanları", "cümle yılanı", "kelime cümleleri", "açık uçlu cümleler", Raimes'in

(1983) “form doldurma” “liste hazırlama” Sever vd.’nin (2011) “sözcük oluşturma”, “sözcük ailesi oluşturma”, “cümle ekleme” ve Göçer’in (2010) “yarım kalmış bir öyküyü kendine göre kurgulayıp tamamlama” diye adlandırdığı teknikler de tamamlama alıştırmaları olarak görülebilir.

Kelimelerin, kelime gruplarının, cümlelerin ya da paragrafın eksik olduğu bir metinde öğrenciler boşlukları doldurabilmek için dilin ve yazmanın birçok işlevini bilmek ve metni bu açıdan kontrol etmek zorundadırlar. Kelimelerin anlamlarını bilmek yetmez; dilbilgisi, söz dizimi, noktalama işaretleri gibi konuların yanında, yazarın stilini de anlamak gerekir (Raimes, 1983).

Kelime Tamamlama. Bu tür etkinliklerde cümlenin yarısı ya da (büyük) bir kısmı yazılır, kalan kısmını öğrenci kendi düşüncesine göre devam ettirerek anlamlı ve kurallı bir cümle haline getirir. Cümle kurma öncesi bir hazırlık çalışması olarak görülebilir.

C) Aşağıdaki cümleleri uygun sözlerle tamamlayınız.

1. Sabaha kadar hiç uyumadım.
2. Bugüne kadar hiç
3. Bugün akşama kadar
4. Dersin sonuna kadar
5. 11 yaşına kadar
6. Kantine kadar birlikte
7. Sokağın başına kadar
8. Ankara'ya kadar
9. Stadyuma kadar
10. Markete kadar

Şekil 3. Kelime Tamamlama Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.111).

Şekil 3'e göre öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeler yazmaları istenmektedir.

Diyalog Tamamlama. Diyalogda boş bırakılan yerler uygun kelime veya cümlelerle doldurulur. Dil öğretiminde önemli bir yeri olan diyalogların içlerinde barındırdığı ifadeler bu tür etkinliklerle öğrencilere öğretilir.

Ergänzen Sie das Gespräch. Hören Sie dann noch einmal und vergleichen Sie.

einen Termin frei ● das passt gut ● mein Name ist ● Es ist dringend

▲ Praxis Doktor Meyer, guten Tag.

● Guten Tag, Weißhaupt. Ich habe morgen einen Termin bei Frau Dr. Meyer.
Kann ich bitte schon heute kommen?

▲ Hm, mal sehen. Um halb drei habe ich noch Passt das?

● Ja, Vielen Dank. Bis später.

Şekil 4. Diyalog Tamamlama Örneği 1 (Schritte International 2, s.34).

Şekil 4'te öğrenciye yardımcı olunması bakımından kelimeler üst kısımda verilmiştir. Öğrencilerden diyalogu okuyup verilen kelimeleri doğru boşluğa yerleştirmeleri beklenmektedir. Şekil 5'te ise dinleme söz konusu değildir, ama boşluklara yerleştirilecek kelimeler yine üst kısımda belirtilmiştir.

B) Boşlukları kutucuktaki uygun kelimelerle doldurunuz.

sordum
dönmek
hava
beden
pahalı
hoş
manto
yabancı
giyiyorum
ucuz
Vitrindeki
fiyatı
indirim
alışveriş

Olga : Bugün yapmak istiyorum.
Neira : Evet. Ben de kişik kıyafetler bakmak istiyorum. Önce manto almak istiyorum. Siyah, uzun, bir Kışın Ankara'da çok soğuk oluyor. Aaa, bak orada çok güzel bir manto var. Haydi bakalım!
Olga : Evet, bence de çok güzel.
Tezgâhtar : Buyurun! geldiniz.
Neira : Hoş bulduk! Ben şu uzun, siyah mantoya bakmak istiyorum .
Tezgâhtar : Elbette. Kaç giyiyorsunuz?
Neira : Ben 38 beden
Tezgâhtar : Tamam, hanımefendi. Buyurun. Deneme kabinleri ileride sol tarafta.
Neira : Bakar mısınız! Ben bu mantoyu alacağım. Manto, tam bana göre ne kadar?
Tezgâhtar : Bu manto, 100 lira.
Neira : Ooo! Manto çok ... İndirim var mı? Biz öğrenciyiz. Bizim ülkemizde fiyatlar daha
Tezgâhtar : Evet var, ile 70 lira.
Neira : Tamam, alıyorum.
Olga : Eldiven, atkı ve çizme fiyatlarını da öğrenmek istiyorum.
Neira : Ben kasiyere Eldiven ve atkı 30 lira çizme 70 lira.
Olga : Bu fiyatlar çok yüksek. Onlar kalsın, Artık yurda istiyorum.
Neira : Olur. Haydi dönelim!

Şekil 5. Diyalog Tamamlama Örneği 2 (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.39).

Cümle Tamamlama. Öğrencilerden bazı cümlelerin yazılmadığı bir metine uygun cümleler yazmalarının istendiği çalışmalardır. Öğrencilerin bu etkinliği yapabilmeleri için hem verilen metni anlayabilmeleri, hem de metindeki boşluğu tamamlayacak bir cümle yazabilmeleri gerekmektedir. Bu yönleriyle cümle tamamlama alıştırmaları okuduğunu anlayıp yazma becerisinin geliştirilmesi için gerekli olan bir yazma tekniğidir.

Bağlaçla Cümle Tamamlama. Bir başka tamamlama alıştırması bağlaçla cümle tamamlamadır. İkişer cümle verilir ve öğrenciden “ve, ama, fakat, çünkü...” gibi bağlaçlardan uygun olanı seçip iki cümleyi birleştirmeleri beklenir. Bazen de ikinci cümle verilmez, bunu öğrenciler yazar. Bu etkinlik bağlaçların nasıl kullanıldığını öğretmek için faydalı olabilir.

3. Lütfen örnekteki gibi yapınız.

<p>a. Param yoktu. b. Sinemaya gidemedim. Param olmadığı için sinemaya gidemedim.</p>

- a. Zamanım yoktu.
b. İzmir'de fazla kalamadım.

- a. Salon çok kalabalıktı.
b. Süje fenalık geçirdi.

- a. Bana misafir geldi.
b. Dün Emine Hanımlara gidemedim.

Şekil 6. Bağlaçla Cümle Tamamlama Örneği (Türkçe Öğreniyoruz 2, s. 109).

Şekil 6'da bazı sorularda ana cümle yazılmış "için" bağlacı kullanılarak iki cümlenin birleştirilmesi istenmiştir.

Bulmaca Doldurma. Cevapları öğrencilerin o ana kadar öğrendiği kelimelerden oluşan bulmacalar doldurulur. Boş zaman aktivitelerinden olan bulmacanın derste kullanılması öğrencilerin dikkatini çekmekte etkili olabilir.

☞ Aşağıda açıklaması verilen akrabalık isimlerini örnekteki gibi yazınız. Bunları bulmaca içinde gösteriniz.

Babamın erkek kardeşi	amca
Oğlumun veya kızımın çocuğu	
Annemin kız kardeşi	
Büyük kız kardeşim	
Annemin annesi	
Babamın annesi	
Kardeşimin çocuğu	
Annemin erkek kardeşi	
Babamın kız kardeşi	
Babamın veya annemin babası	

G	U	Y	U	O	Z	U	I	B	D	O	J
D	A	D	H	D	Y	V	E	D	E	D	B
A	S	R	Z	Y	A	T	E	G	S	S	E
Y	J	H	I	B	O	B	O	Z	V	I	O
I	Y	J	H	R	A	L	L	R	Y	A	P
Y	E	E	O	E	C	B	H	A	U	E	P
S	Y	L	Ğ	P	C	P	A	C	V	N	T
L	E	J	U	E	N	D	L	A	P	Y	R
Z	N	G	C	S	N	T	A	V	N	Y	N
G	Y	A	N	N	E	A	N	N	E	N	N
L	E	L	P	P	E	S	R	V	A	T	E
B	I	A	O	T	A	M	C	A	A	K	N

Şekil 7. Bulmaca Doldurma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.17).

Şekil 7’de öğrencilerden önce soruların cevaplarını boşluklara yazmaları, sonra da bu cevapları bulmaca içinde bulmaları istenmektedir.

Form Doldurma. Formlar genelde gerekli bilgileri içeren anahtar kelimeler ile doldurulur. Bilgiler cümle formatından kelime formatına aktarılır. “Anket formları, röportaj formları ve bir metin okunduktan sonra doldurulması gereken formlar” örnek olarak gösterilebilir (Raimes, 1983).

C) “Yurt Başvuru Formu”ndaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

YURT BAŞVURU FORMU	
.....:	Adenay Özbekova
.....:	22.01.1987
.....:	Bişkek
.....:	Kırgızistan
.....:	Gazi Üniversitesi
.....:	0 537 666 32 54

Şekil 8. Form Doldurma Etkinliği Örneği 1 (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.9).

Şekil 8’de yurt başvuru formu verilmiştir. Ama normalde formlarda ad, soy ad gibi kişisel bilgilerin yazılması istenirken bu formda tam tersi yapılmıştır. Kişisel bilgiler yazılmıştır ve öğrencilerden verilen bilgilerin türünü (isim, doğum yeri/tarihi, üniversite) yazmaları istenmiştir.

Ergänzen Sie das Formular.

ANMELDUNG		Kurs A1/1	Deutsch als Fremdsprache
Familienname:			
Vorname:			
Straße, Hausnummer:			
Postleitzahl, Stadt:			

Şekil 9. Form Doldurma Etkinliği Örneği 2 (Schritte International 1, s.14).

Şekil 9’da bir kayıt formu verilmiştir. Öğrencilerden bu forma adlarını soyadlarını ve adreslerini yazmaları istenmiştir.

Listeleme

Form doldurmaya benzer bir etkinliktir. Alışveriş listesi, yapılacaklar listesi... gibi listeler hazırlanabilir (Raimes, 1983).

2. Evinize misafir gelecek. Onlar için bir menü hazırlayınız.

AKŞAM YEMEĞİ MENÜSÜ				
ÇORBA	ANA YEMEKLER	SALATALAR	İÇECEKLER	TATLILAR

Şekil 10. Liste Hazırlama Etkinliği Örneği 1 (Lale Türkçe 1, s.146).

Şekil 10’da verilen yiyecek isimlerinin beş gruba ayırarak yazılması istenmiştir. Şekil 11’de ise öğrencilerden cuma ve cumartesi günlerinde neler yaptıklarını cümle kurmadan listelemeleri istenmektedir.

Was machen Sie morgen und übermorgen? Machen Sie einen Terminkalender.

Sprechen Sie dann mit Ihrer Partnerin / Ihrem Partner.

Freitag	Samstag
7:00 aufstehen	8:00 – 9:00 Fußballspiel
8:00 Frühstück	12:00 Küche aufräumen

- ▲ Was machst du am Freitag?
- Ich stehe um sieben Uhr auf.
- ▲ Und dann?
- Ich ...

Şekil 11. Listeleme Etkinliği Örneği 2 (Schritte International 1, s.52).

Metnin Devamını Yazma

İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda “metin tamamlama”, Göçer (2010) tarafından ise “yarım kalmış bir öyküyü kendine göre kurgulayıp

Kelime Zinciri

Bu etkinliklerde bir kelime verilir. Kelimenin son harfi bir sonraki kelimenin baş harfine işaret eder. Sever vd. (2011) ise bu tekniği “verilen sözcüğün son harfiyle başlayan sözcük bulma” şeklinde ifade etmiştir.

Örnek: *Ev* → *Vadi* → *İp* → *Patates* → *Sabun*

Sözcük Oluşturma

Öğretmen tahtaya 5-10 harf yazar ve öğrencilerden bu harfleri kullanarak kelimeler oluşturmalarını ister (Sever vd. 2011).

Örnek: d, a, k, o, l → *kola, odak, dal, oda, ak, ok*

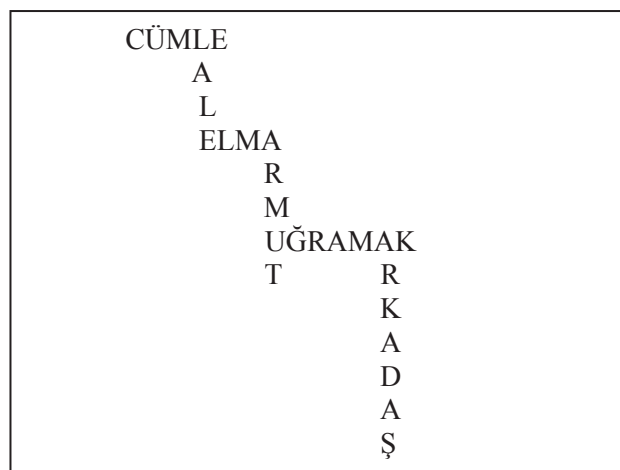
Sözcük Ailesi Oluşturma

Bir kök sözcüğü verilir ve öğrencilerden bu kök sözcüğün içinde olduğu kelimeleri yazması istenir (Sever vd. 2011).

Örnek: Seç- → *seçenek, seçik, seçim, seçki, seçkin, seçkinci, seçkincilik, seçme, seçmece, seçmen, seçtirmek...*

Kelime Yılanları

Üstteki etkinliğin yılan gibi ya da bulmaca tarzında yazılmasıdır.

Şekil 13. Kelime Yılanı Örneği.

Cümle Yılanı

Yine bir kelime verilir. Örneğin: *Bir ...*

Öğrencilerden biri başka bir kelime ekler. *Bir çocuk ...*

Başka bir öğrenci yine kelime ekler. *Bir çocuk pazartesi...*

Bu şekilde ilerleyerek cümle kurulmuş olur. Güvercin (2012) aynı tekniği cümle geliştirme yöntemi olarak adlandırmış, etkinliklerde ilk kelimenin genellikle yüklem olduğunu ve tüme varım yönteminin kullanıldığını belirtmiştir.

Cümle Ekleme

Bir öğrenci kâğıda bir cümle yazıp yanındakine verir. Arkadaşı da o cümleyi anlamca tamamlayacak başka bir cümle yazıp yanındakine verir. Böylece kâğıt bütün sınıfta dolaşır. Herkes birer cümle yazar ve sınıfça bir metin yazılmış olur (Sever vd. 2011).

Kelime Cümleleri

Bir kelime verilir. Örneğin: “*Güneş*”

Bu kelimenin her harfinden birer kelime bulur ve sırayı bozmadan cümle kurulur.

Güneş: G _____ ü _____ n _____ e _____
ş _____.

Şekil 14. Kelime Cümleleri Örneği.

Sıralama alıştırmaları

Bu etkinliklerde düzensiz olarak verilen sözcükler doğru şekilde sıralanır ve fiil çekilerek anlamlı ve kurallı cümle haline getirilir. Yine dağınık bir şekilde yazılmış olan cümleler doğru bir şekilde sıralanarak anlam bütünlüğü sağlanarak paragraf oluşturulur (Demirel, 2003).

Kelime sıralama. Çoğu zaman fiilleri de mastar halde verilen kelimeler, anlam bütünlüğüne ve dilbilgisi kurallarına göre sıralanarak ve fiiller çekilerek cümle oluşturulur.

Cümlenin öğelerinin cümle içindeki yerlerini öğretmek için bu tür alıştırmalardan sıkça yaptırılmalıdır.

4. Aşağıdaki karışık kelimelerden anlamlı ve kurallı cümleler kurunuz.

1. var / odasında / televizyon / oturma

2. yok / odamda / bilgisayar / benim

3. bahçeli / bir evimiz / müstakil / var / bizim

4. yanında / var / buzdolabının / fırın

5. odalı / kiralık / üç / var mı? / eviniz

Şekil 15. Kelime Sıralama Etkinliği Örneği (Lale Türkçe 1, s. 62).

Şekil 15'teki kelime sıralama etkinliğinde öğrencilerden kelimeleri doğru sıraya dizerek cümle haline getirmeleri istenmektedir. Fiiller çekili halde yazılmış olduğundan öğrencilerin sadece kelimeleri sıralaması kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturmak için yeterli olmaktadır.

Cümle sıralama. Cümleler karışık halde verilir. Öğrenciler bu cümleleri anlamca bir bütünlük oluşturacak şekilde sıralayıp paragraf haline getirirler. Raimes (1983), öğrencilerin yazarken bazen birbiriyle bağlantılı olmayan kopuk cümleler kurduklarını kaydetmiş ve bunu düzeltmek için cümleler arasındaki bağları kontrol etmeye yönelik alıştırmalar yapılması gerektiğini belirtmiştir.

C) Aşağıdaki cümleleri anlamlı bir şekilde sıralayınız.

(...) Saz çalmayı babasından öğrendi.

(...) 2012 yılında 74 yaşında hayata veda etti.

(...) UNESCO 2010'da kendisine "Yaşayan Kültür Hazinesi Ödülü" verdi.

(...) Ertaş, bu plak ile meşhur oldu.

(...) Ünlü Türk ozanı Neşet Ertaş 1938'de Kırşehir'de doğdu.

(...) Daha sonra çok sayıda plak ve kaset çıkarttı, halk konserleri verdi.

(...) 1950'de İstanbul'da ilk plağını yaptı.

Şekil 16. Cümle Sıralama Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A2, s.68).

Şekil 16’da merhum Neşet Ertaş’ın hayatını anlatan kısa bir metinde cümleler karışık halde yazılmıştır. Öğrencilerden bu cümleleri okuyup başlarına “1, 2, 3” diye numara yazarak onları sıraya koymaları istenmektedir.

Dönüştürme Alıştırmaları

Bu tür alıştırmalarda örnek cümle, paragraf ya da metin verilir. Öğrenciler örnekteki yapıları şahısları, kipleri, bakış açılarını, yeri, zamanı ve buna benzer özellikleri değiştirerek yeniden yazarlar (Demirel 2003, Güvercin 2012). Metin düzeyindeki dönüştürme alıştırmalarını Raimes (1983) “kontrollü kompozisyon” olarak adlandırmıştır. Bu tür alıştırmalar dilbilgisinin, kelime hazinesinin ve kelimeleri bir bağlam içerisinde dizme becerisinin geliştirilmesi açısından oldukça faydalıdır.

Şekil 17. Dönüştürme Alıştırmaları Etkinliği Örneği 1 (Schritte International 2, s.21).

Şekil 17’de öğrencilerden verilen kelimeleri emir cümlesi haline getirmeleri, şekil 18’de ise cümleleri birleştirip tek cümleye dönüştürmeleri beklenmektedir.

9. Lütfen örnekteki gibi yapınız.

Ona “yemeğini ye!” dedim.
Ona yemeğini yemesini söyledim.

1. Öğretmen bize “Kitaplarınızı alın!” dedi.

2. Onlara “Dışarı çıkın!” dedim.

3. Sana “Erken gel!” demedim mi?

4. Onlara “Saat altıda gelin!” dedik.

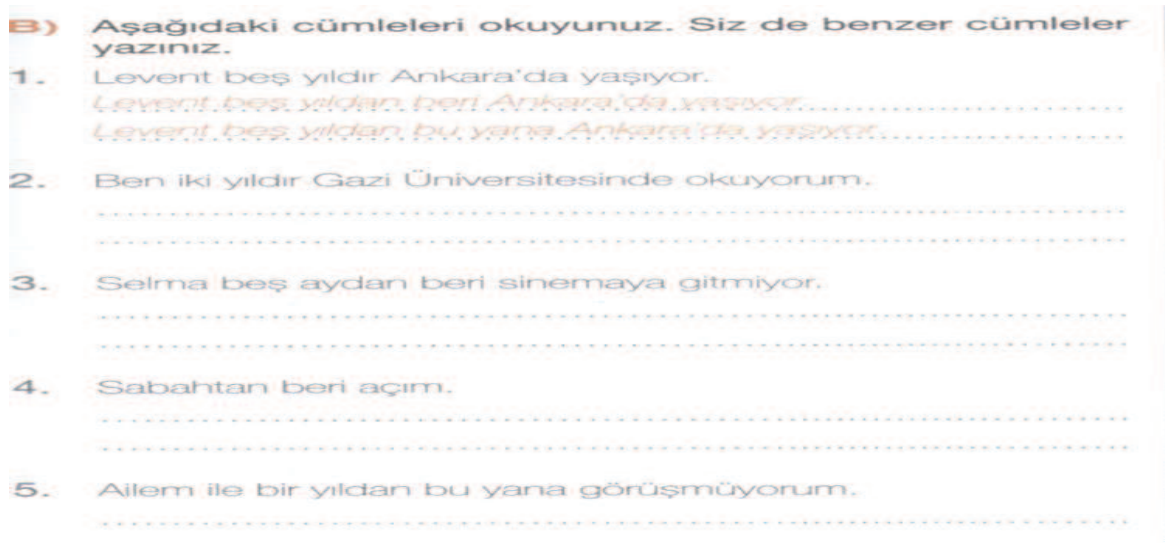
5. Öğretmen bana, “Gidip Ali’yi gör!” dedi.

6. Annem “Erken kalkıp ders çalış!” dedi.

Şekil 18. Dönüştürme Alıştırmaları Örneği 2 (Türkçe Öğreniyoruz 2, s. 29).

Yakın Anlamlı Alternatif Oluşturma

Öğrencilere bir metin dağıtılır. Bu metindeki kelimeler varsa eş anlamlılarıyla değiştirilir. Anlamı değiştirmeyen sözcükler metinden atılır ya da anlamı değiştirmeyecek sözcükler metne dâhil edilir. Metnin anlamını yine bozmayacak şekilde öğelerin yerleri değiştirilir (Güvercin, 2012). Yazma becerisinden çok kelime bilgisini geliştirmeye yönelik bir teknik olduğu söylenebilir.

Şekil 19. Yakın Anlamlı Alternatif Oluşturma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.103).

Şekil 19'da cümle içindeki zaman zarflarının eş anlamlılarıyla birlikte yeniden yazılarak cümle kurulması istenmektedir.

Örneğe Bakarak Yazma

Öğrenciye örnek bir metin ve yazacağı metin için gerekli olan anahtar kelimeler verilir. Öğrenci bunlardan yararlanarak yeni bir metin yazar (Demirel, 2003). Dolayısıyla Göçer'in (2010) "verilen konu ya da kavramın zıddını/tersini düşünerek yazma" tekniği, İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı'ndaki "bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma" ve "bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma" teknikleri ve Sever vd.'nin (2011) "öykü kişinin yerine kendini koyarak yeni öykü oluşturma" tekniği örneğe bakarak yazma kapsamında görülebilir.

3. Örnekteki gibi kendinizi anlatınız.

Adım Sevgi. 15 yaşındayım. Boş zamanlarımda genellikle müzik dinlerim, sinemaya giderim. Futboldan hoşlanmam. Bu yüzden asla futbol oynamam.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Şekil 20. Örneğe Bakarak Yazma Etkinliği Örneği 1 (Lale Türkçe 2, s. 16).

Şekil 20’de dört cümlelik kısa bir metin örnek olarak verilmiş. Öğrenciler bu örneğe bakarak kısa iki metin daha yazarlar. Şekil 21’de ise önce konuyla ilgili üç tane örnek metin verilmiş, sonra yazılacak metnin taslağı verilmiştir. En sonda da öğrencilerden bu örneklere bakarak ve taslak metindeki kelimeleri ve cümleleri kullanarak benzer bir metin yazmaları istenmektedir.

D1 Lesen Sie und ordnen Sie zu.

A

Wir heiraten!

Wann: 12. Juni um 14 Uhr
Wo: St. Pauli-Kirche

Anschließend feiern wir auf
meinem Schiff auf dem Binnenkanal.
Kannst Du auch? Bitte gib mir bis
13. Mai Bescheid.
Wir freuen uns auf Euch!

Herzliche Grüße: Tobias Hoffmann

B

Abendgrillen vor der Sommerpause!

Samstag, 29. Juli ab 18 Uhr
Eintritt frei

Grillen
Musik
Bier
Sommergrillerei
Sommerstraße 3, 91556 Dinkelsbühl | Tel. 09851-2232

C

Liebe Christine:
schon wieder ist ein Jahr vorbei. Am Freitag
werde ich 30! Ich mache eine kleine Party im
Café „Geme“. Da darfst Du natürlich nicht
fehlen! Kannst Du kommen?
Bis hoffentlich Freitag.
Herzliche Grüße, Lisa

Text	
Geburtstag	ich werde
Grillfest	du wirst
Einladung	er/es/sie wird

Şekil 21. Örneğe Bakarak Yazma Etkinliği Örneği 2 (Schritte International 2, s.73).

Verilen Konu ya da Kavramın Zıddını/Tersini Düşünerek Yazma

Öğretmenin verdiği konuda bazen öğrenci yazmakta zorluk çekebilir. Bu tür durumlarda öğrenciden konu ya da kavramın zıttı hakkında yazmasını istemek bir alternatif olabilir.

Bir Metni Kendi Kelimeleriyle Yeniden Oluşturma

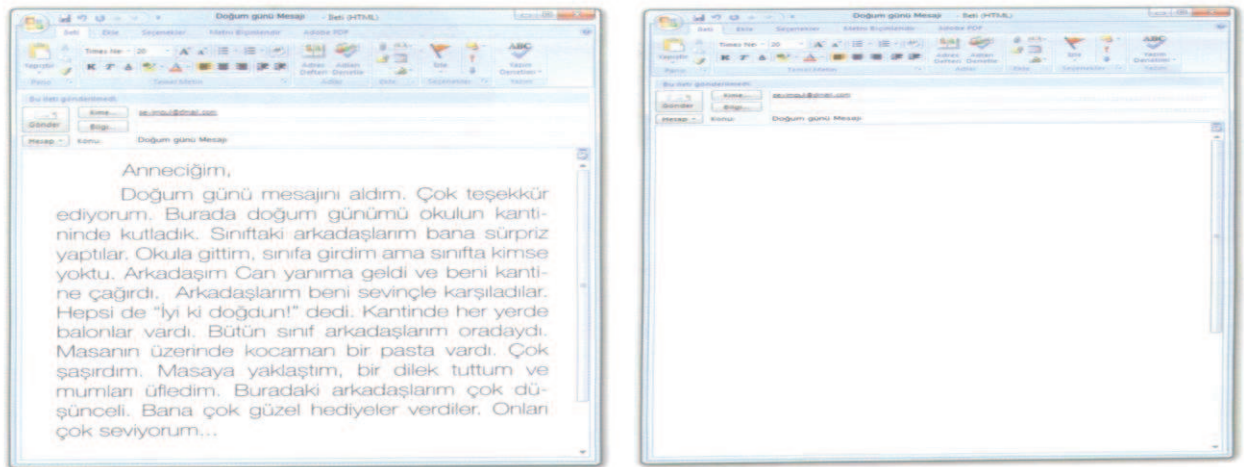
Sever vd. (2011) aynı tekniği “öykü kişinin yerine kendini koyarak yeni öykü oluşturma” olarak adlandırmıştır. Öğrencilerin kendi ifadelerini kullanarak yazmalarına olanak sağlayan bu teknikte öğrenciler, olaya dayanan bir metni “Bu durumda ben olsaydım ne yapardım, nasıl davranırdım?” diye kendilerine sorup cevabını yazarlar.

Bir Metinden Hareketle Yeni Bir Metin Oluşturma

Öğrencilere bir metin okutulur ya da dinletilir. Öğrenci metinde anlatılan düşünceleri, duyguları hayalleri yorumlayıp geliştirip yeni bir metin yazar.

Aşağıda Şekil 22’deki “bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma” örneğinde öğrencilerden örnek elektronik postaya bakarak benzer bir elektronik posta yazmaları istenmektedir. Örnek metin haricinde resim, yardımcı kelimeler, cümleler gibi herhangi bir yardımcı unsur bulunmamaktadır.

C) Aşağıdaki elektronik postayı okuyunuz. Siz de benzer bir elektronik posta yazınız.

Şekil 22. Bir Metinden Hareketle Yeni Bir Metin Oluşturma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s. 99).

Anıyı Öyküleştirme

Öğrencilere önce bir anı okunur ve sonra bu anının öyküleştirilmiş hali de örnek teşkil etmesi açısından dinletilir. Bu hazırlık aşamasından sonra öğrencilerden bir anı yazısı verilir ya da kendilerini etkileyen anılarını öykü halinde yazmaları istenir.

Sorulara Cevap Vererek Yazma

Güvercin'in (2012) "Sorularla Konuşma ve Yazma Yöntemi" olarak adlandırdığı bu teknikte öğrencilere hepsi aynı konuyla ilgili olan sorular yöneltilir. Sorular rastgele dizilmiştir. Öğrenciler bu soruları önce anlam sırasına koyar, sonra da cevaplarlar. Cevapları birleştirdince de paragraf ya da metin ortaya çıkmış olur (Demirel, 2003).

Demir'e (1999) göre metne yönelik soruları cevaplama da bir yazma tekniğidir. Burada amaç sorulara doğru cevapların verilmesi değil, metinden bilgilerin toplanması ve yazma işine başlanmasıdır. Yazmayı öğrenme süreci, okumayı öğrenme sürecinden sonra gerçekleştiği için okuduğunu anlama yazmayı kolaylaştırır. Raimes (1983) ise "spekülasyon" olarak adlandırdığı teknikte metne yönelik soruların öğrenci tarafından sorgulayıcı, spekülatif bir bakış açısıyla oluşturularak sınıf içinde ya da yazılı olarak tartışıldığını belirtmiştir.

Tüm bunların dışında yabancı dil öğretimi için hazırlanmış kitaplarda ilgili konular işlendikten sonra cevapları konuyla ilgili kelime ve cümlelerden oluşan sorular yazma etkinliği olarak öğrencilere yöneltilir. Bu tür etkinlikler de "Sorulara Cevap Vererek Yazma" tekniği olarak görülebilir.

30 Resme bakalım, yanıtlayalım

1. Burası ne?

2. Burada yatak var mı?

3. Odada sandalye var mı?

4. Duvarda tablo var mı?

5. Odada kaç tablo var?

6. Dolapta neler var?

7. Vazo nerede?

8. Odada başka neler var?

Şekil 23. Sorulara Cevap Vererek Yazma Örneği 1 (Yeni Hitit 1, s. 19).

Şekil 23 ve 24’te sorulara cevap vererek yazma tekniğiyle ilgili iki örnek alıntılanmıştır. Şekil 23’te birbiriyle odayı tasvir ettirmeye yönelik sorulara cevaplar yazılırken, Şekil 24’te “En son ne zaman tatile çıktınız?” başlığı altında bu sorunun alt soruları niteliğinde dört soru yöneltmiş ve öğrencilerden bu soruları yanıtlayarak kısa bir metin yazmaları istenmiştir.

Wie sind Sie das letzte Mal in den Urlaub gereist? Erzählen Sie oder schreiben Sie.

a Mit welchem Verkehrsmittel sind Sie gereist? **c** Durch welche Länder/Städte sind Sie gefahren?
b Wie lange hat die Reise gedauert? **d** Was für Gepäck haben Sie mitgenommen?

Şekil 24. Sorulara Cevap Vererek Yazma Etkinliği Örneği 2 (Schritte International 4, s.52).

Düzelme Alıştırmaları

Öğrenci bir paragraf yazmak istediğinde fark edecektir ki, sadece hangi kelimeleri kullanacağını bilmek yetmez aynı zamanda dilbilgisi ve imla kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat etmek gerekmektedir. Dolayısıyla bu konulardaki alıştırmaların yazma becerisine katkısı büyüktür (Raimes, 1983).

Düzeltilme alıştırmalarıyla kastedilen, verilen metindeki yanlış ya da eksik olan noktalama işaretlerinin düzeltildiği ya da eklendiği, anlatım bozukluklarının ve metindeki dilbilgisi sorunlarının giderildiği alıştırmalardır.

3. Aşağıdaki metnindeki "-DiktAn sonra" olan tümceleri "-(y)Ip" ile yeniden yaz.
Her tümce doğru oluyor mu? Neden?

MİDE AĞRIM GEÇTİ	MİDE AĞRIM GEÇTİ
Geçen ay çok hastaydım. Midemden bir şikayetim vardı. Doktora gittim. Doktor beni muayene ettik- ten sonra benden bazı tahliller istedi. Tahlilleri yaptırdıktan sonra doktora tekrar gittim. Doktor tahlillerime baktıktan sonra bana sonuçları söyledi. "Senin midende büyük bir sorun yok. Ama miden çok hızlı çalışmıyor. Sen her zaman yemekten önce su iç. Yemek yedikten sonra bu ilaçları al. Yemek yedikten sonra hemen uyuma, biraz otur. Miden rahat çalışsın. Sık sık yemek ye, ama az ye." Ben de doktorumu dinliyorum ve şimdi çok iyiyim. Önce su içiyorum sonra yemek yiyorum. Yemek yedikten sonra ilaçlarımı içiyö- rum. Yemekler konusunda çok dikkatliyim. Tabii ki az yiyorum ve yemek yedikten sonra uyumuyö- rum. Yemekten sonra biraz dinleniyorum ve midem rahat çalışıyor.	Geçen ay çok hastaydım. Midemden bir şikayetim vardı. Doktora gittim. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____

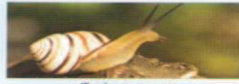

Şekil 25. Düzeltilme Alıştırması Örneği (İzmir Yabancılar İçin Türkçe A2, s.33).

Şekil 25'teki düzeltilme etkinliğinde yanlış yazılan kelimeler metin içinde verilmiştir. Öğrenciler metnin yanına doğru yazılış biçimleriyle yeniden yazarlar.

Cümle Kurma

Bu teknikte bir kelime, kavram, fiil veya kelime grubu verilir ve öğrenciden bunlarla cümle kurması istenir. Bir metin yazılmadan önce cümle kurma etkinlikleriyle adım adım metin yazdırılabilir.

1. Resimlere bakarak örnekteki gibi sorular ve cevaplar yazınız.

Yılan mı daha tehlikeli, timsah mı? Bence timsah, yılandan daha tehlikeli.	 Yılan	 Timsah
1.? (Yavaş)	 Kaplumbağa	 Salyangoz
2.? (Hızlı)	 Leopar	 Çita

Şekil 26. Cümle Kurma Etkinliği Örneği 1 (Lale Türkçe 2, s.88).

Şekil 26’da öğrenciler fotoğraflardaki eylemleri ifade eden cümleleri örnek cümleler ve verilen kelimeler yardımıyla yazarlar.

Şekil 27. Cümle Kurma Etkinliği Örneği 2 (Schritte International 4, s.28).

Şekil 27’de ise okların içindeki kelimelerle cümleler kurulması istenmektedir.

Güdümlü Yazma

Çoğunlukla öğretmenin yönlendirmesiyle öğrenci bir konu hakkındaki duygularını, bilgilerini ve düşüncelerini yazılı olarak ifade eder (MEB, 2006). Güdümlü yazma aşamasında öğrenciler metin yazmaya başlarlar, ancak yönlendirme olmadan bunu yapabilecek durumda değildirler. Anahtar kelimeler, resimler, fotoğraflar, tablolar ve haritalar bu hususta onlara yardımcı olur. Öğrenci kontrollü yazmada olduğu gibi aşırı sınırlandırılmamıştır. Öğrenciye yeni bir şeyler ekleme, mevcut seçeneklerden seçme ve karar verme özgürlüğü verilmiştir; ama yine de tamamıyla serbest bir şekilde yazamaz (Demir, 1999).

Dikte

Bir metnin öğretmen tarafından okunmasıyla ya da dijital ortamda çalınmasıyla öğrencilere yazdırılmasıdır. Demirel’e (2003) göre dikte dört aşamadan oluşur:

- a. Metin öğrencilere dinletilir.

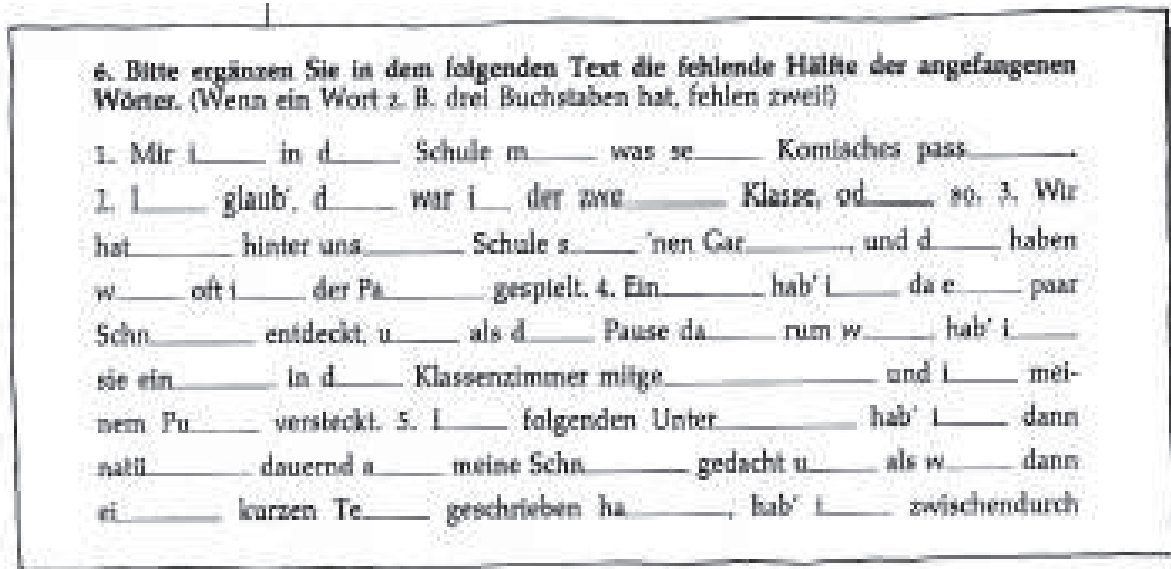
b. İkinci kez anahtar sözcük gruplarıyla metin dinletilir ve öğrencilerin yazmaları sağlanır.

c. Metin son kez dinletilir ve öğrenciler yazdıklarını kontrol ederler.

d. Metnin orijinal, doğru hali tahtaya yazılır ya da yansıtılır. Bu şekilde düzeltmeler yapılır.

Kast'a (2003) göre ise üç farklı dikte çalışması vardır: “Boşluk doldurarak dikte”, “Sırt Sırta Dikte” ve “Kutulu Dikte”.

Boşluk doldurarak dikte. Öğrencilere her ikinci kelimesi boşluk bırakılmış bir metin verilir. Boşluktaki her kelimenin baş harfi yazılmıştır. Sonra metin dinletilir ve öğrencilerden boşlukları doldurmaları istenir.

Şekil 28. Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 1 (Volderwülbecke ve Volderwülbecke 1991, s. 17).

Şekil 28’de ileri düzey öğrenciler için hazırlanmış bir boşluk doldurarak dikte çalışması sunulmuştur. Buna göre metinde her ikinci kelime boşluk bırakılmıştır ve kelimenin uzunluğuna göre boşluğa bazen ilk harf ya da harfler, bazen son harf ya da harfler ve bazen de her ikisi de yardımcı unsur olarak eklenmiştir. Öğrencilere metin dinletilip bu sayede boşluklar doldurtulmaktadır.

A1 Hören Sie und ergänzen Sie.

kann ● kannst ● kann ● können

ich	kann
du	kannst
er/sie	kann
wir	können
ihr	könnt
sie/Sie	können

- a**
- Ich kann aber nicht Tango tanzen.
 - ▲ Tanzen doch jeder.
 - Ich nicht!
 - ▲ Na, wie du meinst.

- b**
- ▲ Los, wir üben jetzt Tango.
 - Was? Du Tango tanzen?
 - ▲ Klar! Alle Finnen Tango tanzen.

Şekil 29. Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 2 (Schritte International 1, s.70).

Şekil 29'da "dinleyin ve boşlukları doldurun" başlıklı etkinlikte öğrencilerden diyalogu dinleyip üstte de zaten yazılı olan kelimeleri boşluklara yerleştirmeleri beklenmektedir.

C1 Hören Sie noch einmal und ergänzen Sie.

war ● hatte ● warst ● bin ● war

- a**
- ▲ Moment mal, ich schreibe das gleich mit.
 - So, ich keinen Stift. Aber jetzt ich bereit.

- b**
- ▲ Meinst du, das gut so, Corinna?
 - Also, ich finde, du toll! Stimmt doch, oder?
 - ▼ Ja, wirklich! Das eine sehr gute Idee von dir, Corinna.

Präsens	Präteritum
ich bin	→ ich war
du bist	→ du warst
er/sie ist	→ er/sie war
ich habe	→ ich hatte
du hast	→ du hattest
er/sie hat	→ er/sie hatte

Şekil 30. Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 3 (Schritte International 2, s.12).

Şekil 30'da metin öğrencilere iki kez dinletilir. İlk dinlemede boşluklar doldurulur, ikincisinde ise doğru yazılıp yazılmadığı kontrol edilir.

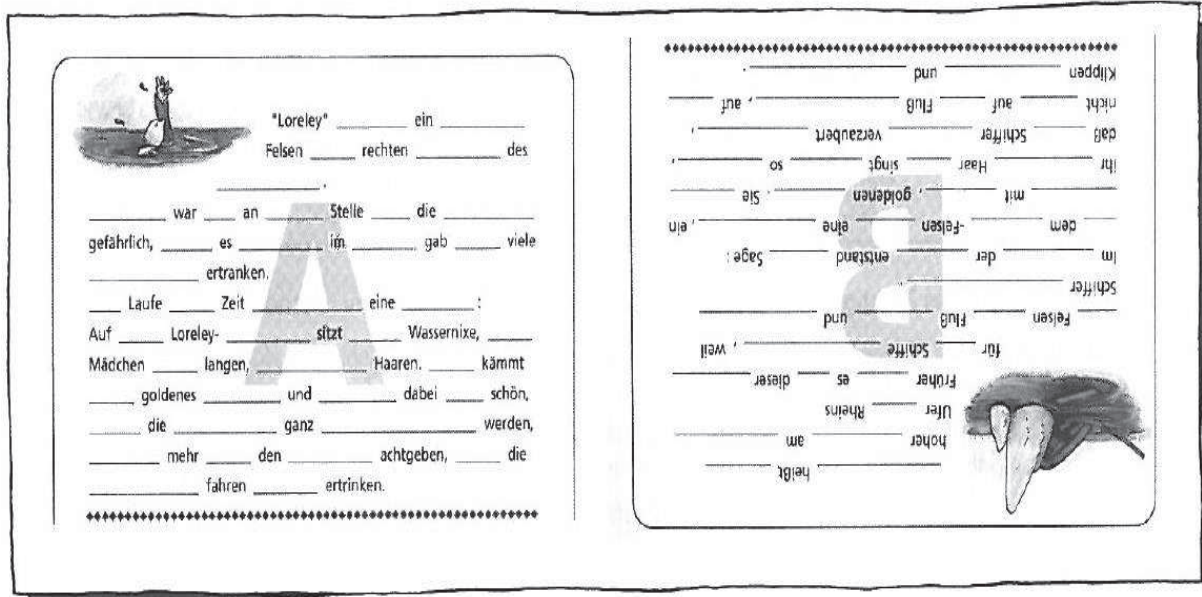
A) Diyalogu dinleyiniz ve boşlukları doldurunuz.

Martina : Haydi Ece, geç kalıyoruz.
 Ece : Oyun saat kaçta başlıyor?
 Martina : Sekize kala başlıyor.
 Ece : Tamam on dakika sonra hazırım.
 (10 dakika sonra...)
 Ece : sende mi?
 Martina : Hayır alacağız.
 Ece : Martina, yanında yeterli para var mı?
 Biletler kaç lira?
 Martina : Evet, param var. lira.
 Ben ödeyeceğim.
 Ece : Evet, bilet ucuz ama ben kredi ödeyeceğim.
 Martina : Ece, ben bu oyunu çok merak ediyorum.
 Konusu çok ilginç. Genç bir hayatını anlatıyor.
 Ece : Evet, merak ediyorum.
 "Genç Osman" oyununun adını çok duydum.
 Yerimiz de çok iyi. Sahneye yakın oturacağız. sıradayız.
 Koltuk numaralarımız 7,8.
 Martina : Haydi salona girelim. Oyun
 Ece : İyi seyirler Martina.
 Martina : Sana da Ece.

Şekil 31. Boşluk Doldurarak Dikte Örneği 4 (Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1, s.59).

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'ndan alınan Şekil 31'deki boşluk doldurarak dikte etkinliği örneğinde ise boşluğa gelecek kelimeler yardım amacıyla yazılmamıştır. Öğrenciler sadece metni dinlerler ve boşlukları doldururlar.

Sırt sırta dikte. Öğrenciler ikili gruplara ayrılır. Sırt sırta otururlar. Her iki öğrenciye de aynı metin verilir. Ama metindeki boşluklar farklıdır. Öğrenciler metni dinleyip boşlukları doldururlar.

Şekil 32. Sırt Sırta Dikte Örneği (Simon ve Pelanda, 1994, s. 7).

Kutulu dikte. Öğrenciler delikli bir kutu hazırlarlar. Öğretmen ise kısa bir metin hazırlar. Metni her grup için ikişer tane çoğaltır. Metnin bir nüshasını cümle ya da cümle bölümleri şeklinde kesip kutuya atar.

Uygulama

- Her grup tam metnin bir kopyasını alır. Metnin içeriğini hafızasına alır. Sonra da metinler toplanır.
- Cümleler kutudan alınır. Öğrenciler metni yeniden oluşturmaya çalışırlar.
- Yeniden oluşturulan metnin ilk cümlesini alır, okur ve kutuya geri atarlar ve ilk cümleyi yazarlar.

d. Sonra aynı uygulama diğer cümleler için de yapılır. Bütün metin ortaya çıkana kadar bu şekilde devam edilir.

Not alma

Öğrencilerin, okudukları ya da dinledikleri metinlerdeki önemli kısımları not almalarıdır. Burada önemli olan metnin olduğu gibi değil, ana hatlarıyla ve öğrencilerin özgün cümleleriyle yazılmasıdır (MEB, 2006). Demir'e (1999) göre ise not alma, uzun bir metindeki detayları bulmayı sağlayarak özetlemeyi kolaylaştırır. Bu yazma tekniği sayesinde metindeki bilgiler paragraf paragraf sınıflandırılır. Notlar tam cümle halinde değil maddeler halinde yazılır.

Metni anlamaya yönelik çalışmalar olduğu için not alma etkinlikleri ders kitaplarında hep "Okuma" diye etiketlenen bölümlerde yer almaktadır. Şekil 33'teki not alma örneğinde önceki etkinliklerde fotoğraflara bakılarak yorumlar ve tahminler yapılır. Sonra fotoğraflardaki hikâye dinlenir ve farklılıklar not edilir.

Foto 1 Maria kauft auf dem Flohmarkt
Foto 2 Maria

3 Stellen Sie einige Geschichten im Kurs vor.

4 Sehen Sie die Fotos an und hören Sie.

5 Vergleichen Sie Ihre Geschichte mit der Hörgeschichte. Notieren Sie die Unterschiede.

Meine Geschichte	Die Hörgeschichte
<i>Foto 1</i> Maria kauft auf dem Flohmarkt eine Kackackuhr. <i>Foto 2</i> Maria schenkt jemandem die Uhr.	✓ kauft

neunundzwanzig 29 LEKTION 10

Şekil 33. Not Alma Tekniği Örneği (Schritte International 2, s. 29).

Özetleme

Öğrencilerin okudukları ya da dinledikleri bir metinden anladıklarını kendi cümleleriyle bir metin halinde yazmalarıdır. MEB'in (2006) İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7 ve

8. Sınıflar) Öğretim Programı'na göre öğrencilere özetleme yaptırmadan önce öğretmen özet çıkarılırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini anlatır, birlikte birkaç metnin özetini çıkarırlar. Öğrenciler özetleme tekniğini iyice kavradıktan sonra öğretmen onlara bir metin verip onlardan bu metni özetlemelerini ister. Demir'e (1999) göre özetlemede öğrenciden önce metni anlaması beklenir. Sonra da bazı kelime ve ifadelerin seçilip metnindekinden farklı bir şekilde yazılması istenir. Yani öğrenen yeni bir şey üretmez, metnin içeriğini istenen şekilde yeniden yazar. Raimes'e (1983) göre ise özetlemede öğrenciler metinleri anlayıp yorumlayıp kendi ifadelerini kullanarak ana hatlarıyla yeniden yazarlar. Özetleme anlama ve özgün cümlelerle yazma becerisini geliştirdiği için de dil öğreniminde çok önemli bir yere sahiptir.

Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma

Öğretmen küçük kâğıtlara her kâğıtta bir kelime olacak şekilde kelimeler yazar ve bu kâğıtları da bir torbaya koyar. Yaklaşık 200-250 tane kelime hazırlamıştır. Öğrencilere torbadan 5 tane kelime seçtirir ve onlardan bu kelimeleri içeren bir paragraf oluşturmalarını ister (Sever vd. 2011).

Şekil 34'te verilen sözcüklerle paragraf oluşturma tekniğiyle ilgili bir etkinlik örneği alıntılanmıştır. Örnekte, kullanılacak kelimeler üstteki kutuya yazılmıştır ve bunun haricinde yardımcı hiçbir öge bulunmamaktadır.

B) Kutudaki kelimeleri de kullanarak bir paragraf yazınız.

banka | para çekme | burs | gişe görevlisi
arkadaş | lokanta | akşam | yemeği

Şekil 34. Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.68).

Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma

Öğretmen kelimeler, kavramlar, atasözleri ya da deyimlerden oluşan bir havuz; yani seçenek listesi hazırlar. Öğrenciler bir tanesini seçip onunla ilgili paragraf ya da metin yazar (MEB, 2006).

10 Das hat Hand und Fuß!

In Lektion 10 haben Sie einige besonders wichtige Wörter gelernt: „ Kopf“, „ Haar“, „ Auge“, „ Ohr“, „ Hand“, „ Nase“, „ Arm“, „ Hand“, „ Finger“, „ Bein“, „ Fuß“. Sie können jetzt auch auf Deutsch über verschiedene Körperteile sprechen, zum Beispiel über „ die Hand“ oder „ den Fuß“.

Aber was soll der Satz „Das hat Hand und Fuß“ bedeuten?

„Hand und Fuß“, das heißt: „Da ist alles dran“, „Das geht gut“, „Dann gibt es kein Problem“, „Das ist ein guter Plan.“ Man nennt so etwas eine „Redewendung“. Körper- teile spielen in vielen deutschen Redewendungen eine wich- tige Rolle. Einige Beispiele finden Sie hier:

ZWISCHENSPIEL | www.hueber.de/schritte-international

1

2

3

4

5

6

7

8

1 Welche Redewendung passt zu welchem Bild?

Ordnen Sie zu:

	A	B	C	D	E	F	G	H
	1	2						

2 Arbeiten Sie in kleinen Gruppen. Suchen Sie eine oder zwei Redewendungen aus. Schreiben Sie und spielen Sie kurze Gespräche.

Şekil 37. Kelime Ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma Etkinliği Örneği (Schritte International 2, s. 21).

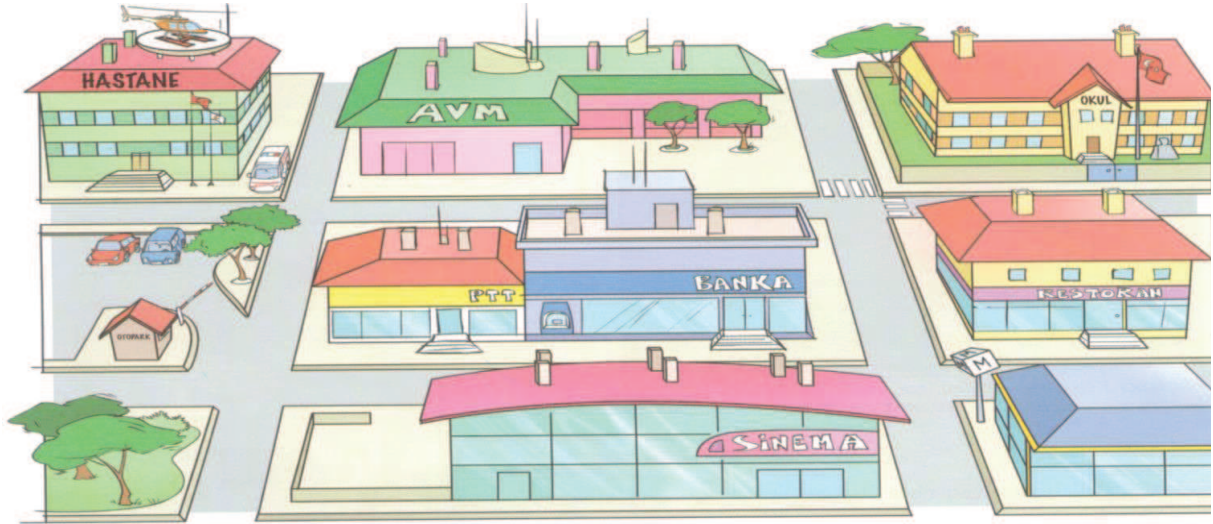
Şekil 37'ye göre alt kısımda 15 tane deyim, bu deyimler ile ilgili birer örnek cümle yazılmıştır ve üst kısımda ise bu deyimleri anlatan resimlere yer verilmiştir. Öğrencilerden bu deyimlerden bir tanesini seçip diyalog yazmaları istenmektedir.

Grafiklerden, Tablolardan Yararlanma

Bilgiler tablolar ve grafiklerle verildiğinde öğrenciler bunları yorumlayıp içindeki bilgileri cümle ya da paragraf halinde yazarlar (Demir, 1999). Diyagram, grafik ve tablolar sayesinde etkili iletişime olanak sağlayan alıştırmalar hazırlamak mümkündür. Çünkü

Haritalardan yararlanma

Haritalar dil öğretiminde çok önemli bir yere sahiptir. Dil becerilerini kullanmak için görsel bir çerçeve sunmanın dışında kültür, coğrafya ve ülke bilgisi aktarımına da olanak sağlar. Raimes'e (1983) göre haritalarla öğrencilere adres tarifi yaptırılabilir veya bir seyahat broşürü hazırlatılabilir.

C) Krokiyi inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

Ben şimdi parktayım.
..... gitmek istiyorum.
Nasıl giderim?

1. Hastaneye gitmek istiyorum.
.....
.....
2. Restorana gitmek istiyorum.
.....
.....
3. AVM'ye gitmek istiyorum.
.....
.....

Ben şimdi metrodayım.
..... gitmek istiyorum.
Nasıl giderim?

1. Postaneye gitmek istiyorum.
.....
.....
2. Okula gitmek istiyorum.
.....
.....
3. Alışveriş merkezine gitmek istiyorum.
.....
.....

Şekil 39. Haritalardan Yararlanma Etkinliği Örneği 1 (Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1, s. 22).

Şekil 39'da öğrenciler krokiye bakarak yol tarifi yaparlar. Şekil 40'da ise Türkiye haritasına bakarak şehirlerimizin nerede buldukları hakkındaki sorulara cevap yazarlar.

C) Haritadaki şehirler nerede? Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Soruları örnekteki gibi cevaplayınız.

Örnek: İstanbul, Marmara Denizi'nin kuzeydoğusundadır.

D) Aşağıdaki sözcüklerle Ankara'yı ve kendi şehrinizi anlatınız.

başkent şehir kale kule cami park deniz orman manzara göl ırmak hava görüntü tenha sakin sessiz dağ eğlenceli müze güzel kalabalık ünlü küçük büyük

1. Ankara, Konya'nın neresindedir?
.....

2. Antalya, Mersin'in neresindedir?
.....

3. Bursa, Çanakkale'nin neresindedir?
.....

4. Ordu, Tokat'in neresindedir?
.....

5. Kars, Erzurum'un neresindedir?
.....

6. Diyarbakır, Muş'un neresindedir?
.....

Şekil 40. Haritalardan Yararlanma Etkinliği Örneği 2 (Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1, s.23).

Serbest Yazma

Öğrenciler öğretmenleri birden fazla seçenek sunduysa bu konulardan birini seçerler. Sonra da konu hakkındaki kendi duygu ve düşüncelerini özgürce yazarlar. Göçer'e (2010) göre öğrenciler konu belirleme hususunda da serbest bırakılmalıdır. Kendilerine ilginç gelecek bir konu üzerinde rahat bir şekilde kendilerini ifade etmelidirler. Burada amaç öğrencinin anlatım becerisinin geliştirilmesidir. İnal (2006) serbest yazmanın genellikle öğretmenin sınıfa bir resim gösterip ya da hikâye okuyup sonrada öğrencilerden bu resim ya da hikâye hakkında yazmalarını istemesinden oluşan bir teknik olduğunu kaydetmiştir. Öğretmen öğrencilerin yazdığı metinlerde yazım hatalarını düzeltmez, haftada iki- üç kez 10-15 dakika süreyle serbest yazma etkinliği yaptırır, öğrencilerin yazdıklarını da her öğrenci için ayrı bir dosya oluşturarak "öğrenci gelişim dosyası" şeklinde saklar ve öğrencilerin yazma

gelişimlerini bu dosyalardan takip eder. Schritte International ders kitaplarında serbest yazma etkinliği bulunmamaktadır.

☞ **Şimdi nerede yaşıyorsunuz? Burası nasıl bir yer? Ailenize anlatınız.**

Şekil 41. Serbest Yazma Örneği 1 (Yabancılar İçin Türkçe A1, s.59).

Betimleme

Nesnelerin, yerlerin, resimlerin, olayların, kişilerin ve eylemlerin tasvir edilmesidir. Bir betimlemenin ana amacı, okuyucuyu betimleneni net bir şekilde tasavvur edebileceği kadar iyi bilgilendirmektir (Genç, 1997). Dolayısıyla bunu sağlamak için de betimlemede yorumdan uzak ve nesnel yazmak gerekmektedir. Kasapoğlu (2007) ise betimlemeyi bir nesnenin, kişinin ya da yerin dış görünüşünün ayrıntılı olarak anlatılması şeklinde tanımlamış ve betimlemenin amacının betimlenen şeylerin zihinde canlandırılabilir şekilde ifade edilmesi olduğunu belirtmiştir.

Wer ist das? Schreiben Sie, sprechen Sie und raten Sie.

Wer ist das?
Er geht gern ins Kino.
Aber noch lieber trifft er Freunde.
Am liebsten telefoniert er mit Barbara.

Das ist Luis!

Şekil 42. Betimleme Etkinliği Örneği (Schritte International 2, s.62).

Şekil 42’de öğrencilerden örnek metne bakarak arkadaşlarını betimlemeleri istenmekteyken Şekil 43’te hiçbir yardımcı unsur olmadan yine arkadaşlarını tasvir etmeleri istenmektedir.

11 Arkadaşımızı tanıtalım

Benim en yakın arkadaşım...

Şekil 43. Betimleme Örneği 2 (Yeni Hitit 1, s. 35).

Hikâye Etme

Bir kişinin, bir dönemin, bir anının olay, mekân, kişiler, zaman ve yer gibi öğelerin belirtilerek olay oluş sırasına riayet edilerek yazılmasıdır. Olayların anlatılırken oluş sırasına göre yazmak hikâye edici yazmanın en önemli özelliğidir (Kasapoğlu, 2007).

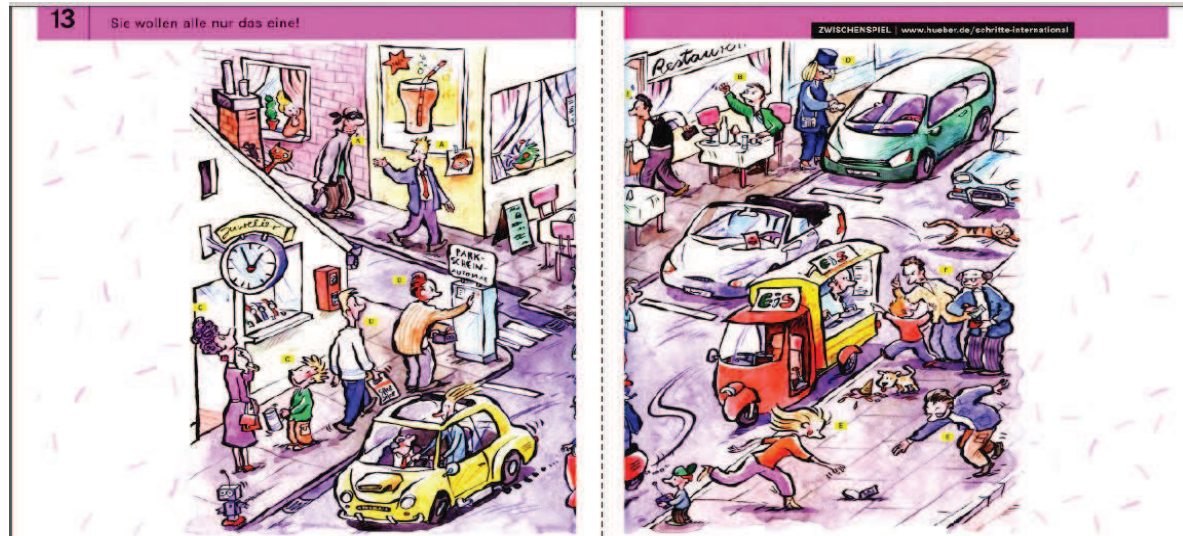
Verilen Resimlerle öykü, Masal Oluşturma

Öykü bir toplumun kültürünü de yansıtan bir yazma türüdür. (Bruner, 1996). Bu yüzden de öykü yazmak yazma becerisini geliştirmenin yanında başka kültürleri tanımaya yardımcı olur.

Bir hikâyeyi anlatan resimler küçük küçük sıralı bir şekildedir. Öğrenci resimlerdeki olayları sırasıyla yazarak hikâyeyi oluşturur (Sever vd. 2011). Bazı etkinliklerde resimler karışık halde verilir. Öğrenciler önce doğru bir şekilde sıralarlar sonra da hikâyeyi yazarlar (Raimes, 1983).

Aşağıda Şekil 44'te Schritte International 4'ten alıntılanan etkinlik örneğinde resimde anlatılan olayın yazılması konu edilmektedir.

13 Sie wollen alle nur das eine!

1 **Sehen Sie die Personen/Szenen A bis E an.**
Suchen Sie zu zweit zwei Szenen aus und schreiben Sie ein Gespräch zwischen den beiden Personen. Spielen Sie das Gespräch im Kurs vor.

2 **Hören Sie nun die Gespräche A bis E. Was ist richtig? Kreuzen Sie an.**

A Der Passant hat kein Bargeld.
Der Passant möchte dem Räuber das Geld überweisen.
B Der Kellner hat kein Geld.
Der Kellner will die Polizei rufen.
C Die Frau spendet Geld für die Kinderhilfe.
Das Kind möchte wissen, wie viel Uhr es ist.

3 **Sehen Sie sich Szene F an.**
Schreiben Sie zu drei ein Gespräch und geben Sie ihr „Manuskript“ an eine andere Gruppe weiter. Diese korrigiert und spielt das Gespräch vor. Entscheiden Sie im Kurs, Welches Gespräch ist im lustigsten oder interessantesten?

ZWISCHENSPIEL www.hueber.de/schritte-international

Şekil 44. Verilen Resimlerle Öykü, Masal Oluşturma Örneği (Schritte International 4, s. 66, 67).

E-Posta, Mektup, SMS Yazma

Çağımızda mektup, telgraf, kartpostal... gibi yazılı iletişim araçları yerini elektronik posta, SMS ve MMS... gibi dijital ortam üzerinden gerçekleştirilen araçlara bırakmıştır. Bu tür etkinliklerde genelde bir mesaja ya da e-postaya yanıt yazılır.

C) Arkadaşınıza aşağıdaki durumlara uygun kısa mesajlar yazınız.

1. Hastasınız, işe gitmeyeceksiniz.
2. Randevuya geç kalacaksınız.

Şekil 45. SMS Yazma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s. 75).

Önceden telefon ve mesajlaşmakla ilgili cümleler, kısa metinler işlendikten sonra şekil 48'deki yazma etkinliği öğrencilere yaptırılmaktadır. Bir dönüştürme alıştırması şeklinde öğrenciler verilen ifadeleri kendilerine uyarlayıp SMS yazarlar.

Şekil 46. E-Posta Yazma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A1, s. 30).

Şekil 46'da sadece afişte yazan bilgiler kullanılarak elektronik posta yazılırken Şekil 47'de önce örnek bir mektup verilmiş ve örnekte gönderen, konu, hitap cümlesi selam gibi mektupta olması gerekenler sol tarafta açıklayıcı kelimelerle gösterilmiş ve son kısımda da öğrenciye iki seçenek sunulmuştur. Öğrenci bu iki konudan birini seçip mektup yazar.

D2 Lesen Sie den Brief und ordnen Sie zu.

der Absender
die Postleitzahl
die Hausnummer
der Ort
die Straße
der Empfänger

der Betreff
die Anrede
das Datum

die Unterschrift
der Gruß

Maria Kerner | Hohenzollernstr. 1 | 96049 Bamberg

Reiterhof Tilly
Seefeldstr. 2
82234 Weßling

21.09.20..

Reittherapie

Sehr geehrte Damen und Herren,

ich habe Ihre Anzeige gelesen und finde Ihr Angebot sehr interessant. Ich habe aber noch folgende Fragen:

- Ich habe Schlafstörungen. Hilft die Reittherapie dagegen auch?
- Wie viel kostet eine Reitstunde?
- Wann beginnt der nächste Kurs?

Vielen Dank im Voraus für die Auskunft.
Mit freundlichen Grüßen

Maria Kerner

D3 Markieren Sie im Brief in drei Farben:

1 Welche Therapie möchte Frau Kerner machen? **2** Was ist ihr Problem? **3** Was möchte sie noch wissen?

D4 Wählen Sie eine Situation und schreiben Sie einen Brief.

Sie sind oft deprimiert und möchten das Lach-Yoga ausprobieren. Fragen Sie nach den nächsten Terminen und nach den Preisen.

Sie möchten Urlaub im Hotel „Therme“ machen. Fragen Sie nach den Preisen für ein Einzelzimmer und für die Lichttherapie.

Şekil 47. Mektup Yazma Örneği (Schritte International 2, s. 33).

Görüş Yazma

Öğrencinin belli bir konu hakkındaki görüşlerinin yazıya dökülmesidir. Yazma değil de çoğunlukla konuşma etkinlikleri arasında görülen bir yazma tekniğidir.

Das Thema ist so alt wie die Menschheit und jeder Mensch hat seine eigene Meinung dazu. Über Mode kann man lange sprechen. Aber so viel Zeit haben wir nicht. Deshalb haben wir fünf Leute gefragt: „Bitte, können Sie ganz kurz was zum Thema Mode sagen?“ Hier sind ihre Antworten.

Ja, für mich ist es immer sehr wichtig, wie ich aussehe. Bei der Arbeit und in der Freizeit muss alles perfekt zusammenpassen: Frisur, Kleidung, Kosmetik, Accessoires. Ich fühle mich dann einfach besser.

Mode? Das ist ein ziemlich langweiliges Thema. Wollen wir nicht lieber über was anderes sprechen? Über Urlaub vielleicht? Oder über Fußball? Am meisten interessiere ich mich für Autos. Was für ein Auto haben Sie denn?

Mode? Früher hat man jemanden gesehen und sofort gewusst. Der hat viel Geld, der hat nicht so viel Geld. Heute sieht man das nicht mehr so genau. Heute zieht jeder an, was er will. Ich finde das gut. Das ist demokratisch.

Mode? Na, Sie sind lustig! Sagen Sie mal, wie soll ich das denn bezahlen? Miete, Lebensmittel, Heizung – heute ist ja alles so teuer. Nee, nee, für Mode hab' ich überhaupt kein Geld.

1 Wie denkt Ihr Kurs über Mode und Stil? Machen Sie den Kurstest. Wie viele Kursmitglieder haben die Meinung A, B, C oder D?

	A Das ist unmöglich!	B Ich finde das nicht so gut.	C Na ja, das geht.	D Das ist okay!
Mit Jeans in die Oper?				
Sandalen und weiße Socken?				
Mit kurzen Hosen ins Restaurant?				
Ohne Krawatte ins Büro?				
Im Jogginganzug zum Einkaufen?				

2 Und wie ist Ihre Meinung zum Thema „Mode“? Schreiben Sie Ihre Meinung auf. Lesen Sie sie im Kurs vor.

Şekil 48. Görüş Yazma Etkinliği Örneği (Schritte International 2, s. 66, 67).

Şekil 48’de moda konusuna fotoğraflarla ve fotoğraflardaki kişilerin görüşleriyle giriş yapılmıştır. Ufak bir konuşma etkinliğinden sonra öğrencilerden moda hakkındaki görüşlerini kâğıda dökmeleri istenmektedir.

Röportaj

Raimes (1983), röportaj adını verdiği bir teknikte görüş yazmayı eğlenceli hale getirmiştir. Bu tekniğe göre öğrenciler ikili gruplara ayrılır. Bir öğrenci röportör olur soruları sorup aldığı cevapları not eder, diğeri de soruları cevaplayıp konu hakkındaki düşüncelerini ifade eder.

Frühstücksinterview: Fragen Sie Ihre Partnerin / Ihren Partner und machen Sie Notizen.

- Wann stehen Sie auf?
- Wer macht das Frühstück?
- Mit wem frühstücken Sie?
- Was trinken und essen Sie?
- Frühstücken Sie im Stehen oder im Sitzen?
- Gibt es bei Ihnen ein zweites Frühstück?

Şekil 49. Röportaj Etkinliği Örneği (Schritte International 2, s. 30).

Şekil 49’da kahvaltıyla ilgili sorular örnek olarak yazılmış. Öğrenciler grup çalışması yaparak bu soruları (ve kendi oluşturdukları soruları) birbirlerine sorup cevaplarlar ve sonra da not ederler. Schritte International ders kitaplarında bu teknik sıklıkla kullanılmıştır.

Kompozisyon

Öğrencilere bir konu verilir ve belli kurallar çerçevesi içerisinde düşüncelerini yazması istenir. Yabancı dil öğretiminde daha çok ileri seviyelerde kullanılmaktadır.

C) Mevsimlerle ilgili düşüncelerinizi kompozisyon şeklinde yazınız.

Şekil 50. Kompozisyon Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A2, s. 15).

Kendini Başka Bir Nesnenin, Kavramın ya da Canlının Yerine Koyma

Öğrenciler kendilerini başka bir nesnenin, kavramın ya da canlının yerine koyup onlar gibi düşünüp onlar gibi hissedip bu düşünce ve hissiyatlarını kaleme alırlar (Sever vd. 2011).

Duyulardan Hareketle Yazma

Öğrencilere bir resim gösterilir ya da bir müzik dinletilir ve bu resmin ya da müziğin onlarda uyandırdığı duyguları yazmaları istenir (MEB, 2006).

Edebi Yazma

Masal, şiir, kısa öykü, fabl gibi edebi yazıların yazılmasıdır. Daha çok ileri seviyeler için uygun bir yazma tekniğidir.

Schreiben Sie ein „Elfchen“-Gedicht und lesen Sie es dann vor. Welches Gedicht im Kurs gefällt Ihnen am besten?

die Rose
für meinen Freund
ich gebe sie ihm
er lächelt

1. Zeile: Was? Nennen Sie das Geschenk. (2 Wörter)
2. Zeile: Für wen ist das Geschenk? Nennen Sie die Person. (3 Wörter)
3. Zeile: Was schenken/kaufen/geben Sie wem? (4 Wörter)
4. Zeile: Schreiben Sie 2 Wörter zum Abschluss.

das Buch
für meine Mutter
ich schenke es ihr
oh wunderbar

die Kette
für meine Frau
ich kaufe sie ihr
wie teuer

der Ball
...

Şekil 51. Edebi Yazma Etkinliği Örneği (Schritte International 3, s. 71).

Şekil 51’de kendine has kuralları olan “Elfchen” diye adlandırılan 11 kelimedenden oluşan şiir türünün nasıl yazılacağı adım adım anlatılmaktadır ve verilen üç örnekten sonra öğrencilerden bir elfchen yazmaları beklenmektedir.

14 Sag beim Abschied leise „Servus“

Hier steht ein Abschiedswort. Sie hören es gerührt. Versuchen Sie, es für Sie selbst zu schreiben und sind dann ein großer Spaß versichert. Am Ende des Tages werden Sie Ihre Elfchen in der Klasse vorstellen können. Sie werden sie dann alle hören und sie alle lesen. Sie werden sie alle hören und sie alle lesen. Sie werden sie alle hören und sie alle lesen.

1. Sammeln Sie alle Abschiedswörter auf der Seite.
2. Hören Sie nun die Liedschritte 4 und 5 und singen Sie mit.
3. Paraphrasieren Sie die Melodien ohne Text und singen Sie selbst.
4. Schreiben Sie nun selbst ein kleines Abschiedsgedicht.
5. Vorlesen Sie Abschiedswörter.

El servus! Ich gel! Servus!
Ich gel! Ich gel! Ich gel!
Salut! Auf Wiedersehen!
Ich gel! Ich gel! Ich gel!

1. Sag beim Abschied leise „Servus“.
2. Höre die Melodie und singe mit.
3. Paraphrasieren Sie die Melodien ohne Text und singen Sie selbst.
4. Schreiben Sie nun selbst ein kleines Abschiedsgedicht.
5. Vorlesen Sie Abschiedswörter.

1. Sag beim Abschied leise „Servus“.
2. Höre die Melodie und singe mit.
3. Paraphrasieren Sie die Melodien ohne Text und singen Sie selbst.
4. Schreiben Sie nun selbst ein kleines Abschiedsgedicht.
5. Vorlesen Sie Abschiedswörter.

Şekil 52. Şiir Yazma Etkinliği Örneği (Schritte International 4, s. 76, 77).

Şekil 52’de şiirle ilgili üç dinleme ve konuşma etkinliğinden sonra öğrencilerden ayrılıkla ilgili şiir yazmaları istenmektedir. Şimşek (2009), temel seviyelerde öğrencileri şiir gibi edebi türlerin yazımının zorlayacağını belirtmektedir.

Edebî Tür Değişirme

Öğrenciye daha önce derste işlenmiş olan bir edebi türle ilgili bir metin verilir. Sonra başka bir edebi türün özellikleri anlatılıp bu türle ilgili örnekler gösterildikten sonra verilen metnin türünü yeni öğrendikleri türe dönüştürmeleri istenir (Güvercin, 2012).

Günlük Yazma

Öğrencilerin hiçbir kurala bağlı kalmadan rahat ve özgür bir şekilde düşüncelerini ve yaşantılarını yazabilecekleri bir tekniktir (Güvercin, 2012) . Günlükte olduğu gibi tamamıyla kendilerini ilgilendiren bir konu hakkında yazmaları onlardaki yanlış yazma endişesini azaltacak ve dolayısıyla da yazma becerilerini geliştirecektir (Raimes, 1983).

Şekil 53. Günlük Yazma Etkinliği Örneği (Yabancılar İçin Türkçe A2, s. 10).

Şekil 53’de öğrencilerin hiçbir yardımcı öge olmadan birkaç cümlelik bir günlük yazmaları gerekmektedir.

Talimat, Tarif yazma

Çiçek nasıl sulanır? Yemek nasıl yapılır? Kayak nasıl yapılır? Teker nasıl değiştirilir? ... gibi içinde hep “nasıl” soru zamiri bulunan sorular cevaplanır ve bu eylemlerin nasıl yapıldığı tarif edilir (Raimes, 1983).

Yaratıcı Yazma

Çoğunlukla şiir, roman ve hikâye gibi edebi türlerde kullanılan bir tekniktir. Amaç öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yazma becerilerini geliştirip duygularını, bilgilerini ve düşüncelerini kendi bakış açılarıyla farklı şekillerde kaleme almalarını sağlamaktır (Göçer, 2010). Yaratıcı yazma etkinliklerinde bir konu belirlenir. Öğrenci bu konuyu kâğıdın ortasına yazar. Konuyla ilgili aklına gelen kelimeleri konunun etrafına yazar. Kelimeler arasında bağlantılar kurup kendi yaşantılarını, hayallerini ve düşüncelerini kullanarak yazar (MEB, 2006). Yaratıcı yazma öncesi kullanılan en önemli teknikler “Beyin Fırtınası, Çağrışımları Yazma ve Kümeleme” dir.

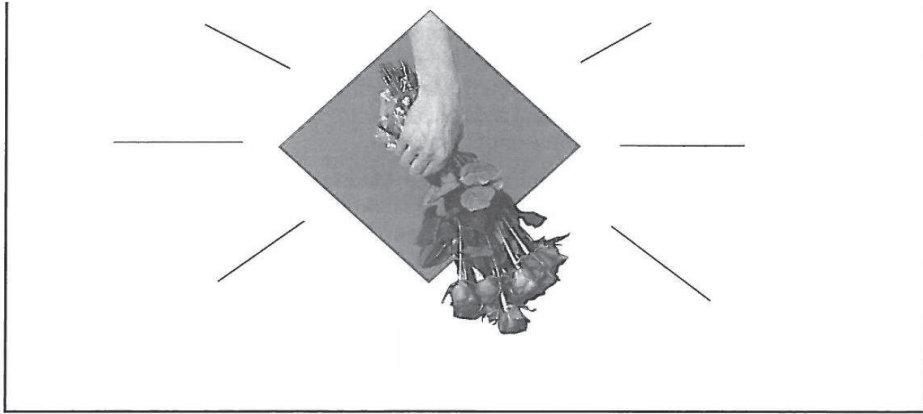
Beyin Fırtınası

Çağrışım tekniği ile birlikte kullanılır. Yazma çalışmasından önce yapılır. Öğretmenin hazırladığı materyalle öğrencilerin düşüncelerini harekete geçirmesine yarayan bir tekniktir (Göçer, 2010). Daha çok, ileri düzeydeki yabancı dil öğrencileri için uygundur. Çağrışım ve kümeleme tekniği için grup çalışması ya da bireysel çalışma uygunken, beyin fırtınası grup çalışmasıyla yapılmak zorundadır. Çünkü düşüncelerin akışı için herkesin katılımı gereklidir. Her görüş iyi ya da kötü diye ayırım yapılmaksızın not edilir. Sonraki aşamada görüşler grup tarafından sınıflandırılır (Kast, 2003).

Beyin fırtınası öğrencilere küçük gruplar halinde çalışıp bir konu hakkında çekinmeden istedikleri kadar söz söyleme imkânı tanır. Ayrıca öğretmen de söylenenler anlaşıldığı sürece dilbilgisi ve telaffuz hatalarını denetlemez (Raimes, 1983). Bu sayede öğrenciler çekinmeden, hata yapma korkusuna kapılmadan fikirlerini söylerler.

Çağrışımları Yazma

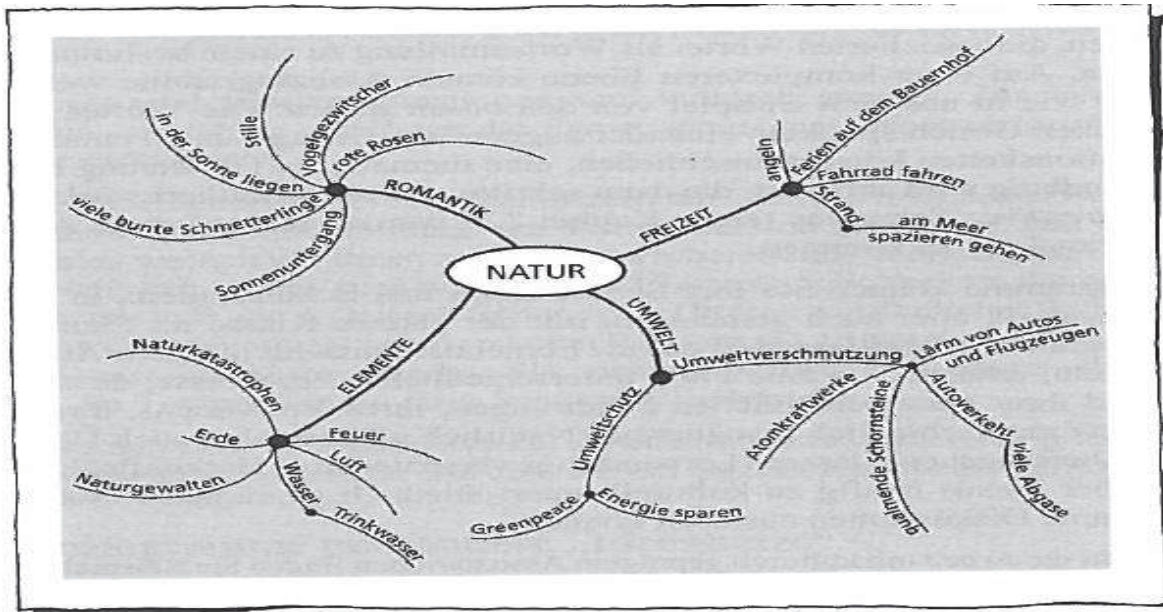
Tahtaya bir kelime veya bir cümle yazılır, bir resim çizilir ya da yansıtılır. Öğrenciler bu kelime, cümle veya resmin zihinlerinde neleri çağrıştırdıklarını düşünüp etrafına yazarlar. Sonra kelimeler içerik yönünden eşleştirilir.

Şekil 54. Çağrışımları Yazma Örneği (Bachmann, 1996).

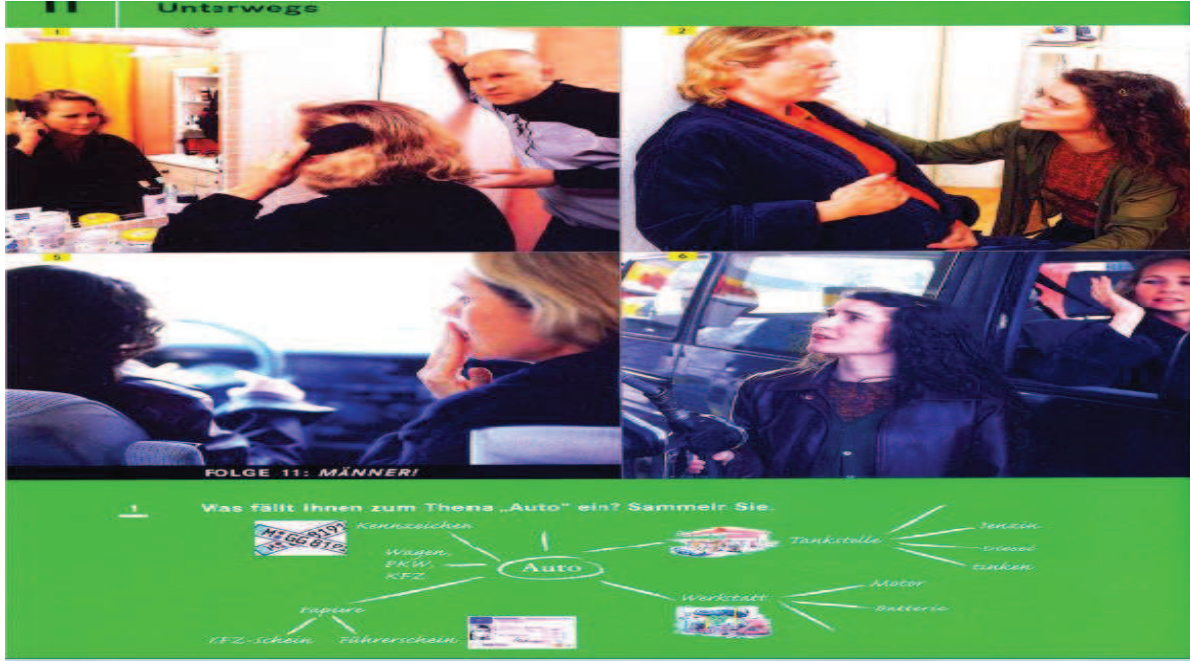
Kavram Haritaları (Minimap)

Önce ilgili konuyla ilişkin beyin fırtınası yapılır. Bulunan çağrışımlar bir kâğıda ya da tahtaya yazılır. Konu ağaç gövdesi gibi merkezde durur, etrafına yardımcı kavramlar dal gibi eklenir ve uçlarına alt bakış açıları da yaprak ya da küçük dallar gibi eklenir. (Kast, 2003).

Şekil 55. Kavram Haritaları Örneği 1 (Lörscher ve Schmidt, 1997, s. 54).

Şekil 55'te doğayla ilgili bir kavram haritası gösterilmektedir. Doğa konusu, “boş zaman, çevre, bileşenler ve romantizm” olmak üzere dört ana başlıkta toplanmıştır.

Şekil 56. Kavram Haritaları Etkinliği Örneği 2 (Schritte International 4, s. 38).

Şekil 56'ya göre önce fotoğraflar yardımıyla yolculukla ilgili bir beyin fırtınası yapılır ve sonra da öğrencilerden çağrışımlarını kavram haritaları şeklinde yazmaları istenir. Beyin fırtınası ve çağrışımların kavram haritalarına yazılması sonrasında Schritte International ders kitaplarında yazma çalışmaları yerine konuşma etkinlikleri yapılmaktadır. Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında ise bu tekniklere yer verilmemiştir.

İşbirlikçi (grup olarak) Yazma

Yazma zor bir süreçtir. Öğrenci yazma esnasında doğru bir metin üretebilmek için yardıma ihtiyaç duyar. Yardımcı olarak hep öğretmen ve öğretim elemanı akla gelmemelidir. Öğrenciler de yazma sürecinde birbirlerine yardımcı olabilirler (Seyyare, 2010).

İşbirlikçi yazma etkinliklerinde sınıf küçük gruplara ayrılır. Her gruba farklı yazma konuları verilir. Yazma işlemi tamamlandığında metinler anlam bütünlüğü sağlayacak şekilde tek bir metin haline getirilir. Bu etkinlik sayesinde öğrenciler çevresiyle etkileşim kurup işbirliği yapmayı birlikte çalışmayı öğrenir (MEB, 2006). Kasapoğlu'na (2007) göre metin her grubun metnin bir bölümünü yazmasıyla da tamamlanabilir, ayrıca tüm sınıfta ortak bir şekilde de yazılabilir.

Bölüm III

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem grubu, veri toplama tekniği ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilecektir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel olarak tasarlanmıştır. Araştırmada Schritte International 1, 2, 3, 4 ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin kıyaslanması amaçlandığı için nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre doküman analizi araştırılacak olgu ya da olgularla ilgili bilgiler içeren yazılı kaynakların incelenmesidir. Nitel araştırmalarda doküman analizi tek başına kullanılabileceği gibi başka yöntemleri desteklemek amacıyla da kullanılabilir. Bu çalışmada kitap incelemesi yapılacağından doküman analizi dışında başka bir nitel araştırma yöntemine yer verilmemiştir.

Doküman incelemesinin olumlu özellikleri Bailey'e (1982) göre kolay ulaşılamayacak özneler, tepkiselliğin olmaması, uzun süreli (zamana yayılmış) analiz, örneklem büyüklüğü, bireysellik ve özgünlük, göreceli düşük maliyet ve niteliktir.

1. Kolay ulaşılamayacak özneler. Araştırılan konuyla ilgili kurum ya da kişilere ulaşılamadığında onlara ait dokümanlar belgeler veriler için önemli bir kaynak teşkil eder.

2. Tepkiselliğin olmaması. Araştırmacı, araştırmaya katılan kişilerle duygusal fiziksel ve davranışsal bir etkileşimde bulunmadığı için, doküman analizinde görüşme ve gözlem gibi diğer nitel veri toplama yöntemlerinde meydana gelen katılımcı tepkiselliği olmaz.

3. Uzun süreli (zamana yayılmış) analiz. Gazete, dergi ve belli zaman aralığında yayımlanan anı, kitap gibi süreli yayınların incelenmesi sayesinde araştırma uzun bir sürece yayılabilir.

4. Örneklem büyüklüğü. Araştırmacı, günümüz teknolojisinin de sağlamış olduğu kolaylıklarla çok sayıda yazılı ve görsel kaynağı araştırmasına dâhil ederek tıpkı ankette olduğu gibi geniş bir örneklem üzerinde çalışabilir. Bu da nitel araştırmanın büyük bir sınırlılığı olan az örneklemden dolayı genelleme sorununu büyük ölçüde ortadan kaldırmaktadır.

5. Bireysellik ve özgünlük. Doküman analizinde, bireye has davranış ve duyguların meydana geldiği anda birey tarafından özgün bir şekilde kaydedilir. Bu durum da gözlem yöntemiyle benzerlik göstermektedir.

6. Göreli düşük maliyet. Görüşme ve gözlem yönteminde katılımcıların ayarlanması, araştırmanın yapılacağı yere defalarca gidilmek zorunda olunması, gözlem ve görüşmenin yapılması ve ham verilerin gözden geçirilip yazılması çok fazla emek, zaman ve para gerektirmektedir. Doküman analizinde böyle durumlarla karşılaşılmamaktadır.

7. Nitelik. İncelemesi yapılacak dokümanların organize edilmiş ve düzenli olması, araştırmanın nesnesinin nitelikli olmasını ve dolayısıyla da araştırmanın geçerliliğinin ve güvenilirliğinin artırılmasını sağlamaktadır.

İnceleme Nesneleri

Araştırmada kullanılan ders kitaplarının seçiminde ölçüt örneklem kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumlar çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2011). Araştırmamızda ders kitaplarının yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanmış olması, güncel olması ve temel düzey olması ölçütleri dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda, Schritte International 1-2-3-4 ve Yabancılara Türkçe Öğretim Seti A1- A2 ders kitaplarındaki tüm yazma etkinlikleri incelenmiştir. Her iki öğretim seti de A1 ve

A2 seviyesine göre hazırlanmıştır. Schritte International serisinde Schritte International 1 ve 2 A1 seviyesi için, Schritte International 3 ve 4 ise A2 seviyesi için yazılmışken, Yabancılar İçin Türkçe serisinde her seviye için bir kitap yazılmıştır. Schritte International'ın iki seviyeyi 4 kitapta toplamasının sebebi, çalışma kitabı ve ders kitabının ayrı kitaplar halinde değil de, tek bir kitap halinde entegre bir şekilde sunulmasından kaynaklanmaktadır. Kitabın ilk bölümü ders kitabı, ikinci bölümü ise çalışma kitabı olarak değerlendirilmiştir.

Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında etkinlikler “Anlama (Okuma), Konuşma, Yazma, Dinleme” başlığı altında 4 grupta ve hep bu sırayla sunulmuştur. Ayrıca etkinlikler her üniteye birer bölüm şeklinde değil, döngüsel bir şekilde üçer defa aynı sırayı takip ederek yazılmıştır. “Yazma” başlığı altında verilenler tarafımızca yazma etkinliği olarak görülmüş ve bunlara ek olarak dinleme bölümleri de taranarak dikte çalışmaları da yazma etkinliklerine dâhil edilmiştir.

Schritte International serisinde yalnızca dinleme etkinlikleri kaset sembolüyle belirgin hale getirilmiştir. Sembolün altında yazan sayı da, dinleme metninin CD'deki yerine işaret etmektedir. Burada da amaç bir sınıflandırma yapmak değil, dinleme metninin cd' de kolayca bulunmasını sağlamaktır.

Schritte International ders kitaplarındaki etkinliklerin türlerini tespit etmek için ders kitaplarını tanıyan üç okutmana danışılmıştır. Okutmanlarla birlikte kitaplardaki başlıklarda kullanılan “ dinleyiniz, yazınız, not alınız, konuşunuz, söyleyiniz, anlatınız” gibi kelimelere ve etkinliğin içeriğine bakılarak etkinlikler “Okuma, Yazma, Konuşma, Dinleme, Dil Bilgisi ve Kelime Bilgisi” şeklinde kategorize edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri Schritte International 1-2-3-4 ve Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1- A2 ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri taranarak toplanmıştır.

Veri Analizi

Doküman analizinin kullanıldığı çalışmada Forster'in (1995), doküman analizi yapılırken kaydettiği beş aşama göz önünde bulundurulmuştur: Dokümanlara ulaşma, özgünlüğü (orijinalliği) kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma.

1. Dokümanlara ulaşma. Bu aşamada hangi dokümanların kullanılacağı ve bunların nereden ya da kimden nasıl temin edileceği gibi konular netleştirilir. Bu çalışmada ders kitabı incelendiği için kitaplara ulaşma anlamında bir sıkıntı olmamıştır. Kitap seçiminde ise hedef kitle önemli bir rol oynamıştır. Yabancılara Türkçe öğretimi üniversitelerde TÖMER bünyesinde üniversite öğrencilerine yönelik olduğu için bu husustaki kitaplar da üniversite öğrencilerine hitap edecek şekilde hazırlanmaktadır. Dolayısıyla da Almanca kitabın seçiminde üniversite öğrencilerine göre yazılmış olması dikkate alınmıştır. Ayrıca kitapların niteliği, sayfa sayılarının birbirine denk olması, ADÖÇ'e göre aynı seviyede olması da kitapların seçiminde belirleyici olmuştur.

2. Özgünlüğü (orijinalliği) kontrol etme. Araştırmada kullanılacak dokümanların özgün olması çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü araştırma tamamlandığında incelenen dokümanlar asıl sahipleri tarafından sahiplenilmezse araştırma için harcanılan bütün emekler boşa gitmektedir. Bu maksatla çalışmada ders kitaplarının orijinalleri kullanılmıştır.

3. Dokümanları anlama. Dokümanların belli bir sistem içerisinde birbiriyle kıyaslanarak analiz edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada ders kitapları araştırmanın sorularına dayanılarak incelenmiş kitaplar arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konmuştur.

4. Veriyi analiz etme. Çalışmada ders kitaplarındaki verilerin analizinde Bailey'in (1982) bahsettiği dört aşama göz önünde bulundurulmuştur. "Analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayısallaştırma."

1. Analize konu olan veriden örneklem seçme. Doküman incelemesi yöntemi kullanılan çalışmalarda verilerin tamamının analize dâhil edilmesi mümkün olmayabilir. Bu yüzden araştırmacılar mevcut verilerin içinden örneklem oluşturarak verileri sınırlandırır. Yabancı dil öğretim setleri her düzey (A1, A2, B1, B2, C1) için ayrı ayrı olmak kaydıyla genel itibarıyla ders kitabı, çalışma kitabı, dinleme CD'si, interaktif DVD, öğretmen kitabı, dilbilgisi ve kelime öğretimine yönelik ek çalışma kitabı ve ders kitabındaki kelimelerin anadildeki karşılıklarıyla birlikte listelendiği sözlükten oluşmaktadır. Bu araştırmada ise Schritte International 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve Yabancılar İçin Türkçe A1, A2, B1, B2, C1 dil öğretim setleri, Schritte International 1, 2, 3, 4 ve Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 seviyelerinin ders kitaplarıyla sınırlandırılmıştır. Ayrıca ders kitaplarındaki okuma, yazma, konuşma ve dinleme etkinliklerinden yalnız yazma etkinlikleri araştırmaya konu edilmiştir.

2. Kategorilerin geliştirilmesi. Araştırmanın bu aşamasında alt problemlere dayanarak bir diğerini kapsamayacak ve birbirinden bağımsız olacak şekilde kategoriler geliştirilir. Çalışmamızda yazma etkinlikleri yazma düzeyleri ve yazma tekniklerine göre üniteler halinde anlaşılması için açıklamalarıyla birlikte listelenmiştir.

3. Analiz biriminin saptanması. Dokümanlarda amaca göre değişmekle birlikte yedi analiz birimi bulunmaktadır (Baş ve Akturan, 2008):

a. kelime, b. kelime grubu ya da ifade, c. cümle, d. paragraf, e. Kişi, f. tema, g. içerik

Bu çalışmada yazma düzeyleri ve yazma teknikleri analiz birimi olarak kullanılmıştır.

4. Sayısallaştırma. Dokümanlardan elde edilen bilgilerin muhakkak sayısallaştırılması gerekmemektedir. Düz yazı ile de veriler ifade edilebilmektedir. Ama verileri sayılarla belirtmek gerekiyorsa da bu, üç yolla yapılabilmektedir: Var ya da yok, yüzde dağılım ve kapsanan alan. Bu araştırmada üç sayısallaştırma yöntemi de kullanılmıştır.

Var ya da yok. İlgili kategori dokümanda varsa "1" değeri ile yoksa da "0" değeri ile ifade edilir, sonra da sonuçlar toplanır ve kıyaslanır. Araştırmamızda yazma tekniklerinin

miktarları tabloda gösterilirken ders kitabında olmayan yazma yöntemleri “0” ile ifade edilmiştir.

Yüzde dağılımı. Yukarıdaki yöneme göre sonuçlar toplanır, fakat yüzdeyle ifade edilir. Böylece karşılaştırma yapmak daha kolay olur. Bu çalışmada yazma düzeylerinin ve temel dil becerilerinin yüzdelik dağılımları tablolarda gösterilerek karşılaştırılmıştır.

Kapsanan alan. Bu yöntemde bir kategorinin var olup olmadığı hesaplanmaz. Bunun yerine bir kategorinin dokümanda ne kadar yer kapladığı tespit edilir. Çalışmamızda yazma düzeylerine ve temel dil becerilerine ders kitaplarında ne kadar yer verildiği sayılarla ifade edilmiştir.

5. Veriyi kullanma. Araştırma raporlarında kullanılan verilerin doğru yorumlanması gerekmektedir. Bunu sağlamak amacıyla da yorumlanan veriler, uzman görüşü alınarak yeniden gözden geçirilmiştir.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliliği

Araştırmanın geçerliliğini ve güvenirliliğini artırmak için ders kitapların incelenmesinde ve verilerin analizinde uzman görüşü alınmıştır. Ayrıca verilerin analizinde Bailey’in (1982) bahsettiği dört aşama göz önünde bulundurulmuştur. “Analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayısallaştırma.”

Bölüm IV

Bulgular ve Yorumlar

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve Schritte International Ders Kitaplarında Yazma Becerisi Etkinliklerine Yer Verme Durumuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmada incelenen ders kitaplarında yazma, okuma, konuşma ve dinleme etkinliğinin ne kadar yer aldığı, yazma etkinliklerinin diğer etkinliklere göre ne kadar bir alanı kapsadığı tablolarla sunulmuştur. Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında becerilere ait etkinlikler başlıklar altında toplanarak gruplandırılmıştır. Yazma başlığı altındaki tüm etkinlikler yazma etkinliği olarak kabul edilerek toplanmıştır. Bunlara ek olarak dikte çalışmalarının tespiti için dinleme başlığı altındaki etkinlikler de taranmış ve yazmayla ilgili olanları yazma etkinliklerine eklenmiştir.

Schritte International ders kitaplarında sadece dinleme etkinlikleri kaset işaretiyle belirlenmiştir. Diğer becerilere ait bir sınıflandırma yapılmamıştır. Etkinliklerin hangi beceriye ait olduğunu tespit etmek için bu ders kitaplarını okutmuş olan üç okutmanın görüşüne başvurulmuştur ve etkinlik başlıklarındaki “yazınız, anlatınız, tartışınız, konuşunuz, dinleyiniz, doldurunuz, tamamlayınız” gibi anahtar kelimelere ve etkinlik içeriğine bakılarak sınıflandırma yapılmıştır. Ders kitaplarındaki etkinliklerin sayısal verileri Tablo 3’te listelenmiştir.

Tablo 3

Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Becerilere Göre Dağılımı

	Konuşma		Dinleme		Yazma		Okuma		Dilbilgisi		Kelime	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Schritte A1	111	31.6	125	35.6	37	10.5	63	17.9	6	1.7	9	2.5
Schritte A2	110	31.6	105	30.1	44	12.6	81	23.2	1	0.2	7	2
Gazi A1	65	26	33	13.2	78	31.2	74	29.6	-	-	-	-
Gazi A2	55	26	32	15.1	61	28.9	63	29.8	-	-	-	-

Yukarıdaki verilere bakıldığında Schritte International ders kitaplarındaki yazma etkinliklerin Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklere kıyasla sayıca az olduğu görülmektedir. Verilerin daha iyi anlaşılabilmesi için yüzdeler dağılımları da eklenmiştir.

Tablo 3'e göre Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi ders kitaplarında dinleme becerisi hariç tutulursa beceriler dengeli sayılabilecek bir şekilde aktarılmıştır. Ders kitaplarında her üniteye diğer becerilerden sonra yer verilen dinleme etkinliklerinin sayısının da oldukça az olduğu görülmektedir. Yazma etkinlikleri ise en çok önem verilen etkinlik olarak göze çarpmaktadır.

Schritte International ders kitaplarında ise Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındakinin aksine dinleme en çok önem verilen beceri olmuştur. Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında önemli bir alanı kapsayan yazma ve okuma etkinliklerinin Schritte International ders kitaplarında dört temel beceri içerisinde en az yer verilen etkinlikler olduğu görülmektedir. Yazma ve okuma çalışmalarının dinleme etkinliklerinin neredeyse yarısı kadar dağıtıldığı Schritte International ders kitaplarında, konuşma ve dinleme etkinliklerinin ağırlıkta olduğu sözlü iletişime dayalı bir yöntem izlenmiştir. Öğretmen el kitabında, öğrencilerin iletişimsel alıştırmaları kolayca

yapabilmesinin amaçlandığı, bu maksatla da günlük hayattaki konuların seçildiği; orijinal metinlerin, diyalogların, telefon görüşmelerin, fotoğraf, ses ve konuşmalarla desteklenerek kullanıldığı, böylece doğal bir ortam oluşturulmaya çalışıldığı belirtilmiştir.

Bir başka ters orantılı ilişki de yazma etkinliklerinin bir üst seviyedeki miktarında ortaya çıkmaktadır. Schritte International serisinde A1 seviyesinden A2 seviyesine geçildiğinde yazma etkinliklerinde artış görülürken Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisinde bu durumun tam tersi bir durum söz konusudur. Bir üst seviyeye geçince yazma etkinliklerinin artırılması beklenen bir durumdur (Tok, 2013). Çünkü öğrenciler henüz ilgili dilde bir ilerleme kaydedememişken onlardan bir metin yazmaları beklenemez. Dolayısıyla bu aşamada yazma etkinlikleri tamamlama, sıralama, düzeltme, dönüştürme gibi dilbilgisi ve kelime bilgisine yönelik alıştırmalardan oluşmaktadır. Paragraf ve metin düzeyindeki yazma çalışmalarının ileri seviyelerdeki kitaplarda öğrencilerden istenmesi beklenebilir. Bu bağlamda araştırmaya konu edilen ders kitaplarında üst seviyedeki kitaba geçişte yazma etkinliklerinin sayısında meydana gelen ters ilişkinin açıklanmasında etkinliklerde kullanılan yazma teknikleri ve etkinliklerin hangi yazma düzeyinde gerçekleştiği büyük önem arz etmektedir.

Çalışmada ders kitaplarında yer alan etkinlik sayıları ile yazmaya ayrılan yerin doğru bir orantı oluşturduğunu söylemek mümkün değildir. Yazma etkinliklerin sayısal olarak çok olması yazma çakışmalarının niteliğini arttırmaktan ziyade düşürdüğünü söylemek de mümkün olabilir. Çünkü yazma etkinliklerinin, dilbilgisi etkinlikleri ya da dilbilgisini destekleyen etkinlikler olarak ele alındığı görülebilmektedir. Ayrıca yazma etkinliklerinin okutmanlar tarafından dönüt verilebilmesinde çok fazla yazma etkinliği olumsuz bir durum oluşturabilir. Bu nedenle çalışmada Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yazma etkinlik sayılarının çok fazla olmasının olumsuz bir durum oluşturabileceği

söylenbilir. Bununla birlikte eserin ayrıca nitelik bakımından başka analizlerinin yapılarak yazma becerilerine verdiği katkı ortaya konulabilir.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve Schritte International Ders Kitaplarında Kullanılan Yazma Tekniklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde ders kitaplarında bulunan yazma etkinlikleri tablo halinde başlıklarıyla birlikte listelenmiş, etkinliklerin anlaşılması için yanlarına açıklamalar eklenmiş, kullanılan yazma teknikleri ve etkinliğin hangi yazma düzeyinde olduğu yazılmıştır ve her tablodan sonra bulgularla ilgili yorumlar yapılmıştır.

Tablo 4

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 1. Ünitadaki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
1	Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz. (s. 8)	Harflerinin yarısı yazılmamış olan kelimeleri uygun harflerle doldururlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
2	Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde tamamlayınız. (s. 8)	Boşluklara anlamca uygun kelimeleri yazarak cümleleri tamamlarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
3	Yurt başvuru formundaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz. (s. 9)	Kişisel bilgilerini kelime halinde yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
4	Aşağıdaki soruları cevaplayınız (s. 9)	Ad, yaş meslek ve memleket ile ilgili soruları yanıtlarlar.	Cümle Düzeyi	Sorulara Cevap Vererek Yazma
5	Dinleyiniz. Boşlukları doldurunuz. (s. 9)	Kelimelerdeki boşlukları dinleyerek doldururlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
6	Kutucuktaki kelimelere uygun ekleri getiriniz ve bu kelimelerle aşağıdaki cümleleri tamamlayınız. (s. 13)	İsim tamlamalarına ait isimleri cümle içindeki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
7	Aşağıdaki metni okuyunuz. Siz de kendinizi ve ailenizi tanıtan kısa bir metin yazınız. (s. 13)	Kendilerini ve ailelerini örnekteki gibi iki küçük paragraf yazarak anlatırlar.	Paragraf Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
8	Fotoğraftaki kişileri örnekteki gibi tanıttınız. (s. 16)	Fotoğraftaki kişilerin fiziksel özelliklerini örnek metindeki gibi tasvir ederler.	Paragraf Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
9	Aşağıdaki cümlelerde altı çizili bölümleri örnekteki gibi yazınız. (s. 16)	"ile" edatını -la, le şeklinde ilgili kelimeyle birleştirerek yeniden yazarlar.	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma

Tablo 4'ün devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
10	"-dan sonra, -a kadar, -mak istiyorum, -dan önce" ifadelerini cümledeki boşluklara uygun gelecek şekilde kullanınız. (s. 17)	İlgili kelimeleri cümledeki boşluklara yazarlar.	Kelime Düzyeyi	Kontrollü Yazma
11	Aşağıda açıklaması verilen akrabalık isimlerini örnekteki gibi yazınız Bunları bulmaca içinde gösteriniz.(s. 17)	Amca, dayı, teyze gibi "akraba" konusuyla ilgili kelimeleri kutulara yazarlar. Sonra da bulmaca da bu kelimeleri işaretlerler.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
12	Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Evinizi tanıttınız. (s. 21)	Evin bölümleri, eşyaları ve çevresiyle ilgili kelimelerden yararlanarak evlerini tasvir ederler.	Paragraf Düzyeyi	Betimleme
13	Aşağıdaki taşıtların adları nedir? Boşluklara yazınız. (s. 21)	Resimlerdeki taşıtların Türkçelerini yazarlar.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
14	Krokiyi inceleyiniz. Soruları cevaplayınız. (s. 22)	Krokideki mekânlara nasıl gideceklerini küçük metinler halinde yazarlar.	Paragraf Düzyeyi	Haritalardan yararlanma
15	Haritadaki şehirler nerede? Kutucuklardaki kelimelerden yararlanarak soruları örnekteki gibi cevaplayınız (s. 23)	Şehirlerin hangi yönde olduğunu haritaya bakarak yazarlar	Cümle Düzyeyi	Haritalardan yararlanma
16	Aşağıdaki sözcüklerle Ankara'yı ve kendi şehrinizi anlatınız. (s. 23)	Şehirlerin nerede bulduklarını ifade eden soruları verilen kelimeler yardımıyla haritaya bakarak cevaplarlar.	Cümle Düzyeyi	Haritalardan yararlanma

Tablo 4'e bakıldığında yedi farklı yazma tekniği kullanıldığı ve bunların içinden en çok kelime düzeyindeki tamamlama alıştırmalarına yer verildiği görülmektedir. Tamamlama alıştırmalarıyla öğretilmek istenilen kelime hazinesi öğrencilere aktarıldıktan sonra etkinlik 4'teki gibi sorularak cevap verme etkinliği verilmiştir. Aslında bu etkinlik sorulara toplu halde cevap verilerek ve cümle aralarına bağlaç eklenerek paragraf düzeyinde de yapılabilirdi. Sorulara cevap vererek yazma tekniğinde öğrencilere hepsi aynı konuyla ilgili olan sorular yöneltilir. Sorular rastgele dizilmiştir. Öğrenciler bu soruları önce anlam sırasına koyar, sonra da cevaplarlar. Cevapları birleştirdince de paragraf ya da metin ortaya çıkmış olur (Demirel 2003). Ancak etkinlik 4'te yalnızca sorulara ayrı ayrı yanıt yazılır. Bu yüzden de etkinlik cümle düzeyinde kalmıştır.

Kitabın ilk ünitesi olmasına rağmen Tablo 4’te üçü farklı türde olmak üzere dört tane paragraf düzeyindeki yazma etkinliğine yer verilmiştir. Paragrafı oluşturmak için gereken kelimeler kutulara yazılı olduğu için öğrenciler yazarken çok da zorluk çekmeyebilirler. Bu ünite 14., 15. ve 16. etkinliklerde Schritte International ders kitaplarında ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2’de kullanılmayan haritalardan yararlanma tekniği bulunmaktadır.

Tablo 5

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 2. Ünitedeki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
17	Aşağıdaki boşlukları afişe göre doldurunuz. (s. 30)	Afişteki bilgileri anahtar kelimeler halinde yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
18	Arkadaşınıza E-Posta yazın Afişteki bilgileri kullanınız. (s. 30)	Konser afişindeki kısa bilgileri kullanarak kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeyi	E-Posta Yazma
19	Resimdeki kişi ne yapıyor? Kutucuktaki kelimeleri kullanın. (s. 31)	Kutudaki fiilleri fotoğraflarla eşleştirip yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
20	Aşağıdaki soruları cevaplayınız. (s. 31)	Saatleri kullanarak neyin ne zaman olacağını bir cümleyle ifade ederler.	Cümle Düzeyi	Sorulara Cevap Vererek Yazma
21	Aşağıdaki cümlelerde boşluklara -lı -siz eklerini getiriniz. (s. 35)	İlgili ekleri kelime sonlarına eklerler.	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma
22	Kutudaki isimleri uygun başlıkların altına yazınız. (s. 35)	Kelimeleri "meyve, sebze ve içecek" olarak gruplandırır.	Kelime Düzeyi	Listeleme
23	Kutucuktaki fiilleri kullanınız ve bir gününüzü anlatınız. (s. 35)	Kutudaki fiiller yardımıyla kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma
24	Aşağıdaki cümleler ne zaman söylenir? (s. 38)	Bayramda, yılbaşında, ölüm ve hastalık durumunda neler söylendiği yazılmış. Bayramda yılbaşında... gibi ifadelerle cümle yazarlar.	Kelime Düzeyi	Cümle Kurma
25	Boşlukları kutudaki uygun kelimelerle doldurunuz. (s. 39)	Anlamca uygun kelimeleri diyalogdaki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
26	Aşağıdaki resimleri uygun cümlelerle eşleştiriniz. (s. 39)	Çok yaşa, afiyet olsun gibi ifadeler verilmiş. Hangi ifadenin hangi resme uyduğunu oklarla gösterirler.	Cümle Düzeyi	Yeniden yazma
27	Bugün hava nasıl? (s. 29)	Hava durumunu ifade eden kelimeleri resimlerle eşleştirirler.	Kelime Düzeyi	Yeniden yazma
28	Kutucuktaki kelimeleri ilgili resimlerle eşleştiriniz. (s. 42)	Hastayken kullanılan şikâyet ifade eden fiiller kutuya yazılmış. Bu fiilleri resimlerdeki şahıslara göre çekerler.	Kelime Düzeyi	Cümle Kurma

Tablo 5'in devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
29	Kutudaki kelimelerden yararlanınız. Doktor-hasta diyalogu yazınız. (s. 43)	Hastayken kullanılan şikâyet ifade eden fiiller kutuya yazılmış. Bu fiilleri kullanarak diyalog yazarlar.	Cümle Düzeıy	Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma
30	Resimlerin altına istek cümleleri yazınız. Kutudaki kelimelerden yararlanınız. (s. 43)	Kutuda yazan fiilleri çekerek resimlerle eşleştirirler.	Kelime Düzeıy	Cümle Kurma
31	Aşağıdaki fiillerle izin cümleleri yazınız. (s. 44)	Fiillerin sonlarına bilir miyim ekleyerek cümle kurarlar.	Cümle Düzeıy	Cümle Kurma

Tablo 5'e bakıldığında çoğunluğu kelime düzeyinde olan çok sayıda yazma tekniğine yer verildiği görülmektedir. Kitapta ilk kez bu ünite de kullanılan yeniden yazma, ilgili kelimenin cümlelerin, paragrafın ya da metnin olduğu gibi yazılması esasına dayanan ve dil öğretiminde temel seviyede sıklıkla kullanılan bir tekniktir (Raimes, 1983). Bu teknik sayesinde imla kuralları, noktalama işaretleri, büyük küçük yazımı ve nerede paragrafa başlanacağı öğretilir.

Kitapta kelime öğretimi yeniden yazma ve tamamlama alıştırmalarıyla yapıldığı için 2. ünite de bu etkinlikler çok sayıda bulunmaktadır. Cümle kurma tekniği üç etkinlikte kullanılmıştır. Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders kitaplarında kutu içindeki kelimeleri kullanarak bir diyalog ya da kısa bir metnin yazılmasının istendiği “verilen sözcüklerle paragraf oluşturma” tekniğiyle Sever vd. (2011) yazma etkinliğini şu şekilde oyun haline getirmiştir:

Öğretmen küçük kâğıtlara her kâğıtta bir kelime olacak şekilde kelimeler yazar ve bu kâğıtları da bir torbaya koyar. Yaklaşık 200- 250 tane kelime hazırlamıştır. Öğrencilere torbadan 5 tane kelime seçtirir ve onlardan bu kelimeleri içeren bir paragraf oluşturmalarını ister.

Schritte International Ders Kitapları'nda bu tür oyunlar çok sayıda kullanılırken Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları'nda çok az sayıda kullanılmıştır.

22. etkinlikte kullanılan listeleme tekniğinde öğrenciler kutu içindeki kelimeleri meyve sebze içecek olmak üzere üç kategoriye ayırıp listelerler. Raimes (1983)'a göre, listeleme tekniğinin kullanıldığı bir etkinlikte ilgili kategoriye uyan şeylerin listeye eklenip uymayanların listeden çıkarılmasıyla liste hazır hale geldikten sonra listedeki kelimeler kullanılarak bir paragraf ya da metin yazılır. Dolayısıyla etkinlik 22'de listeleme üç farklı kategoride yapılmakta; ama sonrasında en azından cümle düzeyinde de olsa listelenen kelimelerle ilgili herhangi bir yazma çalışması yaptırılmamaktadır. Bu yüzden de etkinlik yapı itibarıyla kelime etkinliğine benzemektedir.

2. ünite de paragraf düzeyindeki yazma etkinliklerinin sayısı azalmıştır. Çoğunlukla kelime öğretmeye ve cümle kurmaya yönelik etkinlikler kullanılmıştır.

Tablo 6

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 3. Ünite deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
32	Aşağıdaki sözcükleri uygun boşluklara yerleştiriniz. (s. 48)	Yolculukla ilgili kelimeleri cümle içindeki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
33	İşaretler Hangi Anlama geliyor? Yazınız. (s. 48)	Kutudaki ifadeleri trafik işaretlerinin altına yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Yeniden yazma
34	Aşağıdaki sözcükleri uygun ekleri getiriniz. Paragrafı tamamlayınız. (s. 48)	Kelimeleri ve eki paragraftaki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
35	Aşağıdaki bilgileri okuyunuz ve biletteki boşlukları doldurunuz, soruları cevaplayınız. (s. 49)	Otobüs biletinde yazanları önce anahtar kelimeler halinde boşluklara yazarlar, sonra da sorularda tam cümle şeklinde yazarlar.	Kelime Düzeyi	Sorular cevap Yazma
36	Aşağıdaki boşlukları uygun durum ekleriyle doldurunuz. (s. 55)	Cümle içindeki kelimelerin sonlarına -e -a ya gibi ekleri yazarlar.	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma
37	Aşağıdaki anonsları nerede duyuyoruz? (s. 55)	Hastanede, sinemada gibi kısa yanıtlar yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
38	Aşağıdaki bilgiler hangi sosyal mekâna ait? (s. 55)	Sinemada stadyumda gibi kısa yanıtlar yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
39	Şimdi nerede yaşıyorsunuz? Burası nasıl bir yer? Ailenize anlatınız. (s. 55)	Konuyla ilgili kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Betimleme
40	Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız. (s. 58)	Çekilmiş fiilleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması

Tablo 6'nın devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
41	Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde tamamlayınız. (s. 58)	Kelimeleri sıfat tamlamasıyla cümle haline getirirler.	Kelime Düzeiy	Tamamlama Alıştırması
42	Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz. (s. 58)	Verilen kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeiy	Tamamlama Alıştırması
43	Hafta sonu tatilinde ne yaptınız? Anlatınız. (s. 59)	Konuyla ilgili kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeiy	Serbest Yazma
44	Diyaloğu dinleyiniz. Boşlukları doldurunuz. (s. 59)	Diyalogdaki boşlukları dinleyip kelimelerle doldururlar.	Kelime Düzeiy	Boşluk doldurarak Dikte

Tablo 6'ya göre cümle düzeyinde hiç etkinlik bulunmaması ve bundan dolayı oluşan boşluğun daha fazla tamamlama alıştırmasıyla doldurulmuş olması dikkat çekicidir. Herhangi bir yönlendirme ya da yardımcı öğeler olmadan öğrencilerden bir konu hakkında yazmalarının istendiği "serbest yazma" tekniği etkinlik 43'te paragraf düzeyinde kullanılmıştır. Bir başka paragraf düzeyindeki etkinlik ise betimleme olmuştur. Betimleme, nesnelerin, yerlerin, resimlerin, olayların, kişilerin ve eylemlerin tasvir edildiği; ana amacı, okuyucuyu betimleneni net bir şekilde tasavvur edebileceği kadar iyi bilgilendirmek olan bir yazma tekniğidir (Genç, 1997). Etkinlik 39'da öğrencilerden yaşadıkları yeri betimlemeleri istenmiştir.

Tablo 7

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 4. Ünitedeki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
45	Metindeki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz. (s. 64)	Metin içindeki boşluklara kutudaki kelimeleri yerleştirirler.	Kelime Düzeiy	Tamamlama Alıştırması
46	Kutucuktaki kelimeleri uygun resimlerin altına yazınız. (s. 65)	Bilgisayar aksesuarlarının altına adlarını yerleştirirler.	Kelime Düzeiy	Yeniden yazma
47	Kutucuktaki komutları simgelerin altına yazınız. (s. 65)	Bilgisayar terimlerini ilgili sembollerle eşleştirirler.	Kelime Düzeiy	Yeniden yazma
48	Bilgisayarın hayatımızdaki önemi hakkında birkaç cümle yazınız. (s. 65)	Konuyla ilgili kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeiy	Serbest yazma
49	Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız. (s. 68)	Kutuda master halleri verilmiş olan fiilleri boşluklara yerleştirip çekerler.	Kelime Düzeiy	Tamamlama Alıştırması

Tablo 7'nin devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzey	Yöntem
50	Kutudaki kelimeleri kullanarak bir paragraf yazınız. (s. 68)	Kelimeler yardımıyla kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma
51	Aşağıdaki resimlere uygun cümleler yazınız. (s. 69)	Resimlerde kızın yaptıklarını birer cümleyle yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
52	Aşağıdaki soruları cevaplayınız. (s. 69)	Birbiriyle ilgili olmayan 5 soruya cevap verirler.	Cümle Düzeyi	Sorulara Cevap Vererek Yazma
53	Diyaloğu dinleyiniz. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz. (s. 69)	Diyalogdaki boşlukları dinleyip kelimelerle doldururlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk doldurarak Dikte
54	Boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz. (s. 73)	Kutudaki kelimeleri cümlelere yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
55	Aşağıdaki boşluklara kutudaki uygun kelimeleri yazınız. (s. 73)	Kutudaki kelimeleri cümlelere yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
56	Siz de hangi mevsimde neler yaptığınızı yazınız. (s. 73)	Her mevsim için bir cümle kurarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
57	Telefon anonslarını dinleyiniz ve boşlukları doldurunuz. (s. 73)	Anonslardaki boşluklara dinlemeden sonra kelimeleri yazarlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk doldurarak Dikte
58	Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle tamamlayınız. (s. 75)	Kutuda master halleri verilmiş olan fiilleri boşluklara yerleştirip çekerler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
59	Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde sıralayınız ve anlamlı bir metin oluşturunuz. Metni aşağıya yazınız. (s. 75)	Cümleleri sıralayıp yeniden yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Sıralama
60	Arkadaşınıza aşağıdaki durumlara uygun kısa mesajlar yazınız. (S.75)	Siz zamiriyle yazılmış olan cümleleri ben zamirine göre yeniden yazarlar.	Cümle Düzeyi	SMS Yazma

Tablo 7'ye bakıldığında diğer üç üniteden farklı olarak SMS yazma (bkz., etkinlik 60) ve düzensiz olarak verilen sözcüklerin doğru şekilde sıralandığı ve fiilin çekilerek anlamlı ve kurallı cümle haline getirildiği ya da cümlelerin anlamlarına göre sıralanıp paragraf haline getirildiği sıralama tekniklerine yer verildiği görülmektedir (Demirel, 2003). Etkinlik 59'da cümlelerin uygun sıraya getirilip yeniden yazılması istenmiştir.

Diğer ünitelere kıyasla sayıları az olsa da ünite 4'te bol miktarda kullanılan yine tamamlama ve yeniden yazma etkinliklerinin yanında cümle kurma sorulara cevap yazma gibi cümle düzeyindeki etkinliklerle verilen sözcüklerle paragraf oluşturma ve serbest yazma gibi paragraf düzeyindeki yazma teknikleri kullanılmıştır.

Tablo 8

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 5. Ünitadaki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
61	Aşağıdaki diyalogu uygun kelimelerle tamamlayınız. (s. 80)	Kelimeleri diyalogdaki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
62	Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle tamamlayınız. (s. 81)	-a, -de, -da gibi ekleri kelime sonlarına yazarlar.	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma
63	Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Altı çizili kelimelerle örnekteki gibi yeni cümleler kurunuz. (s. 85)	İlgili kelimelerle verilen cümlelerle bağdaşmayan cümleler kurarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
64	Yön ifadeleri ile örnekteki gibi cümleler yazınız. Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. (s. 85)	Kutudaki kelimelerden uygun olanları seçip fiilleri de çekip cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
65	Aşağıdaki ifadelerle örnekteki gibi cümleler kurunuz. (s. 88)	Kelimeler 3 sütun halinde verilmiş. Her sütundan uygun olan kelimeyi seçerek cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Sıralama
66	Aşağıdaki cümleleri uygun sözcük ve eklerle tamamlayınız. (s. 89)	Kutudaki kelimeleri cümlelere yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
67	Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayınız. (s. 92)	Kutudaki fiilleri çekip boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
68	Aşağıdaki karışık cümleleri sıralayınız ve metin olarak yazınız. (s. 93)	Cümleleri sıralayıp yeniden yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Sıralama
69	Aşağıdaki kelimeleri doğru şekilde yeniden yazınız. (s. 93)	Harfleri karışık şekilde yazılmış olan kelimeleri doğru şekliyle yeniden yazarlar.	Kelime Düzeyi	Düzeltilme Alıştırması

Tablo 8'e bakıldığında yazma etkinliklerinin azaldığı, ama teknik çeşitliliğinden taviz verilmediği göze çarpmaktadır. En çok kullanılan teknik yine tamamlama alıştırmaları oluştur. Sıralama tekniklerine hem cümle hem de paragraf düzeyinde yer verilmiştir. Tamamlama ve kontrollü yazma etkinlikleriyle giriş yapılan dilbilgisi konularına cümle kurma etkinlikleriyle pekiştirilmiştir.

Etkinlik 69’da düzeltme alıştırmaları kullanılmıştır. Düzeltme alıştırmalarıyla kastedilen, verilen metindeki yanlış ya da eksik olan noktalama işaretlerinin düzeltildiği ya da eklendiği, anlatım bozukluklarının ve metindeki dilbilgisi sorunlarının giderildiği alıştırmalardır. 69. Etkinlikte ise sözcükler “sökak, otobüs, tiren” şeklinde alt alta yazılmıştır. Öğrenciden bu kelimelerin doğru yazılışlarını yanlarına yazmaları istenmektedir. Bu etkinlikte bir yazma etkinliği olarak doğrusunu yazdıktan sonra o kelimeyle ilgili bir cümle kurulması istenebilirdi. Kelimenin doğrusunun yan tarafına yazılması yazma etkinliğinden çok kelime çalışmasına benzemektedir.

Tablo 9

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 6. Ünitadaki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
70	Aşağıdaki resimlere uygun kutlama mesajları yazınız. (s. 98)	Fotoğraflardaki kutucuklara birer cümle yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
71	Örnek cümleye bakınız. Kutucuktaki sözcükleri kullanınız ve siz de benzer cümleler yazınız. (s. 98)	Örnek cümleye sadece kutudaki sıfatları ekleyerek yeni cümle oluşturmuş olurlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
72	Aşağıdaki elektronik postayı okuyunuz. Siz de benzer bir elektronik posta yazınız. (s. 99)	Örnek metini biraz değiştirerek yeniden yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
73	Aşağıdaki sorulara olumlu ve olumsuz yanıtlar yazınız. (s. 102)	Bir ya da iki kelimeyle kısa yanıt yazarlar. (Yanıt sorunun içinde)	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma
74	Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Siz de benzer cümleler yazınız. (s. 103)	Cümle içindeki "üç yıldır, beş aydan beri" gibi kelimeleri eş anlamlılarını kullanarak cümleleri yeniden yazarlar.	Cümle Düzeyi	Kontrollü Yazma
75	Aşağıdaki cümleleri örnekteki gibi uygun sözlerle tamamlayınız. (s. 104)	Kutudaki fiilleri çekip boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırmaları
76	Aşağıdaki resimleri inceleyiniz ve resimlere uygun notlar yazınız. (s. 106)	Not kâğıtlarına kısa cümleler yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
77	Alışveriş yapmak istiyorsunuz fakat paranız bunu için yeterli değil Ailenize bu konuyla ilgili bir elektronik posta yazınız. (s. 107)	Konuyla ilgili kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeyi	E-Posta Yazma

Tablo 9'un devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
78	Günlük hayatta en çok kime hangi notları yazarsınız? Aşağıdaki boşluklara yazınız. (s. 107)	Beş tane birbiriyle ilgili olmayan cümle yazarlar.	Cümle Düzeysi	Cümle Kurma
79	Aşağıdaki diyalogu inceleyiniz. Meslekler, okul hayatı, bir yer bir spor dalı gibi hayatınızın herhangi bir bölümle ilgili bir paragraf yazınız. (s. 110)	Örnek metin ve kutudaki kelimeler yardımıyla bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzeysi	Örneğe Bakarak Yazma

Tablo 9'a göre kitabın son ünitesindeki yazma etkinlikleri listelenmiştir. Önceki ünitelerde hep en çok tercih edilen yazma tekniği olan tamamlama alıştırmaları bu ünite de bir kez kullanılmıştır. Kelime düzeyindeki etkinliklerin azaltılıp cümle düzeyindeki etkinliklere ağırlık verilmiş olması dikkat çekicidir. Paragraf düzeyindeki örneğe bakarak yazma ve cümle düzeyindeki cümle kurma teknikleri bu ünite de en çok kullanılan teknikler olmuştur.

Tablo 10

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 1. Ünite de ki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
1	Paragraftaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz. (s. 6)	Verilen beş kelimeyi paragraftaki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeysi	Tamamlama Alıştırması
2	Aşağıdaki paragrafı uygun sözcüklerle tamamlayınız. (s. 6)	Her boşluk için test usulü 4 seçenek mevcut. Doğru olanı bulup boşluğa yerleştirirler.	Kelime Düzeysi	Tamamlama Alıştırması
3	Sınıfta bir oyun oynuyorsunuz. Tablodaki karışık bilgileri doğru şekilde eşleştiriniz. (s. 7)	Kelimeler 5 sütun halinde verilmiş. Her sütundan uygun olan kelimeyi seçerek cümle haline getirirler.	Cümle Düzeysi	Sıralama
4	Aşağıdaki boşluklara uygun notlar yazınız. (s. 10)	Üç küçük metin yazarlar.	Paragraf Düzeysi	Serbest (günlük) yazma
5	İçinde kutucuktaki kelimelerin de geçtiği bir gazete haberi yazınız. (s. 10)	Kutudaki kelimeler yardımıyla kısa bir metin yazarlar.	Paragraf Düzeysi	Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma
6	Bu hafta çok yoğunsunuz. Sizin için birçok davetiye var. Acaba bu davetler nerede, ne zaman ve kaçta? (s. 11)	Her üç davetiye için üçer soru ve üçer seçenek mevcut. Doğru seçeneği bulurlar.	Kelime Düzeysi	Tamamlama Alıştırması

Tablo 10'un devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzey	Yöntem
7	Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz. (s. 14)	Kutudaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
8	Aşağıdaki fotoğrafları inceleyiniz ve boşlukları uygun şekilde doldurunuz. (s. 15)	Resimlere bakıp havayla ilgili sıfatları boşluklara yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
9	Mevsimlerle ilgili düşüncelerinizi kompozisyon şeklinde yazınız. (s. 15)	Kısa bir metin yazarlar.	Metin Düzeyi	Kompozisyon
10	Uygun fiilleri seçiniz ve cümledeki boşlukları doldurunuz. (s. 18)	Fiilleri çekip uygun boşluğa yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
11	Aşağıdaki kelimeleri zıt anlamlarıyla eşleştiriniz. Uygun sözcüğü seçiniz, boşlukları doldurunuz. (s. 19)	Kutudaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
12	Aşağıdaki diyalogu uygun ifadeleri kullanarak tamamlayınız. (s. 19)	Fiilleri çekip uygun boşluğa yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
13	Dinleyiniz ve boşlukları doldurunuz. (s. 19)	Diyalogdaki boşluklara dinleyerek kelimeleri yazarlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte

Tablo 10'a bakıldığında A2 seviyesine geçildiği halde kelime düzeyindeki tamamlama alıştırmalarının yine çok sayıda kullanıldığı görülmektedir. Paragraf düzeyinde üç farklı teknik bulunmaktadır. Etkinlik 3'te birkaç cümlelik bir günlük yazımı söz konusudur. 4. Etkinlikte ise verilen sözcüklerle paragraf yazma tekniği kullanılarak öğrencilere kutucuktaki kelimeler yardımıyla bir gazete haberi yazdırılmaktadır. Ünitadaki tek metin düzeyindeki yazma etkinliğinde (Bkz. 9. Etkinlik) her hangi bir yardımcı kelime, cümle ya da örnek metin olmaksızın öğrencilerden mevsimler hakkında kompozisyon yazmaları istenmektedir. Yazma için boş bırakılan satırlara bakılırsa çok kapsamlı bir kompozisyondan ziyade 5-6 cümlelik kısa bir metin oluşturulması beklenmektedir.

Tablo 11

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 2. Ünitadaki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
14	Örnekleri inceleyiniz. Aşağıdaki ifadelerle siz de cümleler yazınız. (s. 24)	Fiillere -e bilmek yardımcı fiili ekleyerek cümle kurarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle kurma
15	Kutucuktaki kelimeleri kullanınız ve cümleleri tamamlayınız. (s. 24)	Verilen sıfatları boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
16	Bir arkadaşınız aşağıdaki mektupla size bazı sorular soruyor ve sizden yardım bekliyor. Siz de bir mektup yazınız ve ona yardımcı olunuz. (s. 25)	Mektupta iki soru sorulmuş. Dolayısıyla iki paragraflık bir metin yazarlar.	Metin Düzeyi	Mektup Yazma
17	Aşağıdaki notlarla fotoğrafları eşleştiriniz. (s. 28)	Kısa cümleleri fotoğraflarla eşleştirip yazarlar.	Cümle Düzeyi	Yeniden yazma
18	Aşağıdaki cep telefonu mesajlarını uygun şekilde tamamlayınız. (s. 29)	2-3 kelimelik cümleler yazarlar.	Cümle Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
19	Aşağıdaki cümleleri doğru şekilde sıralayınız. (s. 29)	Cümleleri sıralayıp paragraf haline getirirler.	Paragraf Düzeyi	Sıralama
20	Aşağıdaki cümleyi verilen hitap sözcükleriyle uygun şekilde tamamlayınız. (s. 29)	Kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Kelime Tamamlama
21	Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz ve örnekteki gibi uygun cümleler kurunuz. (s. 32)	Fiilleri eşleştirip çekerler.	Cümle Düzeyi	Cümle kurma
22	Aşağıdaki fotoğraflarla ilgili örnekteki gibi cümleler kurunuz ve siz de neyi seviyorsunuz ya da sevmiyorsunuz yazınız. (s. 33)	Resimdeki eylemleri birer cümleyle anlatırlar.	Cümle Düzeyi	Cümle kurma
23	Aşağıdaki sözcükleri cümle içinde kullanınız. (s. 37)	İsim, edat sıfat ve fiil gibi farklı türden kelimeler verilmiş. Her kelime ile farklı birer cümle kurarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle kurma
24	Aşağıdaki fotoğrafların altına uygun kelimeleri yazınız. (s. 37)	Kutudaki kelimelere fiil de ekleyip cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Sıralama
25	Bir hafta sonu etkinliği yazınız. Aşağıdaki kelimelerden yararlanınız. (s. 37)	Kelimeler yardımıyla küçük bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Sözcüklerle Paragraf Oluşturma

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı'nın ilk ünitesi yazma etkinliklerinin düzeyleri ve kullanılan tekniklerin türleri bakımından A1 düzeyindeki kitabın

ortalarındaki bir üniteye benzemektedir. Ama Tablo 11'e bakıldığında, A2 seviyesine geçildiği, cümle ve paragraf düzeyindeki yazma etkinliklerinin daha çok kullanılması ve metin düzeyinde bir mektup yazma çalışmasına yer verilmesi dolayısıyla hissedilmektedir. A1 seviyesinde her zaman kelime düzeyinde kullanılan tamamlama alıştırmaları ilk kez bu ünite de cümle hatta paragraf tamamlama türüyle kullanılmıştır.

Tablo 12

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 3. Ünite de ki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
26	Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki kelimelerle tamamlayınız (s. 42)	Parantez içindeki fiilleri dili geçmiş zamanda çekip yazarlar.	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma
27	Aşağıdaki metnin boşluklarını kutucuktaki ifadelerle doldurunuz. (s. 43)	Kutudaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Kontrollü Yazma
28	Aşağıdaki yapı ve kelimeleri cümlede kullanınız.(s. 43)	Verilen kelimeyle cümle kurarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
29	Aşağıdaki başlıklardan birini seçin ve bir afiş oluşturun. (s. 46)	Bir afiş yazarlar.	Paragraf Düzeyi	
30	Aşağıdaki cümlelerde yer alan yazım yanlışlarını düzeltiniz. (s. 47)	Bitişik yazılan "ki" eklerini ayırırlar ya da tam tersini yaparlar.	Kelime Düzeyi	Düzeltilme Alıştırmaları
31	Aşağıdaki sözcükleri eşleştiriniz, uygun ekleri getiriniz ve isim tamlaması yapınız. (s. 50)	İsim tamlaması yaparlar.	Kelime Düzeyi	Dönüştürme Alıştırmaları
32	Siz de fotoğraftan ve kutucuktaki sözcüklerden yararlanarak örnekteki gibi bir metin yazınız. (s. 51)	Örnek metni biraz değiştirerek yeniden yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
33	Aşağıdaki cümlelerde -de'nin yazımıyla ilgili bazı yanlışlar vardır. Yazım yanlışlarını bularak düzeltiniz. (s. 51)	Yazım yanlışlarını düzelterip yeniden yazarlar.	Kelime Düzeyi	Düzeltilme Alıştırmaları
34	Aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi cümleler yazınız. (s. 55)	Cümlelerin yarısı boşluk bırakılmış, kalan kısmı kutudaki kelimeleri de kullanarak doldururlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırmaları
35	Aşağıdaki ifadeleri kullanarak siz de örnekteki gibi izin isteme cümleleri yazınız. (s. 55)	Fiillerin sonlarına bilir miyim eklerler.	Kelime Düzeyi	Dönüştürme Alıştırmaları
36	Örnekteki cümleleri inceleyip aşağıdaki -mek istiyorum" ile biten cümleleri " -mek için" cümleleri haline getiriniz. (s. 55)	Cümlelerde istenen değişiklikleri yapıp yeniden yazarlar.	Cümle Düzeyi	Tamamlama Alıştırmaları
37	Aşağıdaki metnin boşluklarını dinlediğiniz parçaya göre doldurunuz (s. 55)	Metindeki boşluklara kelimeleri dinleyerek yazarlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte

Tablo 12'deki yazma tekniklerine bakıldığında, kontrollü yazma, düzeltme ve dönüştürme alıştırmaları gibi daha çok dilbilgisi odaklı tekniklerin kullanıldığı görülmektedir. Etkinlik 36'daki tamamlama alıştırmasında bile “-mek için” bağlacı ile iki cümlenin birbirine bağlanması istenmiştir. Dolayısıyla bağlaçla cümle tamamlama tekniği kullanılarak dilbilgisi çalışması uygulanmıştır.

Düzeltilme alıştırmalarında ise Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki gibi düzeltilecek kelimeler liste halinde verilmemiştir; aksine öğrencilerden cümle içindeki hatalı ifadeleri bulup düzeltmeleri istenmiştir. Etkinlik 30'da cümlelerdeki hatalı yazılan -ki eklerinin, etkinlik 33'te ise cümlelerdeki –de ekiyle ilgili yazım yanlışlarının düzeltilmesi ve cümlelerin yeniden yazılması istenmiştir.

Tablo 13

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 4. Ünite'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
38	Doğru kelimeleri seçiniz. Metindeki boşlukları doldurunuz. (s. 61)	Kutudaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırmaları
39	Aşağıdaki sözcüklerle kurallı cümleler kurunuz. (s. 61)	Verilen kelimeleri kurallı cümle olacak şekilde sıralarlar.	Cümle Düzeyi	Sıralama
40	Metindeki boşlukları dinlediğiniz diyaloga göre doldurunuz. (s. 61)	Metindeki boşluklara kelimeleri dinleyerek yazarlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
41	Aşağıdaki özgeçmiş örneğini inceleyiniz. Siz de kendi özgeçmişinizi hazırlayınız. (s. 64)	Örneğe bakarak boşluklara kendileriyle ilgili kelimeleri yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırmaları
42	Aşağıdaki Sorularda uygun seçeneği işaretleyiniz (s. 65)	Paragraf oluşturmayla ilgili soruların olduğu testi cevaplarlar	Paragraf Düzeyi	Sıralama
43	Aşağıdaki boşluklara tablodaki uygun kelimeleri yazınız (s. 68)	Tablodaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırmaları
44	Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz ve bu kelimelerle örnekteki gibi birer cümle kurunuz. (s. 68)	Her iki kelimedenden cümle oluştururlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
45	Aşağıdaki cümleleri anlamlı bir şekilde sıralayınız. (s. 68)	Cümleleri paragraf oluşturacak şekilde sıralarlar.	Paragraf Düzeyi	Sıralama

Tablo 13'ün devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
46	Metindeki boşlukları dinlediğiniz diyaloga göre doldurunuz. (s. 61)	Metindeki boşluklara kelimeleri dinleyerek yazarlar.	Kelime Düzyeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
47	Kutu içindeki sözcükleri kullanarak cümlelerdeki boşlukları doldurunuz. (s. 72)	Kutudaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
48	Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız. (s. 72)	Yarısı eksik olan cümleleri tamamlarlar.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması

Tablo 13'e bakıldığında Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı'nın 4. ünitesinde tamamlama ve sıralama alıştırmalarının çok kullanıldığı görülmektedir. Aynı şekilde tamamlama etkinliklerine benzeyen ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında ender kullanılan boşluk doldurarak dikte tekniğine de iki defa yer verilmiştir. Tüm bunlardan hareketle bu ünite de kelime öğretimi ve öğrenilen kelimelerin cümle ve metin içine nasıl yerleştirileceğinin ağırlıklı olarak işlendiği söylenebilir.

Tablo 14

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 5. Ünite deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
49	Aşağıda karışık verilen cümleleri paragraf halinde yeniden yazınız. (s. 78)	Cümleleri paragraf oluşturacak şekilde sıralayıp yeniden yazarlar.	Paragraf Düzyeyi	Sıralama
50	Aşağıdaki boşlukları verilen ifadelerle doldurunuz. (s. 78)	Kutudaki kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
51	Ödül almakla ilgili, içinde aşağıdaki soruların cevaplarının da olduğu, kısa bir metin yazınız. (S.79)	Metnin her cümlesi için gerekli kelimeler verilmiş. Bunları kullanarak bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzyeyi	Sorulara cevap vererek yazma
52	Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz. (S.82)	Bir kısmı ya da yarısı eksik olan cümleleri tamamlarlar.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
53	Hayalinizdeki restorani açıyorsunuz. Restorani tasvir edin. Menüüzde neler oluyor? Bir paragraf halinde yazınız. (s. 82)	Yardımcı kelime verilmemiş. Paragraf yazarlar.	Paragraf Düzyeyi	Betimleme
54	Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Resimlerin altına sebep-sonuç cümleleri yazınız. (s. 83)	Resimler ve kutudaki kelimeler yardımıyla cümleler yazarlar.	Cümle Düzyeyi	Cümle Kurma

Tablo 14'ün devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
55	Aşağıdaki ifadeleri metne doğru şekilde yerleştiriniz. (s. 86)	Kutudaki ifadeleri boşluklara yerleştirirler.	Cümle Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
56	Bir "okul veya kurs gününde" ve bir "tatil gününde" neler yaptığınızı anlatan iki ayrı paragraf yazınız. (s. 87)	Yardımsız iki paragraf yazarlar.	Paragraf Düzyeyi	Serbest Yazma
57	Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız. (S.87)	Cümlelerin sonuna bir-iki cümle daha yazarlar.	Paragraf Düzyeyi	Cümle kurma
58	Uzaktaki ailenize veya arkadaşınıza, günlerinizi ve durumunuzu anlatan kısa bir mektup yazınız. (s. 88)	Yardımcı bir etken olmadan mektup yazarlar.	Metin Düzyeyi	Mektup Yazma
59	Aşağıdaki boşlukları kutucukta verilen ifadelerle doldurunuz. (s. 90)	Kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzyeyi	Tamamlama Alıştırması
60	Nasıl bir tatil hayal edersiniz? Kompozisyon şeklinde yazınız. Aşağıdaki kelimelerden yararlanabilirsiniz. (s. 90)	Konular ve alt konular soru şeklinde verilmiş. Kutudaki fiilleri kullanarak kompozisyon yazarlar.	Metin Düzyeyi	Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma
61	Cümlelerdeki yazım yanlışlarını düzeltiniz ve cümleleri yeniden yazınız. (s. 90)	Cümleleri düzeltip yeniden yazarlar.	Cümle Düzyeyi	Düzeltilme Alıştırması

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 6 üniteden oluşmaktayken Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 kitabında 5 ünite bulunmaktadır. Tablo 14'te son üniteye yazma etkinlikleri listelenmiştir. Ders kitabının kapanış bölümü olan 5. ünitesinde paragraf düzeyindeki etkinliklerin hiçbir üniteye olmadığı kadar çok olması ya da iki tane metin düzeyinde yazma çalışmasının bulunması dikkat çekmektedir. Anımsanacağı üzere Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı'nın son ünitesinde de yazma etkinliklerinin niteliğinde diğer ünitelere kıyasla bir artış bulunmaktaydı.

Daha önceden tarafımızca eleştirilen sorulara cevap vererek yazma tekniğinin ele alınış biçimi etkinlik 51'de daha iyi bir şekilde sunulmuştur. Etkinlik 51'de sorular alt kısımlarda olası cevaplarıyla birlikte yazılmış. Öğrenciden istenen, soruları ve cevapları okumaları ve yorumlayıp bir metin haline getirmeleridir. A2 düzeyi olduğu için soruları kolaylaştırmak amacıyla cevaplar da eklenmiştir. Ancak etkinlik 60'ta yardımcı öge olarak

sadece kutucuğa kullanılabilir fiiller yazılmıştır. Dolayısıyla öğrenciler yazma hususunda etkinlik 51'edekine nazaran daha özgür bırakılmışlardır.

Etkinlik 53, 56 ve 58'de ise betimleme, serbest yazma ve mektup yazma teknikleri kullanılarak öğrencilere kitap tarafından hiçbir yönlendirme ve yardım yapılmadan metin yazma olanağı sunulduğu görülmektedir.

Tablo 15

Schritte International 1'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
1	Dinleyin ve Boşlukları Doldurun. (s. 12)	Diyaloğu dinleyip kelimeleri uygun boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
2	Formu doldurunuz. (s. 14)	Forma kişisel bilgilerini yazarlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
3	Dinleyin ve Boşlukları Doldurun. (s. 21)	Cümleleri dinleyip kelimeleri uygun boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
4	Yazınız. (s. 22)	Verilen örnek cümleler ve kelimeler yardımıyla boşlukları doldururlar.	Kelime Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
5	Arkadaşınız hakkında yazın. (s. 23)	Arkadaşları hakkında anahtar kelimelere bakarak birkaç cümlelik paragraf yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Anahtar Kelimelerle Metin Yazma
6	Dinleyin ve Boşlukları Doldurun. (s. 30)	Diyaloğu dinleyip kelimeleri uygun boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Dikte
7	Saat kaç Yazın. (s. 50)	Saatleri yazıyla yazarlar.	Kelime Düzeyi	Cümle Kurma
8	Dinleyin ve doldurun. (s. 52)	Cümleleri dinleyip verilen kelimeleri uygun boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
9	Valentina'nın haftası. Yazın ve Söyleyin. (s. 52)	Tablodaki anahtar kelimeleri cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
10	Yarın ve ertesi gün ne yapıyorsunuz? Bir ajanda hazırlayın. (s. 52)	Yapılacakları maddeler ve cümle halinde yazarlar.	Cümle Düzeyi	Listeleme
11	Yazın. (s. 53)	Robert'in sabah öğle, akşam neler yaptığını cümleler halinde yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Cümle Kurma
12	Metni dinleyip boşlukları doldurun. Sonra yine dinleyin ve yazdıklarınızla kıyaslayın. (s. 62)	İlk dinlemede boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
13	Bir ilan yazın. (s. 63)	Verilen kelimeleri de kullanarak bir ilan hazırlarlar.	Cümle Düzeyi	Tamamlama Alıştırması
14	Hafta sonu yaptıklarınızı yazın ve sınıfta sunun. (s. 67)	Örnek paragraflara bakarak konuyla ilgili bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Örneğe bakarak yazma

Tablo 15'in devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzey	Yöntem
15	Dinleyin ve doldurun. (s. 70)	Cümleleri dinleyip verilen kelimeleri uygun boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
16	Kim ne yapabilir? Bir liste hazırlayın. (s. 70)	Kimin neyi ne kadar iyi yapabildiği hakkında bir liste hazırlarlar.	Kelime Düzeyi	Listeleme
17	Oyun: Yaşayan Cümleler. -e bilmek ve istemek fiilleriyle cümleler yazın. (s. 71)	Grup halinde kartlara kelime yazıp bu kelimeleri cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
18	Bir daha dinleyin ve doldurun. (s. 72)	İlk dinlemede boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
19	Hangi cümleler yanlış? (s. 72)	İkisi yanlış, ikisi doğru olmak üzere dört cümle yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
20	Röportaj: On soru yazın. Arkadaşınızla görüşün. (s. 73)	Yazdıkları soruları birbirlerine sorarlar.	Cümle Düzeyi	Röportaj

Schritte International ders kitaplarında bir kitapta Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının bir ünitesinde bulunan yazma etkinliği kadar yazma etkinliği olduğu için tablo 15'te Schritte International 1 Ders Kitabı'ndaki tüm yazma etkinlikleri listelenmiştir.

Tablo 15'e bakıldığında en çok dikkat çeken yazma tekniğinin "boşluk doldurarak dikte" tekniği olduğu görülmektedir. Kast'a (2003) göre bu dikte tekniğinde öğrencilere ikinci kelimesi yazılmamış bir metin verilir. Boşluktaki her kelimenin baş harfi yazılmıştır. Sonra metin dinletilir ve öğrencilerden boşlukları doldurmaları istenir.

Schritte International ders kitaplarındaki dikte etkinliklerinde metin içerisinde çok sayıda boşluk olmamakla birlikte boşluklara gelecek kelimeler öğrencilere kolaylık sağlamak için metnin üst kısmına yazılmıştır.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisinde hiç kullanılmayan röportaj tekniğinde öğrenciler ikili gruplara ayrılır. Bir öğrenci röportör olur soruları sorup aldığı cevapları not eder, diğeri de soruları cevaplayıp konu hakkındaki düşüncelerini ifade eder (Raimes, 1983).

Bu teknik sayesinde görüş yazma eğlenceli bir hale getirilmiştir. Schritte International ders kitaplarında röportaj tekniği genellikle oyun bölümlerinde sunulmuştur.

Listeleme etkinliklerinde (etkinlik 10 ve 16) Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki gibi sadece kelime veya ifadelerin listelenmesi istenmemekte, liste oluşturulduktan sonra listedeki kelimeler kullanılarak cümle oluşturulması da istenmektedir.

Schritte International 1'de boşluk doldurarak dikte tekniğinden sonra en çok kullanılan teknikler cümle kurma ve -miktarı Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındaki kadar çok olmasa da- tamamlama alıştırmalarıdır.

Tablo 16

Schritte International 2'deki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
21	Bir daha dinleyin ve doldurun. (s. 12)	Dinleyip doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
22	Ne yasak ne değil Yazın. (s. 22)	Verilen kelime gruplarıyla cümle kurup resmin altına yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
23	Birlikte yaşama kuralları. (s. 22)	Kuralları cümleler halinde yazarlar ve üç başlık altında listelerler.	Cümle Düzeyi	Listeleme
24	Diyalogları dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 31)	Verilen kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
25	İnsanların nereleri ağrıyor? Yazın. (s. 31)	Resimlere bakıp bire cümle yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
26	Bir daha dinleyin ve doldurun. (s. 31)	İlk dinlemede verilen kelimeleri boşluklara yerleştirirler. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
27	Ne yapmalılar? Yazın. (s. 32)	Vücutta ağrıyan bölgeler için ne yapıldığını birkaç cümleyle ifade ederler.	Paragraf Düzeyi	Cümle Kurma
28	Bir tanesini seçin ve bir mektup yazın. (s. 33)	İki konudan birini seçip mektup yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Mektup Yazma
29	Diyalogları dinleyin ve boşlukları doldurun. Bir daha dinleyip kıyaslayın. (s. 34)	İlk dinlemede verilen kelimeleri boşluklara yerleştirirler. İkincisinde ise doğruluğunu kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte

Tablo 16'nın devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
30	Küçük Diyaloglar yazın. (s. 37)	Verilen deyimlerden 1-2 tanesini seçip diyalog yazarlar.	Cümle Düzezyi	Kavram Havuzundan Seçerek Yazma
31	Bu kim? Yazın, konuşun ve tahmin edin. (s. 62)	Sınıftaki birinin karakteri birkaç cümleyle betimlenir.	Paragraf Düzezyi	Betimleme
32	Dinleyin ve doldurun. (s. 63)	Verilen kelimeleri boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzezyi	Boşluk Doldurarak Dikte
33	Yazı ve sorun. (s. 63)	Kimi ve neyi nasıl bulduklarını sorar ve yanıtlarlar.	Cümle Düzezyi	Röportaj
34	Moda konusunda ne düşünüyorsunuz? (s. 67)	Modayla ilgili paragrafları okuduktan sonra bu konu hakkında bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzezyi	Görüş Yazma
35	Doğum günü listesi yapın. (s. 70)	Kimin doğum gününün ne zaman olduğunu listelerler.	Kelime Düzezyi	Listeleme
36	Bir SMS ya da E- Posta Yazın. Neden gelemiyorsunuz? (s. 72)	Bir önceki etkinlikteki SMS ya da e- postaya cevap yazarlar.	Paragraf Düzezyi	E-posta SMS yazma
37	Bir davetiye yazın. (s. 73)	Davetiyenin taslak hali zaten verilmiş. Biraz düzenleyerek yeniden yazarlar.	Cümle Düzezyi	Örneğe Bakarak Yazma

Tablo 16'ya bakıldığında A1 seviyesinin son kitabı olan Schritte International 2'de 6'sı cümle, 6'sı da paragraf düzeyinde ve 6'sı kelime düzeyinde olmak üzere 18 tane yazma etkinliğine yer verildiği ve 35. etkinlikteki listeleme çalışması hariç tutulursa dikte alıştırmalarının dışında kelime düzeyinde yazma etkinliği bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 16, yazma tekniklerinin çeşitliliği açısından incelendiğinde ise etkinlik sayısı az olmasına rağmen yazma tekniklerinin yeterli çeşitlilikte kullanıldığı görülmektedir. Schritte International ders kitaplarında bir defa kullanılan ve Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe serisinde rastlanılmayan "Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma" tekniğinde öğretmen öğrencilere kelimeler, kavramlar, atasözleri ya da deyimlerden oluşan bir havuz yani seçenek listesi hazırlar. Öğrenciler bu listeden bir tanesini seçip onunla ilgili paragraf ya

da metin yazarlar (MEB, 2006). 30. Etkinlikte resimler eşliğinde 8 tane deyim verilmiştir. Öğrenciler bu deyimlerden bir tanesini seçip deyimle ilgili diyalog yazarlar.

35. etkinlikte listeleme tekniği dilbilgisi ve kelime öğretme çalışması gibi kullanılmıştır. Almancada “şubatın yedisinde” ifadesinin Almancadan birebir Türkçeye çevirisi “yedinci şubatta” dır. Sıfatlar da Almancada ismin hallerine göre çekildiği için “yedinci” kelimesine hangi ekin geleceği ve yine “şubatta” derken –ta ekini hangi kelimenin karşılayacağı öğrenciler tarafından çok karıştırılan konulardandır. Bu yüzden listeleme tekniği kullanılarak bu konunun pekiştirilmek istenmesi yerinde olmuştur. Ancak bu kelimelere birkaç kelime daha eklenerek cümle kurma çalışması yapılmasının yazma becerisinin geliştirilmesi açısından etkili olacağı düşünülmektedir.

Schritte International serisindeki bir başka farklı yazma tekniği de görüş yazmadır. Bu teknik, öğrencinin belli bir konu hakkındaki görüşlerinin yazıya döküldüğü, ancak yazma yerine çoğunlukla konuşma etkinlikleri arasında görülen bir yazma tekniğidir. Etkinlik 34’te moda konusuna fotoğraflarla ve fotoğraflardaki kişilerin görüşleriyle giriş yapılmıştır. Öğrenciler örnek olarak verilen görüşleri okuduktan sonra moda hakkındaki düşüncelerini yazmışlardır.

Tablo 17

Schritte International 3’teki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzyey	Yöntem
1	Maria ne düşünüyor? Neden Alman bir ailenin yanında? Yazın. (s. 10)	"Çünkü" ile başlayan cümleler içeren bir diyalog kurarlar.	Paragraf Düzeyi	Dönüştürme Alıştırması
2	Dinleyin ve sonra kıyaslayın. (s. 11)	İlk dinlemede verilen kelimeleri boşluklara yerleştirirler. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
3	Neleri unuttunuz ya da kaybettiniz? Yazın. (s. 12)	Unutulanları ya da kaybedilenleri listelerler ve cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Listeleme
4	Bir daha dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 22)	Verilen kelimeleri cümlelerdeki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
5	SMS yazın. (s. 24)	Taslağı verilen SMS'i düzenleyip yeniden yazarlar.	Cümle Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma

Tablo 17'nin devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzey	Yöntem
6	Kahvaltı röportajı. (s. 30)	Kahvaltı hakkında birbirlerine sorular sorup cevaplarlar. Bunları da yazarlar	Cümle Düzeyi	Röportaj
7	Dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 31)	Verilen kelimeleri metindeki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
8	Oyun (s. 41)	Büyük kâğıtlara yarısı eğer bağlacıyla başlayan cümleler yazarlar. Sonra da cümleleri birleştirirler.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
9	Telefon görüşmesini dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 42)	Verilen kelimeleri diyalogdaki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
10	Bir daha dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 50)	İlk dinlemede cümlelerdeki boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
11	Başka ipuçları bulun ve bir afiş hazırlayın. (s. 50)	Verilen kelime gruplarını beş başlık altında listelerler. Sonra da soru cevap şeklinde yazarlar.	Cümle Düzeyi	Listeleme
12	Bir röportaj (s. 52)	Sorulara birer cümlelik cevaplar yazarlar.	Cümle Düzeyi	Röportaj
13	Gerçekten mi? Soruları okuyup başka sorular yazınız. (s. 54)	Başınıza şöyle bir şey geldi. Bu durumda ne yaparsınız? ... gibi birkaç cümle yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
14	Bir daha dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 60)	Verilen kelimeleri cümlelerdeki boşluklara yerleştirirler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
15	Her resme 1-2 cümle yazın. (s. 60)	Resimleri ifade eden cümleler yazarlar.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
16	Okul çağımız. Neleri hatırlıyorsunuz? Not edin. (s. 62)	Örnek bir paragrafa bakarak ve örnek cümleler, cümle parçaları ve ilgili kelimeleri kullanarak bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
17	Ina ve Jan Noel'de ailesine ne hediye ediyor? Yazın. (s. 70)	Kelimeleri ve kelime gruplarını cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Cümle Kurma
18	Bir daha dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 71)	İlk dinlemede kelimeleri cümlelerdeki boşluklara yerleştirirler. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
19	Küçük bir şiir yazın ve okuyun. (s. 71)	"Elfchen" diye adlandırılan, 11 kelimelik şiir türün yapılışı anlatılmış. Örneğe bakarak bir tane yazarlar.	Cümle Düzeyi	Edebi Yazma
20	Bir belge tanzim edin. (s. 72)	4 tane örnek verilmiş. Bunlara bakıp bir belge hazırlarlar.	Cümle Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma

Tablo 17'ye bakıldığında Schritte International 3 Ders Kitabı'nda paragraf düzeyindeki yazma etkinliklerin azaldığı ve cümle düzeyindeki yazma etkinliklerine ağırlık verildiği ortaya çıktığı görülmektedir.

3. ve 5. Etkinliklerde listeleme tekniği olması gerektiği gibi kullanılmıştır. Schritte International 2'deki listeleme etkinliklerinde ilgili kelimelerin gruplara ayrılıp yazılması istenmekteyken; bu kitapta listeleme etkinliklerinde aynı şeyler yapılsa da sonrasında öğrencilerden listelenen kelimeleri cümle ve bir bağlam içinde kullanmaları istenmektedir.

8. etkinlikte “eğer” bağlacıyla cümle kurma etkinliği oyunlaştırılmıştır. Normal kullanımlarda bu tür ana cümleyle yan cümlenin birleştirilip tek cümle haline getirildiği etkinliklerde, iki cümle de yazılı olarak verilir. Öğrenci, cümleleri bağlaçla birleştirip yeniden yazar. Ancak etkinlik 8'de öğrenciler grup halinde çalışıp büyük kâğıtlara on tane cümle yazarlar. Öğretmen cümleleri kontrol ettikten sonra her kâğıtta bir kelime kalacak şekilde keser ve kâğıtları toplayıp, karıştırıp öğrencilere dağıtır. Öğrenciler grup çalışması yaparak kelimeleri cümle haline getirirler.

19. etkinlikte edebi yazma tekniği kullanılarak öğrencilere “elfchen” diye adlandırılan bir şiir türü yazdırılmaktadır. Etkinlikte şiirle ilgili örnekler verilmiş ve şiirin nasıl yazılacağı adım adım anlatıldıktan sonra öğrencilerden bir “elfchen” yazmaları istenmiştir.

Etkinlik 20'de öğrenciden günlük hayatta kullanılan ve içerisinde az miktarda yazı bulunan, hayvanat bahçesine giriş kartı, sinema bileti, davetiye, hediye çeki gibi materyaller hazırlamaları istenmektedir. Etkinlik cümle düzeyinde olsa da günlük hayatta kullanılan orijinal metinler oluşturulduğundan dolayı diğer yazma etkinliklerinden farklı görülebilir.

Tablo 18

Schritte International 4'teki Yazma Teknikleri ve Yazma Düzeyleri

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzye	Yöntem
21	"Buna rağmen" diyalogları (s. 10)	Örneklere bakarak içinde "yine de" bağlacı olan kısa bir diyalog yazarlar.	Cümle Düzeyi	Örneğe Bakarak Yazma
22	İstek listesi yapın. (s. 11)	Kelimeleri cümle haline getirirler.	Cümle Düzeyi	Listeleme
23	Pazar kelimeleri (s. 17)	"Pazar" kelimesiyle isim tamlaması yapıp bunun anlamını açıklarlar.	Paragraf Düzeyi	Cümle Kurma
24	Bit pazarında: Boşlukları doldurun. Dinleyin. (s. 20)	İlk dinlemede cümlelerdeki boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
25	AVM'de: Boşlukları doldurun Dinleyin (s. 21)	İlk dinlemede cümlelerdeki boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
26	Bir daha dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 22)	İlk dinlemede kelimeleri cümlelerdeki boşluklara yerleştirirler. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
27	Bit pazarında: Boşlukları doldurun. Dinleyin. (s. 22)	İlk dinlemede cümlelerdeki boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
28	Fotoğraflar bakın ve arkadaşınızla her fotoğrafa 1-2 cümle yazın. (s. 28)	Verilen kelimeleri kullanarak cümle yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Cümle Kurma
29	Fotoğraftaki hikâyeyi dinlediğiniz hikâyeye kıyaslayıp farkları not edin. (s. 29)	Farkları cümleler halinde yazarlar.	Cümle Düzeyi	Not Alma
30	Bir daha dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 30)	İlk dinlemede cümlelerdeki boşlukları doldururlar. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte
31	E-Maile yanıt yazın. (s. 41)	Sırayla verilmiş kelime gruplarını cümle haline getirerek mail yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Anahtar kelimelerle metin yazma
32	En son nasıl tatil yaptınız? (s. 52)	4 tane soru yazılmış. Bu sorulara yanıt vererek bir paragraf yazarlar.	Paragraf Düzeyi	Sorulara cevap vererek yazma
33	Kartpostal yazın. (s. 53)	İstenen bilgilere dayanarak verilen ifadelerin de yardımıyla yazarlar.	Metin Düzeyi	Mektup Yazma
34	Dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 60)	Boşluklara duydukları kelimeleri yazarlar.	Kelime Düzeyi	Boşluk Doldurarak Dikte

Tablo 18'in devamı

Etk. No	Konu	Açıklama	Düzey	Yöntem
35	Banka Gişesinde: Yazın. (s. 60)	Cümleleri bağlaç ekleyerek yeniden yazarlar.	Cümle Düzeği	Dönüştürme Alıştırması
36	Arkadaş arama oyunu (s. 60)	Kartlara "W" ile başlayan sorular yazarlar. Yine bu soruların cevaplarını da kartlara yazarlar.	Cümle Düzeği	Cümle Kurma
37	İnsanlar ne soruyor? Dinleyin ve boşlukları doldurun. (s. 61)	İlk dinlemede kelimeleri cümlelerdeki boşluklara yerleştirirler. İkincisinde ise doğru yazıp yazmadıklarını kontrol ederler.	Kelime Düzeği	Boşluk Doldurarak Dikte
38	Not alın ve arkadaşınıza beş soru sorun. (s. 61)	Örneğe bakar soru ve cevap yazarlar.	Cümle Düzeği	Örneğe Bakarak Yazma
39	Müşteri velinimettir. Neler yaptırır? Yazın. (s. 62)	Kelime gruplarını istenilen cümle biçimine sokup doğru boşluğa yazarlar.	Cümle Düzeği	Dönüştürme Alıştırması
40	Olay f'e bakın. (s. 67)	Resimde anlatılan olayı yazıp arkadaşlarına verirler. Onlar da hataları düzeltir.	Paragraf Düzeği	Verilen Resimlerle öykü oluşturma
41	Çocukluk anılarınız nelerdir? Bir röportaj yapıp yazınız. (s. 70)	Verilen kelime gruplarını kullanarak soru ve cevap yazarlar.	Cümle Düzeği	Röportaj
42	Tartışmalar neyle alakalı? Yazın. (s. 71)	Örnek metinlere bakarak kısa metinler yazarlar.	Metin Düzeği	Örneğe Bakarak Yazma
43	Gençlerin sorunları ve ebeveynlerin önerileri (s. 71)	Kırmızı kartlara sorunları mavi kartlara ise tavsiyeleri yazarlar.	Cümle Düzeği	Cümle kurma
44	Bir ayrılık şiiri yazınız. (s. 76)	Örnek şiirlere bakarak ve verilen kelimeleri kullanarak şiir yazarlar.	Metin Düzeği	Edebi Yazma

Tablo 18'e bakıldığında yazma tekniklerinin çeşitliliği, paragraf düzeyindeki etkinliklerin çokluğu ve Schritte International 1, 2 ve 3 ders kitaplarında hiç olmayan metin düzeyindeki yazma etkinlikleri dikkat çekicidir.

29. etkinlikte ilk kez not alma tekniği kullanılmıştır. Not alma tekniği, öğrencilerin okudukları ya da dinledikleri metinlerdeki önemli kısımları not almalarıdır. Burada önemli olan metnin olduğu gibi değil, ana hatlarıyla ve öğrencilerin özgün cümleleriyle yazılmasıdır (MEB, 2006). Etkinlik 29'da öğrenciler fotoğraflarda anlatılan hikâyeye dinledikleri metindeki hikâyeyi kıyaslayıp farklı yönleri not ederler.

32. etkinlikteki “sorulara cevap verme tekniği” Schritte International ders kitaplarında sadece bu ciltte kullanılmıştır. Etkinlikte öğrenciler sorulara cümleler halinde verdikleri yanıtları bağlaçlar da kullanarak anlatıp bir paragraf haline getirirler.

Verilen resimlerle öykü oluşturma tekniğinin kullanıldığı 40. etkinlikte ise öğrenciler resimde yaşanan olayı oluş sırasına göre anlatırlar. Bu tür etkinliklerde genel olarak bir hikâyeyi, masalı ya da olayı anlatan resimler küçük küçük, dağınık ya da sıralı bir şekildedir. Resimler dağınık ise öğrenci önce resimleri sıralar, sonra da resimlerdeki olayları sırasıyla yazarak hikâyeyi oluşturur (Sever vd. 2011; Raimes 1983).

Kitabın son etkinliği olan 44. Etkinlikte, Schritte International 3’ün son etkinliğinde olduğu gibi şiir yazılması istenmiştir. Önce kitap A seviyesi bittiği için okurlarına veda metni yazarak veda etmiş, sonra ayrılırken söylenen sözler yazılmış ve ayrılık şiirlerinde 10 örnek verildikten sonra, “Siz de kısa bir ayrılık şiiri yazın.” başlığı atılmıştır. şiir yazmak ana dilde dahi yetenek isteyen, herkesin yapamayacağı bir eylemken bunun yeni öğrenilen bir dilde, hem de A seviyesinde, kısa da olsa yapılması pek mümkün görünmemektedir.

Tablo 19’da ders kitaplarında hangi yazma tekniklerinin kullanıldığı miktarlarıyla birlikte gösterilmiştir.

Tablo 19

Yazma Tekniklerinin Ders Kitaplarına Göre Dağılımı

Yazma Teknikleri	Gazi A1	Gazi A2	Schritte A1	Schritte A2
Tamamlama	25	23	3	0
Sorulara Cevap Vererek Yazma	4	1	0	1
Örneğe Bakarak Yazma	4	1	3	7
Boşluk doldurarak Dikte	4	4	13	14
Cümle Kurma	12	8	8	7
Kontrollü Yazma	7	2	0	0
E-Posta Yazma	2	0	1	0
Betimleme	2	1	1	0
Düzeltme Alıştırması	1	3	0	0
Haritalardan yararlanma	3	0	0	0

Tablo 19'un devamı

Yazma Teknikleri	Gazi A1	Gazi A2	Schritte A1	Schritte A2
Sıralama	3	7	0	0
Listeleme	1	0	4	3
Serbest Yazma	2	2	0	0
Verilen Sözcüklerle Paragraf Oluşturma	3	3	0	0
Kompozisyon	0	1	0	0
Mektup Yazma	0	1	1	1
Yeniden yazma	5	1	0	0
SMS yazma	1	0	1	0
Dönüştürme Alıştırması	0	2	0	3
Anahtar kelimelerle metin yazma	0	0	1	1
Görüş Yazma	0	0	1	0
Röportaj	0	0	2	3
Kavram Havuzundan Seçerek Yazma	0	0	1	0
Edebi Yazma	0	0	0	2
Verilen Resimlerle öykü oluşturma	0	0	0	1
Not Alma	0	0	0	1

Tablo 19'a bakıldığında Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı'nda çok geniş bir yazma tekniği çeşitliliğinin hâkim olduğu görülmektedir. Temel seviye olduğundan dilbilgisi ve kelime bilgisi çalışmalarından oluşan “yeniden yazma, tamamlama alıştırmaları, sorulara cevap vererek yazma, boşluk doldurarak dikte, örneğe bakarak yazma, liste hazırlama, cümle kurma, düzeltme ve dönüştürme alıştırmaları” gibi yazma tekniklerine bol miktarda yer verilmiştir. Bu teknikler içerisinde en çok kullanılanı ise tamamlama alıştırmaları olmuştur. Tamamlama alıştırmaları; kelimedede, cümlede, diyalogda, formda ve metinde boş bırakılan yerlere harflerin, kelimelerin, kelime gruplarının veya cümlelerin getirildiği yazma teknikleridir. Araştırmaya konu olan tüm ders kitaplarında tamamlama alıştırmalarında -birkaç istisna dışında- boşluğa yazılması gerekenler boşluk sayısınca verilen kutu içerisine yazılmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin “Boşluğa ne yazacağım?” şeklinde düşüncelerine gerek yoktur. Öğrencilerden verilen seçeneklerden uygun olanını boşluğa yerleştirerek tamamlama alıştırmalarını yapmaları beklenmektedir. Öğrencilerin zihninde henüz yazmaya imkân sağlayacak kadar bilgi birikimi bulunmadığı için A1 seviyesinde dilbilgisi ve kelime öğretimi ile ilgili görünen alıştırmalar da yazma alıştırmaları olarak kabul

edilmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin yazma konusunda tamamen serbest bırakılmadığı, kontrollü yazmada olduğu gibi dilbilgisi ya da kelime çalışmalarının yapılmadığı; ancak, “haritalardan yararlanma, verilen sözcüklerle paragraf oluşturma ve SMS yazma” gibi yazma tekniklerine de yer verildiği görülmüştür. Bunun dışında “günlük yazma, kompozisyon ve e-posta yazma” gibi yazma teknikleri de çok az miktarda kullanılmıştır. Ama bu etkinliklerde öğrenciden sayfalar dolusu yazması değil, sadece kısa bir metin oluşturması beklenmektedir. Zaten ders kitabında bu tür kısa metinleri yazdırmadan önce okuma bölümünde yazılacak konuyla ilgili metin okutulup, alıştırmalar yaptırılmaktadır ya da konuşma bölümünde konuyla ilgili diyaloglar verilip konuşma ve okuma etkinlikleriyle ilgili yapılar ve kelimeler öğrencilere öğretilmektedir.

Daha önce belirtildiği gibi Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2’de yazma etkinliklerinin sayısı A1 seviyesine göre azaltılmıştır. Özellikle yeniden yazma, tamamlama ve kontrollü yazma teknikleri ciddi ölçüde azaltılmıştır ve diğer taraftan düzeltme, sıralama ve dönüştürme alıştırmalarının sayıları da artırılmıştır. Bu durum A2 seviyesinde Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda öğrencilere yazma becerisinin kazandırılmasında kelime öğretiminden çok, dilbilgisi öğretimine ağırlık verildiğini göstermektedir.

Tablo 19’a bakıldığında Schritte International A1 ve A2 ders kitaplarındaki yazma tekniklerinin sayı ve tür bakımından azlığı dikkat çekmektedir. Kullanılan teknikler incelendiğinde en fazla “boşluk doldurarak dikte” tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Ders kitabında dinleme bölümlerinde yer alan bu teknikte öğrencilere, içinde boşluklar olan bir metin ya da diyalog verilir. Öğrenci metni CD’den dinleyerek boşluklara hangi kelimelerin geleceğini yazar (Kast, 2003). Boşluk doldurarak dikte tekniği, tamamlama alıştırmalarının dinleme eşliğinde yapılan şekli olarak da görülebilir.

Schritte International ders kitaplarında boşluk doldurarak dikte tekniğinden sonra en çok yer verilen teknikler sırasıyla “cümle kurma, liste hazırlama ve röportaj” olmuştur.

Schritte International A1 ve A2 birbiriyle kıyaslandığında A1'den farklı olarak betimleme e-posta yazma, SMS yazma ve görüş yazma teknikleri kullanılırken A2'de bunların yerine sorulara cevap vererek yazma, dönüştürme alıştırmaları, verilen resimlerle öykü oluşturma, not alma ve iki adet edebi (şiiir) yazma tekniği yer almaktadır. Bunlar dışında iki düzey arasında önemli bir fark bulunmadığı söylenebilir.

Schritte International 1, 2, 3, 4 ile Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 ders kitaplarını birbirleriyle karşılaştırmadan önce Schritte International serisinde dil öğretiminin nasıl sunulduğundan bahsetmek faydalı olabilir. Ders kitabında her ünite fotoğraflarla donatılmış bir dinleme etkinliğiyle başlamaktadır. Etkinliğin içeriği gerçek mekânlardaki seslerin eşliğinde kitaptaki fotoğraflarda gösterilen kişiler arasında geçen ve çoğunlukla da uzun süren diyaloglardan oluşmaktadır. Bir filmin oyuncularını gibi kitapta ve CD'de hep aynı kişiler arasındaki diyalog ve konuşmalar görölmekte ve duyulmaktadır. İlgili üniteye işlenecek bütün konulara bu dinleme etkinliğiyle giriş yapılmaktadır. Dinleme öncesinde, esnasında ve sonrasında yapılan alıştırmalarla işlenecek konulara öğrencilerin dikkati yoğunlaştırılmaktadır.

“Schritte” kelimesinin Türkçe karşılığı “adımlar” dır. Kitapta her ünite kitabın tabiriyle birer sayfalık beş adımdan yani beş bölümden oluşmaktadır. A, B, C bölümlerinde yeni konuya giriş alıştırmaları, D ve E bölümlerinde ise dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik alıştırmalar yaptırılmaktadır.

Her bölümde üst kısımda ünitenin giriş kısmındaki dinleme etkinliğinden alınan ve aslında işlenecek konu için örnek teşkil eden bir cümle yazmaktadır. İlk alıştırma giriş niteliğindedir. Sonraki alıştırmalar çoğunlukla güdümlüdür. Bölüm sonlarında genellikle öğrencilerin kendilerini serbestçe yazılı ya da sözlü ifade edebilecekleri oyun veya oyunlaştırılmış etkinlikler yer almaktadır. Ünite sonlarında bir sayfalık dilbilgisi özeti ve genelde okuma etkinliği içeren iki sayfalık fotoğraflarla donatılmış bir bölüm yer almaktadır

Schritte International’da cümleler, ifadeler ve dilbilgisi diyaloglar ve oyunlar eşliğinde öğrenciye öğretilmektedir. Şekil 57’de diyalog etkinliğiyle ilgili bir örnek verilmiştir.

C4 Fragen Sie und antworten Sie.

- Und, was habt ihr gestern im Unterricht gemacht?
- ▲ Wir haben ein Diktat geschrieben und den Akkusativ gelernt.

Was **habt** ihr im Unterricht **gemacht?**
Wir **haben** ein Diktat **geschrieben.**

Lieder hören ● Übungen machen ● einen Brief schreiben ● Texte lesen ●
Grammatik lernen ● ein Spiel spielen ● viel sprechen ● ...

Şekil 57. Schritte International Ders Kitabı’ndaki Diyalog Örneği (Schritte International 1, s. 72).

Diyalog etkinliklerinde diyalogun alt kısmında varyasyonlar başlığıyla diyalogun içindeki anahtar kelimelerin yerine kullanılacak kelimeler bulunur. Öğrenciler önce diyalogu orijinal haliyle oynarlar, sonra da kelimeleri değiştirerek defalarca tekrarlarlar. Bu şekilde diyalogdaki kelime, cümle ya da dilbilgisi kalıpları öğrencilere öğretilmektedir. Şekil 57’de “geçmiş zaman”ın işlendiği bir konuşma bulunmaktadır. Altındaki kutuda yer alan varyasyonlar ise “şarkı dinlemek, alıştırmaya yapmak, mektup yazmak... “ gibi eylemlerdir. Öğrenciler kutudaki eylemleri geçmiş zamandaki kullanım şekliyle örneğe yerleştirip konuşmayı yeniden yaparlar. Şekil 58’de cümle kurmayla ilgili bir oyun yer almaktadır.

Spiel: Lebende Sätze

Schreiben Sie Sätze mit *können* und *wollen*. Machen Sie Kärtchen.

Kann ich etwas fragen? Ich will jetzt nach Hause gehen.

Suchen Sie Ihre Partner. Bilden Sie Sätze.

Şekil 58. Schritte International Ders Kitabı’ndaki Bir Oyun Örneği (Schritte International I, s. 71).

Şekil 58’de “-e bilmek” ve “istemek” yardımcı fiilleriyle cümle kurma alıştırmaları yapılmaktadır. Öğrenciler konuyla ilgili özgün cümleler kurarlar ve küçük gruplar halinde çalışarak cümlelerini büyük kâğıtlara yazarlar. Öğretmen cümlelerin doğruluğunu kontrol ettikten sonra cümleleri her kâğıtta bir kelime olacak şekilde keserler. Öğretmen kâğıtları

kariştırdıktan sonra her öğrenciye bir kâğıt verir. Öğrenciler doğru kâğıtları bularak cümle oluştururlar. Öğretmen isterse “Kurulan cümleleri soru cümlesi haline getirin.” de diyebilir.

İçeriği çoğunlukla konuşma becerisine yönelik olmakla birlikte Şekil 58’dekine benzer oyunlar Schritte International serisinde her ünite de a, b, c, d, e bölümlerinin son etkinliğinde sıklıkla kullanılmıştır.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisinde ise önce anlama (okuma) bölümünde bir metnin okunması ve metne yönelik sorulara cevap yazılmasıyla sonra da konuşma bölümündeki -genelde uzun olan- diyalog ya da diyalogların okunmasıyla konuyla ilgili kelimeler ifadeler ve dilbilgisi içerikleri metinlere ve diyaloglara gömülü bir Şekilde aktarılır. Ayrıca dilbilgisi için bir bölüm olmadığı gibi kitapta dilbilgisine yönelik kurallar, uyarılar ve ipuçları da verilmemiştir. Kelime ğretimi için de herhangi bir resim, karikatür ya da fotoğraf kullanılarak bilgi aktarımı da söz konusu olmadığı görölmektedir. Kitap bu özelliklerinden dolayı ders kitabından çok çalışma kitabına benzemektedir. Şekil 59’da Schritte International Ders Kitabı’nda kelime ve dilbilgisine yönelik ipuçları ve uyarılarının bulunduğu bir sayfa yer almaktadır.

Wer sagt was? Ordnen Sie zu. Hören Sie dann und vergleichen Sie.

Timo
Anja

Vielleicht ist das Wetter heute Nachmittag nicht so gut.
Es ist super Joggingwetter!
Das Wetter ist schön. Die Sonne scheint.
Ja, aber heute Nachmittag regnet es vielleicht.

Ordnen Sie zu.

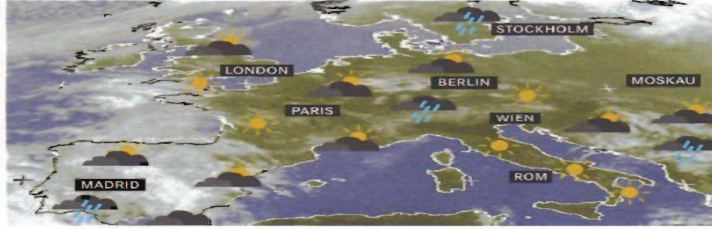
- Es regnet. Es sind 25 Grad. Es ist warm. Die Sonne scheint.
 Es ist windig. Es sind nur 7 Grad. Es ist kalt. Es schneit.

Wie ist das Wetter?

Gut. Schön.
Schlecht. Nicht so gut/schön.

Sehen Sie die Karte an. Fragen Sie und antworten Sie.

- Wie ist das Wetter in Italien?
◆ Gut. Die Sonne scheint.
■ Und in England?
◆ Im Norden ist es bewölkt.
Im Süden scheint die Sonne.

im Norden im Süden
im Osten im Westen

Lesen Sie die Statistik und sprechen Sie.

Die liebsten Reiseziele der Deutschen				
	im Frühling	im Sommer	im Herbst	im Winter
1. Deutschland	ca. 11°C	23°C	9°C	0°C
2. Spanien	ca. 14°C	30°C	20°C	10°C
3. Italien	ca. 15°C	26°C	17°C	10°C
4. Türkei	ca. 16°C	28°C	20°C	12°C
5. Österreich	ca. 9°C	23°C	7°C	0°C

- ▲ Die Deutschen machen sehr gern Urlaub in Deutschland.
Im Frühling sind es dort ... Grad, im Sommer ...
● Sie fahren auch sehr gern nach Spanien. Dort sind es im Frühling ...

Şekil 59. Schritte International Ders Kitabı'ndaki Dilbilgisi Ve Kelime Bilgisine Yönelik İpuçları (Schritte International, s. 60).

Şekil 59'a bakıldığında ipuçlarının etkinliklerin sağ kısımlarına serpiştirildiği görülmektedir. İkinci etkinlikte "f" şıkkının hemen üstündeki ipucunda "Hava nasıl?" sorusuna verilecek olumlu cevaplar "gülen yüz"ün altına, olumsuz cevaplarsa "üzgün yüz"ün altına yazılmıştır. Üçüncü etkinlikteki haritanın sağında ve diyalogun altında "-de" ekiyle ilgili bir uyarı kırmızı ile yazılarak gösterilmiştir. ("Im Norden" ın Türkçe karşılığı "kuzeyde" dir.) Son etkinliğin sağ tarafında ise mevsimler resimlerle ifade edilmiştir.

Gazi TÖMER ders kitaplarında metinler ve diyaloglar okunduktan sonra bazen konuşma ve okuma bölümlerinde de yapılmak üzere, yazma bölümünde metinlerde işlenen konuyla ilgili daha çok dilbilgisi ve kelime bilgisi içerikli alıştırmalarla metinlerdeki bilgiler pekiştirildiği görülmektedir. Metin çalışmasının sıklıkla yapılması ve kelime ya da dilbilgisi öğretimi için herhangi bir bilgi aktarımında bulunulmaması, kelime bilgisi ve dilbilgisi

alanına ait alıştırmalarının çoğunlukla yazma alıştırmalarında yaptırılması sonucunu ortaya çıkardığı söylenebilir.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve Schritte International Ders Kitaplarındaki Yazma Etkinliklerinin Düzeylerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin sayıları kelime, cümle, paragraf ve metin olmak üzere dört düzeye ayrılmıştır ve miktarları ve yüzdeleri de tablolarda gösterilmiştir. Tablo 20’de ders kitaplarında hangi düzeyde ne kadar yazma etkinliği olduğu yüzdeleriyle birlikte listelenmiştir.

Tablo 20

Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ve Schritte International A1, A2 Ders Kitaplarındaki Yazma Etkinliklerinin Yazma Düzeylerine Göre Dağılımı

	Kelime		Cümle		Paragraf		Metin	
	f	%	f	%	F	%	f	%
Gazi A1	45	56.9	19	24	15	18.9	0	-
Gazi A2	30	48.3	15	24.1	13	20.9	4	6.4
Schritte A1	18	46.1	12	30.7	9	23	0	-
Schritte A2	15	31.9	21	44.6	8	17	3	6.3

Tablo 20’deki verilere bakıldığında dört ders kitabında da kelime düzeyindeki etkinliklerin çokluğu dikkat çekicidir. Yukarıda bir üst seviyedeki ders kitabında Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisinde yazma etkinliklerinde azalma, Schritte International serisinde ise artış olduğundan bahsedilmişti. Tablo 20’de görüldüğü üzere Gazi TÖMER Ders Kitabı’nda A2 seviyesine geçince kelime düzeyindeki yazma etkinlikleri % 50 oranında azalmış, cümle düzeyinde de kelime düzeyindeki kadar olmasa da azalma meydana gelmiş, ancak metin düzeyinde 4 tane etkinliğin olması tüm bu yazma etkinliklerinin azlığının

nedenini ortaya koyar nitelikte olmuştur. Çok sayıdaki dilbilgisi ve kelime bilgisi çalışmaları yerlerini metin düzeyinde nitelikli yazılar üretmeye bırakmıştır.

Schritte International ders kitaplarında ise A1 seviyesinden A2 seviyesine geçişte kelime düzeyindeki etkinlikler hemen hemen aynı sayıda kalmış, cümle düzeyindeki etkinlikler iki katına çıkarılmış ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2’de olduğu gibi A2 seviyesinde metin düzeyinde etkinliklere yer verilmiştir. Schritte International serisinde A1 seviyesine kıyasla yazma etkinliklerini artıran, cümle düzeyindeki etkinlikler olmuştur.

Yüzdeler incelendiğinde kelime düzeyindeki hem Schritte International’da hem de Gazi TÖMER Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitabı’nda A1 seviyesinden A2 seviyesine geçişte düşüş olduğu görünmektedir. Kelime ve cümle düzeyi yazma etkinliklerinin çoğunlukla dilbilgisi ve kelime bilgisi alıştırmalarından oluştuğu göz önünde bulundurulursa her iki dil öğretim setinde de dilbilgisi çalışmasından farklı, metin elementlerinin değerlendirilebileceği nitelikli yazma etkinliklerine (paragraf ve metin düzeyi) yer verildiği görülmüştür.

Yazma becerilerinin geliştirilmesinde yazma etkinliklerinin seviyelere uygunluğu oldukça önemlidir. Yazma çalışmalarında, yabancı dil öğretiminde temel seviyede kelime ve cümle düzeyleri üzerinde çokça durulmaktadır. Ancak yazma çalışmalarında temel seviyede metin düzeyinde etkinliklerin öğrencileri zorlayacağı düşünüldüğünden paragraf düzeyinde yazma becerilerinin geliştirilmesi beklenir. Nitekim çalışmada A2 seviyesinde, paragraf düzeyinde etkinlik sayılarının artması, metin düzeyinde ise birkaç etkinliğe yer verilmesinin her iki ders kitabı açısından olumlu olduğu söylenebilir.

Bölüm V

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde tartışmalara, araştırmada yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmektedir.

Tartışma

Ders kitabı, genel ve özel hedeflerin somutlaştırılarak sunulduğu, malzemenin bu hedeflere uygun olarak seçildiği, düzenlendiği, sınıf içindeki öğretim sürecini, yöntemi, dersin aşamalarını, çalışma biçimlerini, öğrenci ve öğretmen etkileşimini belirleyen; araç gereç seçimini ve kullanımını düzenleyen, sınıf içi etkinliklerin saptanmasına, düzenlenmesine; hedeflere erişilip erişilmediğinin kontrolüne ve ölçülmesine yardımcı olan öğretim malzemesidir (Genç, 2002, s. 74). Bu tanıma göre, ders kitabı dersin en önemli ögesidir ve iyi hazırlanmış bir ders kitabı sayesinde dil öğretimi çok nitelikli bir şekilde gerçekleşebilir. Çalışmamızın inceleme nesnesini dil öğretiminde hayati rol oynayan ders kitapları oluşturmaktadır.

Schritte International ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının A1 ve A2 seviyelerinin karşılaştırıldığı bu çalışmada yazma etkinlikleri konu edilmiştir. Yazma, dört temel dil becerisi içerisinde en zor beceridir. Çünkü Çakır'ın (2010) da belirttiği gibi öğrencilerin neyi ne kadar öğrenebildikleri ancak yazma ve konuşma etkinlikleriyle ölçülüp değerlendirilebilir. Bu iki beceriden öğrencilerin en çok zorlandıkları şüphesiz ki yazma becerisidir. Çünkü konuşma becerisi süresince göz ardı edilebilecek bazı hatalar yazma becerisi süresince göz ardı edilemez (Genç, 2007, s. 2). Yazarken öğrencilerin sözlü ifadeleri harflerle ve noktalama işaretleriyle sistematik olarak kâğıda aktarmaları gerekmektedir.

Ayrıca yazarken bütün duygu ve düşüncelerin katıp eleştirel bir düşünme gerçekleştirmeleri de gerekmektedir (Demirel, 1999). Tüm bu özelliklerinden dolayı yazma, dil öğrenirken öğrencilerin en çok zorluk çektiği beceri alanı olmuştur. Açık'ın (2008) yaptığı araştırmada öğrencilerin Türkiye Türkçesini öğrenirken temel dil becerilerinden hangisi veya hangilerinde sorun yaşadıklarını öğrenmeye yönelik soruya ilk sırada % 40 ile “Yazma”, ikinci sırada % 33 ile “Konuşma”, üçüncü sırada %17 ile “Anlama” ve % 16 ile “Okuma” cevabı verilmiştir.

Bu araştırmada Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında yazma becerisine yönelik etkinliklerin Schritte International ders kitaplarındakilere kıyasla sayıca oldukça fazla olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yazma çalışmalarındaki bir etkinlik gerek yazmanın doğası gerekse içeriği nedeniyle uzun süre alabildiğinden yazma çalışmalarında etkinlik sayılarından ziyade içeriğin nitelikli olması gerekmektedir (Tok, 2013). Dolayısıyla yazma etkinliklerinin sayılarının çok sayıda olması olumsuz bir özelliğe dönüşebilmektedir. Yazma, yazarak gelişen bir beceri olduğu için (Meyers, 2006) ders kitabının tüm ünitelerinde az sayıda da olsa yazma etkinliklerine yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Günümüzde eğitim, bilim, sinema, doğa, iş dünyası, moda sürekli geliştiğinden bu gelişim beraberinde büyük değişimler getirmektedir. Bu nedenle, ders kitaplarında gelişme ve değişimleri yakalayabilecek metinler ve bu metinlere uygun yazma etkinlikleri bulunmalıdır (Genç, 2007). Araştırmaya konu olan ders kitaplarında bu durumun göz önüne alındığı ve güncel diyaloglar, mailler, SMS'ler, telefon görüşmeleri, röportajlar vb. metinler kullanıldığı görülmüştür. Erkan'ın (2004) İngilizce öğrenen üniversite hazırlık öğrencileri üzerinde yaptığı bir araştırmada, e-mail ile uluslararası yazışmanın, öğrencilerin yazma hususunda başarısını artırdığı sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla bu sayede öğrenciler yazarken kendilerine daha fazla güvenebilir, hata yapma kaygıları büyük ölçüde azalabilir ve hedef kültürü daha yakından tanıyabileceği söylenebilir.

Schritte International 1, 2, 3, 4 ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ders kitaplarında ağırlıklı olarak boşluk doldurmaya dayanan teknikler kullanılmıştır. Tok'un (2013), Yeni Hitit Yabancılar İçin Ders Kitabı'nı ve Lale Türkçe Ders Kitabı'nı yazma etkinlikleri açısından kıyasladığı araştırmasında da benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Tok'a (2013) göre ikinci dilde yazma becerilerinin geliştirilmesi, tekrar eden, sıradan ve boşluk doldurma şeklindeki etkinliklerin ele alınması ile mümkün olmayacaktır. A seviyesinde dilbilgisi ve kelime öğretimini amaçlayan bu tür alıştırmalara yer verilebilmektedir. Ancak Bryne'nin (1982) ifade ettiği şekliyle, yazmada, dilin yapısını pekiştirmekten ziyade iletişim kurmaya önem vermek gerekmektedir. Dolayısıyla yazma başlığı altında dilbilgisi ve kelime öğretimine yönelik alıştırmalar yerine öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade edebilecekleri etkinliklere yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ve Schritte International 1, 2, 3, 4 adlı ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri yazma düzeylerine göre sınıflandırılmıştır. Tiryaki'nin (2013) de "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi" adlı çalışmasında yazma düzeylerini "cümle, paragraf ve metin düzeyi" olarak çalışmamızdaki gibi üç gruba ayırdığı görülmektedir. Çalışmamızda temel düzeyler ele alındığından metin düzeyinde etkinliğin az olduğu görülmüştür. İncelenen ders kitaplarında en fazla etkinlik kelime ve cümle düzeylerinde kullanılırken, paragraf düzeyindeki etkinlikler A2 seviyesinde artış göstermiştir. Metin düzeyinde her iki kitap da sadece üç etkinliğe yer vermiştir. Bu durum, öğrenci seviyeleri ile yazma düzeyleri arasında doğru bir ilişkinin olduğunu göstermiştir.

Sonuçlar

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada “Schritte International 1, 2, 3, 4 ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ders kitaplarında diğer becerilere kıyasla yazma etkinliklerinin ağırlığı nedir?” sorusuna ilişkin aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisinde dinleme etkinliklerine çok az yer verildiği için dinleme alanı hariç tutulursa etkinlikler tüm becerilere denk sayılabilecek şekilde dağıtılmıştır. Schritte International serisinde ise dinleme ve konuşma etkinliklerine çok önem verilirken yazma ve okuma etkinlikleri arka plana atılmıştır.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada “Schritte International 1, 2, 3, 4 ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 ders kitaplarında yazma etkinliklerinde hangi yazma teknikleri kullanılmıştır?” sorusuna ilişkin olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında kullanılan tekniklerin çeşit ve miktar bakımında çok olduğu tespit edilmiştir. Dilbilgisi ve kelime öğretimine yönelik, yeniden yazma tamamlama, sıralama, düzeltme, dönüştürme ve boşluk doldurarak dikte gibi yazma tekniklerinin ağırlıkta olduğu ders kitaplarında, A seviyesinde olması gereken, öğrencilere kısmen serbest yazma imkânı sağlayan “listeleme, örneğe bakarak yazma, sorulara cevap vererek yazma, cümle kurma, verilen sözcüklerle paragraf oluşturma, haritalardan yararlanma” gibi tekniklere yer verilmiştir. Ayrıca basit düzeyde de olsa serbest yazmaya olanak sunan “Betimleme, E-Posta, Mektup, SMS Yazma, Kompozisyon” gibi yazma teknikleri de az miktarda kullanılmıştır.

Schritte International serisinde ise yazma teknikleri az olmasına rağmen çok çeşitlidir. Boşluk doldurarak dikte tekniği en çok kullanılan teknik olmuştur. Schritte International ders kitaplarında Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında kullanılan yazma

tekniklerinden farklı olarak “Not alma, Anahtar kelimelerle metin yazma, Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma, Verilen Resimlerle öykü Oluşturma, Görüş Yazma, Röportaj ve Edebi Yazma” teknikleri bulunmaktayken, “yeniden yazma haritalardan yararlanma, kompozisyon, serbest yazma” tekniklerine ise yer verilmemiştir.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada “Schritte International 1, 2, 3, 4” ve “Yabancılar İçin Türkçe A1, A2” ders kitaplarında kullanılan yazma etkinliklerinin düzeylere göre dağılımı nasıldır? sorusuna ilişkin aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1, A2 ve Schritte International A1 Ders Kitapları’nda kelime ve dilbilgisi öğretiminin yapıldığı kelime düzeyindeki etkinlikler en çok kullanılan etkinlik türü olmuştur. A1 seviyesinde hem Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı’nda ve hem de Schritte International Ders Kitabı’nda metin düzeyinde bir yazma etkinliği bulunmamakla birlikte yazma eyleminin gerçek anlamıyla yapıldığı cümle ve paragraf düzeyindeki etkinlikler de arka planda kalmıştır.

A2 seviyesine geçildiğinde Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda kelime düzeyindeki yazma etkinlikleri yüzde 50 azaltılmış, Schritte International Ders Kitabı’nda ise A1 seviyesine yakın bir miktarda kullanılmıştır. Her iki kitapta da A2 seviyesinde metin düzeyinde yazma etkinliklerine yer verilmiştir. Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda A2 seviyesi A1 seviyesinden bir ünite daha az olmasına rağmen cümle ve paragraf düzeyindeki etkinliklerde pek azalma olmadığı görülmüştür. Schritte International Ders Kitabı’nda ise A2 seviyesinde cümle düzeyindeki etkinlikler yaklaşık olarak iki katına çıkarılmış ve paragraf düzeyindeki etkinlikler de benzer miktarda kullanılmıştır.

Kelime ve cümle düzeyi yazma etkinliklerinin çoğunlukla dilbilgisi ve kelime bilgisi alıştırmalarından oluştuğu göz önünde bulundurulursa her iki dil öğretim setinde de nitelikli yazma etkinliklerinin (paragraf ve metin düzeyi) oranı yüzde 20-25 civarındadır.

Öneriler

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında yazma bölümünde kelime ve dilbilgisiyle ilgili alıştırmalara çok fazla yer verilmiştir. Kelime ve dilbilgisi kurallarını öğretmek için yazma teknikleri bazı bölümlerde eksik kullanılmıştır. Örneğin yazım yanlışlarının düzeltileceği bir etkinlikte yanlış yazılmış kelimeler alt alta listelenmiş ve öğrencilerden sadece doğrusunu yazmaları istenmiştir. Bu etkinlik kelimelerin doğrusunun yazılmasından sonra o kelimelerle cümle kurularak devam ettirilmeli ya da yazım yanlışları bulunan kelimeler cümle içinde verilmelidir. Öğrenciden doğrusunu cümle halinde yazması istenmelidir.

Benzer bir durum da listeleme etkinliklerinde görülmektedir. Kelimelerin listelenmesinin ardından bu listelerle ilgili bir paragraf ya da metin yazdırılmalıdır.

“Sorulara cevap vererek yazma” etkinliklerinde öğrencilerden soruların altına cevaplarını yazmaları istenmemelidir. Bunun yerine öğrencilerden soruların cevaplarını bağlaçlar yardımıyla birleştirerek bir paragraf haline getirmeleri istenebilir.

Kitapta dilbilgisi ve kelime öğretimiyle ilgili alıştırmalar dört temel beceriye yayılmıştır ancak, bu becerilerle ilgili ipucu, uyarı, kural ve hatırlatma bulunmadığı görülmektedir. Kelime öğretimi yapılmaksızın öğrenciden görmediği kelimeleri boşluklara yazması ya da bunlarla cümle kurması istenmektedir. Yine dilbilgisiyle ilgili hatırlatma ya da uyarı amacıyla da olsa herhangi bir kural aktarımı yapılmamakta ama öğrenciden alıştırmaları yapması beklenmektedir. Bu özellikleriyle kitap; ders kitabından çok alıştırma (çalışma) kitabına benzemektedir. Bunları önlemek için:

- Gerekli ipuçları, uyarılar, hatırlatmalar kullanılmalıdır.

- Kırmızı ya da diğer renklerle istisnalara, dikkat edilecek yerlere vurgu yapılmalıdır.
- Kelime öğretimi resimler ve fotoğraflarla yapıldıktan sonra ilgili alıştırmalara geçilmelidir.

Yazma çalışmalarındaki etkinliklerin fazla zaman almasından dolayı yazma etkinliklerinin sayılarından ziyade içeriklerinin nitelikli olmasına özen göstermek gerekmektedir. Bunu sağlamak için de şunlar yapılmalıdır:

- Diyalogların altına ünite de öğretilecek dilbilgisi konusuna ve kelimelere uygun sözcükleri eklenmeli ve öğrencilerden bu sözcükleri diyalogdaki benzerleriyle değiştirerek diyalogu yeniden oynamaları istenmelidir. Çünkü konuşma bölümündeki diyalogların sadece okunup geçilmesi kelime ve dilbilgisi öğretiminin yükünü artırmaktadır.
- Oyun ve ders içi aktivitelerle dilbilgisi ve kelime öğretimi yapılmalı ve bu sayede yazma etkinliklerinde kelime ve dilbilgisine yönelik etkinlikler azaltılmalıdır. Bunun yerine daha nitelikli ve daha çok serbest yazma etkinliklerine yer verilmelidir.
- Günümüzde eğitim, bilim, sinema, doğa, iş dünyası, moda vb. alanlar sürekli gelişmektedir. Bu yüzden de ders kitapları gelişme ve değişimleri yakalayabilecek metinler ve bu metinlere uygun yazma etkinlikleri ile zenginleştirilmelidir.
- Schritte International ders kitaplarında ise yeterince metin bulunmamaktadır. Üniteler metinlerle desteklenmelidir.
- Kitapta beceri alanları sembollerle ya da yazıyla ayrılmalıdır.

- Öğrencilerden temel seviyede şiir gibi türlerin yazımının istenmesi seviye bakımından uygun olmadığı düşünülmektedir. Bunun yerine şiir tamamlama etkinliği yaptırılabilir.

Kaynakça

- Acat, B. M. ve Demiral, S. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8(3), 312-329.
- Açık, F. (2008). *Türkiye’de yabancılara türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu’nda sunulan bildiri.
- Akcan, S. (2009). Türkçenin yetişkinlere yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar. D. Yaylı & Y. Bayyurt (Eds), *Yabancılara Türkçe öğretimi* (ss. 209-220). Ankara: Anı.
- Akçay, S., Ayyıldız, H., Gün, S., Murt, M., Öztürk, T., Taşdemir, E., Ö. vd. (2012) *Lale Türkçe Ders Kitabı 1-2*. İstanbul: Dilset.
- Akıllılar, T. (2013). İkinci yabancı dil olarak Almanca öğreniminde üstbilişsel farkındalık. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 275-285.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dil bilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2009). *Yazılı ve sözlü anlatım*. (11th ed.). Ankara: Akçağ.
- Akturan, U., Ataçkarapınar, M., Atak, İ., Bağcı, F., Baş, T., Çamır, M. vd. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri Nvivo 7.0 ile Nitel Veri Analizi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök.
- Bachmann, S. (1996). *Sichtwechsel neu 3* München: Klett Edition Deutsch.
- Bailey, K. D. (1982). *Methods of social research* (2. Ed.). New York: The Free Press.
- Barın, E. ve Güzel, A. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler ve Çözümler*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil.
- Bayat, N. (2014). Sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma başarısı ve kaygısı üstündeki etkisi. *Kuram ve uygulamada eğitim bilimleri*, 14(3), 1123-1141.
- Berigel, M. ve Karal, H. (2006). *Yabancı dil eğitim ortamlarının bilişim ve iletişim teknolojileri (BİT) kullanarak zenginleştirilmesi*. "Türkiye’de İnternet" Konferansı Bildirileri 21 - 23 Aralık 2006 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ankara.
- Bovermann, M., Hiemstra, S., P., Specht, F. ve Wagner, D. (2012) *Schritte (vol 1-4)*. Würzburg: Hueber.
- Bräuer, G. ve Schindler, K. (2010). Authentische schreibaufgaben im schulischen fachunterricht, *Zeitschrift Schreiben* <http://www.zeitschrift->

schreiben.eu/beitraege/braeuer_schindler_schreibaufgaben.pdf adresinden 29 Kasım 2014 tarihinde edinilmiştir.

- Bruner, J. (1996). *The Culture Of Education*. Cambridge: Harvard University Press.
- Büyükaslan, A. (2007). Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler: Bilişim Uygulamaları, Çözüm Önerileri. *I. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, 16-18 Mayıs 2007 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi*. http://www.turkofoni.org/yabancilara-turkce/ali_buyukaslan._yabanci_dil_turkce.pdf adresinden 28 Kasım.2014 tarihinde edinilmiştir.
- Calp M. (2007). *Özel öğretim alanı olarak türkçe öğretimi* (3. Ed). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Cavkaytar, S. (2010). *Dengeli okuma yazma yaklaşımının türkçe öğretiminde uygulanması: ilköğretim 5. sınıfta bir eylem araştırması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Cemiloğlu, M. (2009). *İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimi*. İstanbul: Alfa.
- Ceyhan, E. (2007). *Yabancı dil öğretimi teknolojisi*. İstanbul: Morpa.
- Coşkun, E. (2009). Yazma Eğitimi. A. Kırkkılınç & H. Akyol (Eds.) *İlköğretimde Türkçe öğretimi* (ss. 231-283). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır İ. (2010) . Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur?, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 28, 165-176.
- Çetin, B., Fidan, Ö., Günay, D., ve Yıldız, F. (2012). *İzmir yabancılar için Türkçe A1- A2*. İstanbul : Papatya.
- Demir, A., (1999). *Analyse der kommunikativ ausgerichteteten daf-lehrwerke beim erwerb undbei der entwicklung der schreibfertigkeit*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Demir, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlilik algısı ilişkisi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 2(1), 84-114.
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Der.
- Demirel, Ö. (2008). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegema.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimi*. İstanbul : MEB.
- Doğan, C. (2012). *Sistemik yabancı dil öğretim yaklaşımı ve yöntemleri*. İstanbul : Ensar.
- Ergin, M. (1998). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayıncılık.

- Ergül, E. (2012). *İkinci dil edinme ve kullanma*. Ankara: Yargı.
- Erkan, D. Y. (2004). *İngilizce Yazma Becerisini Geliştirmek İçin Elektronik Posta Yolu İle Uluslararası Mektuplaşmanın Etkinliği: Türk Üniversite Hazırlık Öğrencileri İçin Bir Perspektif*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Eßer, R. (1997). „*Etwas ist mir geheim geblieben am deutschen referat*“: *kulturelle geprägtheit wissenschaftlicher textproduktion und ihre konsequenzen für den universitären unterricht von deutsch als fremdsprache*. München: Iudicium.
- Genç, A. (2002). İlk ve ortaöğretim okullarında ders kitabı seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22, 74-81.
- Genç, A. (2000). *Wörterbuch pädagogik, deutsch – türkisch*. Ankara: Hacettepe Taş.
- Genç, A. (1997). *Schreibtechniken almanca yazma teknikleri*. Ankara: Hacettepe Taş.
- Genç, B. (2007) Oluşturmacı yaklaşıma dayalı yabancı dil öğretim sınıflarında yazma Becerisi etkinliklerinin öğrenci başarısına etkisi, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2, s. 1-11.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(12), 178-195.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yönetimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel.
- Günther, H. ve Klaus B. (1983). *Schrift, schreiben, schriftlichkeit. arbeiten zur struktur,funktion und entwicklung schriftlicher sprache*. Tübingen: Niemeyer.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün Abc'si*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Güvercin, A. (2012), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde TÖMER model yazma eğitimi ve süreç temelli yazma modelinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Konya.
- Hengirmen, M. ve Koç, N. (1998). *Türkçe öğreniyoruz* (vols 1- 3). Ankara : Engin.
- İnal, S. (2006). *Yabancı dil öğretimindeki hedeflerin gerçekleştirilmesinde “clustering” yazılı anlatım tekniğinin öğrenci tutumu ve başarısı üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Karatay, H. (2013). Yazma eğitiminde anlatım tarzları ve öğretimi. M. Özbay (Ed.), *Yazma Eğitimi* (ss. 151-180). Ankara: Pegem.
- Kasapoğlu, B. (2007). *Türkiye ve almanya’ da ilköğretim birinci kademe dördüncü sınıf ana dili ders kitaplarında yazma eğitimi ve öğretimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kast, B. (2003). *Fertigkeit schreiben fernstudieneinheit 12*. München: Langenscheidt.

- Kılıç, A. ve Seven, S. (2004). *Konu alanı ders kitabı inceleme*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Kırbaş, A. ve Orhan, S. (2011). Görsel materyallerle desteklenmiş yazma çalışmalarının öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeye etkisi, *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(4), 705-714.
- Klimaszyk, P. ve Krämer-Kienle, I. (2009). *Schritte International Lehrerhandbuch* (Vols. 1-4). München: Hueber.
- Köksal, D. ve Varışoğlu, B. (2012). Yabancı dil öğretiminde temel ilke ve kavramlar A. Kılınç & A. Şahin (Eds.), *Yabancı dil olarak türkçe öğretimi (YDTÖ)* (ss. 49-64). Ankara: Pegem Akademi.
- Köktürk, Ş. (2001). *Passwort Ddeutsch 2*. Stuttgart : Klett.
- Kurt, C., Aygün, E., N., Leblebici, E., Coşkun, Ö., A., Çiçek, A., Altaş, H. vd (2011). *Yeni hitit yabancılar için Türkçe 1*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Lörscher, M., ve Schmidt,R. (1997). *Brandstroming und mind – mapping arbeitstechniken für schule, beruf und studium*. <http://www.fremdsprachedeutschdigital.de/fd.16.1997.052> adresinden 20 Kasım.2014 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2012) *Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve programı*. www.meb.gov.tr adresinden 28.11.2014 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara
- Meyers, A. (2006). *Composing with confidence*. New York: Pearson Education Inc.
- Neuner, G. (2007). Lehwerke. K. R. Bausch, H. Christ & H. J. Krumm (Eds.) *Handbuch Fremdsprachenunterricht* (ss. 399–402). Tübingen: Franke.
- Niebisch, D., Hiemstra, S., P., Sprech, F., Bovermann, M. ve Reimann, M. (2009). *Schritte international kursbuch + arbeitsbuch* (Vols. 1-4). München: Hueber Verlag.
- Oral, G. (2003). *Yine yazı yazıyoruz*. Ankara: Pegem.
- Özdemir, E. (1987). *İlkokul öğretmenleri için türkçe öğretimi kılavuzu*. İstanbul: Ansiklopedi.
- Öztürk, B. K. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 59-72.
- Paris, B. (1999). Schreiben als fremdsprachenerwerbsstrategie. *Zeitschrift Für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 4(1). <http://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-04-1/beitrag/paris2.htm>
- Raimes, A. (1983). *Techniques in teaching writing*. New York: Oxford University Press.

- Schiller, A. (1954). The use of creative writing in the teaching of literature, *College English*, 16(2), 110-117.
- Schönfellner, S. (2013). *Die vermittlung und überprüfung der schreibfertigkeit in deutsch als fremdsprache auf niveau B2* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Wien.
- Selvikavak .E. (2006). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ileri düzeydeki öğrencilerin paragraf yazma becerisini geliştirme üzerine bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
- Sever, S., Kaya, Z. ve Aslan, C. (2011). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi*. İstanbul: Tudem.
- Seyyare, D. (2010). *Kooperatives und kreatives schreiben am computer untersuchung zur textproduktion in der fremdsprache*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Simon-Pelanda, H. (1994). *Materialien zur landeskunde "felsen und burgen am rhein"* München: Goethe Institut.
- Solmecke, G. (1997). Einige gedanken zur ausbildung der schreibfertigkeit im fremdsprachenunterricht mit erwachsenen. G. Burger (Ed.) *Fortgeschrittener Fremdsprachenunterricht an Volkshochschulen* (ss. 47-59). Frankfurt: Die.
- Şahin, Y. (2013). *Farklı boyutlarıyla yabancı dil öğrenimi ve öğretimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Şimşek, T. (2009). Türkçe eğitiminde drama. A. Kılınç, & A. Şahin (Eds.) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)* (ss.347-374). Ankara: Pegem Akademi.
- Tabak, G. ve Göçer, A. (2013). 6-8. Sınıflar Türkçe dersi öğretim programının ürün ve süreç odaklı yazma yaklaşımları çerçevesinde değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), 147-169.
- Tekin, H. (1980). *Okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerisini geliştirme yönünden okullarımızdaki Türkçe öğretimi*. Ankara: Mars Matbaası.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.
- Tok, M. Rachim, S. ve Kuş, A. (2014). Yazma alışkanlığı kazanmış öğrencilerin yazma nedenlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 34(2): 267-292.
- Tok, M. ve Ünlü, S. (2014). Yazma becerisi sorunlarının ilkökul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 73-95.
- Tok, M. (2013). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yazma çalışmalarının değerlendirilmesi. *Uşak Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1).
- Tok, M. ve Yığın, M. (2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin bir durum çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 8, 132-147.

- Tok, M. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Tosun, C. (2006). Yabancı dil öğretim ve öğreniminde eski ve yeni yöntemlere yeni bir bakış, *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Journal of Arts and Sciences*, 1(5).
- Türk Dil Kurumu (2014). www.tdk.gov.tr adresinden 19 Kasım 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Tüzel, S. ve Tok, M. (2013). Öğretmen adaylarının dijital yazma deneyimlerinin incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*. 6(15), 577-596. DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh292>
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 461-72.
- Volderwülbecke, A. ve Volderwülbecke, K. (1995). *Stufen international lehr- und arbeitsbuch 1-2*. Stuttgart: Klett Verlag.
- Way, D. P., Joiner, E. G. & Seaman, M.A. (2000). Writing in the secondary foreign language classroom: The effects of prompts and tasks on novice learners of french. *Modern Language Journal*, 84(2), 155-281.
- White, R. ve Arndt V. (1991). *Process writing*. England: Longmann.
- Yaşar, Ş. (1992). Küçük gruplarla öğretim yönteminin yabancı dil, öğretiminde kullanılması, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1-2), 69-77.
- Yaylı, D. ve Y. Bayyurt. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretimi politika, yöntem ve beceriler*. Ankara: Anı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. (2014). Yeni Hitit yabancılar için Türkçe 2 ders kitabı yazma etkinlikleri üzerine bir inceleme, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,2(2), 37-48
- Yabancılar İçin Türkçe (vol 1-2) Ankara: Gazi.